

Treball de fi de grau

Títol

De l'infidel a l'hipòcrita.

Representació de la infidelitat en la parella al cinema i la seva incidència en la realitat social.

Autor/a

David Cobo Rebollo

Tutor/a

Antoni Vall Karsunke

Departament	Departament de Mitjans, Comunicació i Cultura
Grau	Periodisme
Tipus de TFG	Recerca
Data	03/06/2016

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català: **De l'infidel a l'hipòcrita.**
Representació de la infidelitat en la parella al cinema i la seva incidència en la realitat social.

Castellà: Del infiel al hipócrita.
Representación de la infidelidad en la pareja en el cine y su incidencia en la realidad social.

Anglès: From infidelity to hypocrisy.
Representation of infidelity in couples in movies and its impact on social reality.

Autor/a: David Cobo Rebollo

Tutor/a: Antoni Vall Karsunke

Curs: 2015/16 **Grau:** Periodisme

Paraules clau (mínim 3)

Català: infidelitat, cinema, parella, hipocresia, monogàmia, sexualització

Castellà: infidelidad, cine, pareja, hipocresia, monogamia, sexualización

Anglès: infidelity, cinema, couple, hypocrisy, monogamy, sexualization

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català: La infidelitat és un fenomen comú en la parella actual monògama. Tot i així, és fortament penada socialment per la transgressió que suposa sobre les normes acceptades en comunitat. El cinema universal en l'actualitat, com a mitjà de comunicació transmissor i influent de conductes socials, conté alguns elements discursius homogenis vers la infidelitat. És un discurs que relativitza la responsabilitat de l'infidel i subratlla el canvi històric de rols de gènere en la parella, l'omnipresència de la sexualitat en les relacions interpersonals i la doble moral amb la que es castiga la infidelitat segons el grau de proximitat.

Castellà: La infidelidad es un fenómeno común en la pareja actual monógama. Aún así, está fuertemente penada socialmente por la transgresión que supone sobre las normas aceptadas en comunidad. El cine universal en la actualidad, como medio de comunicación transmisor e influente de conductas sociales, contiene algunos elementos discursivos homogéneos alrededor de la infidelidad. Es un discurso que relativiza la responsabilidad del infiel y subraya el cambio histórico de roles de género en la pareja, la omnipresencia de la sexualidad en las relaciones interpersonales y la doble moral con la que se castiga a la infidelidad según el grado de proximidad.

Anglès: Infidelity is a common phenomenon in today's monogamous couple. Still, it is strongly socially punished for transgressing the accepted community standards. The universal movie content, as a media capable of transmit and influence social behavior, contains some homogeneous discursive elements around infidelity. That discourse downplays the responsibility of the infidel and underlines the historical change of gender roles in the couple, the omnipresence of sexuality in interpersonal relationships and the double standards in punishing infidelity focused on proximity with the infidel behavior.

De l'infidel a l'hipòcrita

Representació de la infidelitat en la parella al cinema i la seva incidència en la realitat social

Universitat Autònoma de Barcelona

Facultat de Comunicació

Periodisme

David Cobo Rebollo

Tutor: Antoni Vall Karsunke

Revisora: Catalina Gayà Morlà

Índex

1. Introducció.....	4
2. Marc Teòric	6
2.1 La infidelitat, concepte i tendències	6
L'origen etimològic.....	6
Definint la infidelitat	7
Perspectiva de gènere	9
Efectes de la infidelitat	12
Per què ser infidel?.....	14
La infidelitat, percepció i societat	17
Les limitacions de l'estudi	20
2.2 El cinema com a mitjà de comunicació influent	21
Els mitjans, definició i entorn	21
La influència dels <i>mass media</i> , objecte de discussió.....	22
Impactes dels mitjans de comunicació	23
El cinema com a mitjà particular.....	24
Influència concreta del cinema.....	26
El cinema, referent cultural a Espanya.....	27
2.3 Aproximacions al cinema i la infidelitat	28
3. Anàlisi pràctic: la infidelitat al cinema universal actual	30
3.1 Introducció a l'anàlisi.....	30
3.2 Mètode analític.....	31
3.3 L'anàlisi filmic al detall	34
<i>Match point</i> , del llit al crim	35
<i>Sexo en Nueva York</i> , la infidelitat, la penitència i el perdó	38
<i>Hancock</i> , la vigència de l'efecte 'ex'	41

<i>¿Qué les pasa a los hombres?</i> , la infidelitat és cosa d'homes	43
<i>Resacón en Las Vegas</i> , la infidelitat com a acte rebel.....	46
<i>Eclipse (saga Crepúsculo)</i> , la infidelitat compresa i la parella reforçada	49
<i>Los descendientes</i> , la infidelitat més enllà de la mort	52
<i>El lobo de Wall Street</i> , sexe, drogues i <i>affaires</i>	54
<i>Blue Jasmine</i> , el desig no entén de classes socials	57
<i>Perdida</i> , la venjança de l'enganyada.....	60
3.4 Resultats i conclusions	63
3.5 Ítems d'interès per entrevistar	71
4. Entrevistes sobre la infidelitat: investigació, cinema i realitat	72
4.1 Carme Sánchez: "S'ha de responsabilitzar l'infidel, mai culpabilitzar-lo".....	73
4.2 Patricia García Leiva "El model de parella monògam imperant és insuportable"	77
4.3 Joan Garriga: "Si els teus avantpassats van ser infidels, tindràs més possibilitats de ser-ho"	81
4.4 Dani de la Orden: "Un personatge infidel embruta la història, és fosc"	85
4.5 Antoni Bolinches: "Si no hi ha millor opció que la monogàmia, millorem-la"	89
4.6 Jaume Aymar "El romanticisme ha fet molt mal al matrimoni"	93
4.7 José Martínez Selva: "La idea de fidelitat té un component infantil"	97
4.8 Anna Solà: "Hi ha una sobreexposició tenebrosa del sexe al cinema actual"	101
5. Conclusions	104
6. Bibliografia	107

Agraïments

Pels que no hem practicat la disciplina com a *sancta sanctorum* estudiantil.
Pels que intentem viure amb art i engany, i engany i art.
Pels que descobrim que així no es pot.

Per a aquests, uns versos repetits mil cops en les nits de renúncia.
Un suport ximple i bàsic, però el meu.

*I, amics, la destrai de guerra mai s'enterra,
s'amaga en el calaix més elevat del menjador,
es lloga per hores,
es ven al millor postor,
se li diu a un germà que te la guardi una temporada,
es dona al museu de seguretat més relaxada,
però mai s'enterra, mai s'enterra.
I s'esmola en la fosca.*

Gràcies, Manel.

També vull mostrar el meu agraïment especial a cadascun dels entrevistats que han cedit la seva opinió i veu a aquest projecte.

A la xarxa de biblioteques de la UAB.

I, per acabar, al Cafè Jamaica.

1. Introducció

Aquest és un projecte que neix de la necessitat d'introduir a la vida pública el debat sobre el sacrilegi de la infidelitat en la societat occidental moderna. En la seva condició d'element present en la societat, és necessari investigar què se sap sobre el concepte, com es reproduceix en un mitjà de comunicació com el cinema i com s'interrelaciona aquest discurs amb la realitat. És a dir, investigar sobre els afers extra-diàdics i explicitar quins límits, efectes i naturalesa té la construcció mental instaurada socialment respecte aquest fenomen.

Els afers fora de la parella han estat catalogats de “procés extremadament complex”, com a resultat de factors “socials, familiars, individuals i sexuals” (Varela, 2014:38). En aquest sentit, crida l'atenció que davant d'aquesta complexitat d'un fenomen que correspon a la intimitat d'una parella, es creï un ideari social negatiu automàtic tan marcat. Salmerón García conclou que la polèmica que suscita correspon “a la confluència infinita de valors, actituds, prejudicis i estereotips” (1997:12). La idea dels valors, lligats a la moral, té una forta incidència en un concepte com la infidelitat, que transgredeix l'estructura social d'amor: la parella estable.

Si bé s'ha escrit extensa literatura acadèmica sobre la infidelitat a partir de la segona meitat del segle XX, la personalitat vers l'amor i la concepció de les relacions està canviant “dràsticament en els darrers anys” (Cornwall, 2002:964). Això implica que, tot i definir la infidelitat i les tendències associades a l'ésser infidel durant les últimes dècades, aquesta actitud pot trobar-se en constant evolució. A més, “el territori on es troben les relacions amoroses té les seves particulars tradicions, cultura i permissivitat”, conclou Cornwall. Per això, la infidelitat com a fenomen és dependent de la seva localització temporal i geogràfica.

La infidelitat com a concepte guarda molts prejudicis establerts al llarg dels anys i poc discutits per la forta implicació que té en “l'ideari social” (Caruso, 1982). La “hipocresia amb la que s'ha tractat el fenomen al llarg de la història” és una mostra de la implicació que ha tingut la doble moral en la societat occidental (Martín Camacho, 2004:9). Per això cal posar èmfasi en la prevalença d'aquesta actitud en la societat actual i en els modes de representació de la mateixa.

Un dels punts d'interès concret és la percepció de la infidelitat en relació a la seva naturalesa en la parella. La infidelitat ha estat àmpliament relacionada amb el trencament d'una relació associant-la automàticament amb la idea causal de separació. I més en l'actualitat, amb l'increment constant de les taxes de divorcis. Ara bé, per alguns

autors això és un error i cal posar èmfasi en la visió inversa, ja que, tal i com apunten Previti i Amato, “és necessari apuntar el terme infidelitat com una dualitat que és a la vegada causa, però sobretot, conseqüència del deteriorament marital” (2004:227).

En tot cas, no es pot atendre a un concepte com la infidelitat sense parar especial atenció a la diferenciació de gènere. Des del món acadèmic s’acostuma a diferenciar entre les pulsions, les motivacions, les implicacions i els significats de les infidelitats, així com de la relació primària, en funció del gènere. Això se suma a la incidència d’unes “relacions socials dominades per l’home” (Galarza, Martínez-Taboas i Martínez, 2009:62) que provocaven des de l’obligació femenina a acceptar les infidelitats maritals fins a la inclusió de l’adulteri femení com un càstig penal, a diferència del de l’home.

D’altra banda, en el paradigma acadèmic actual es denota un “increment de l’interès per l’anàlisi aplicada al cinema i en l’ús del mateix amb finalitats educatives” (Aramburu, Pérez-Testor, Davins-Pujols, Cabré i Salamero, 2011:310) i és perquè s’ha demostrat com una eina de representació social al mateix temps que d’influència. La doble realitat del cinema (Flores Auñón, 1982:23), que inclou el retrat de la societat que l’influeix i l’impacte de tornada, és la que fa que sigui un element cultural predominant i decisiu.

Són nombrosos els estudis sobre la representació en el cinema i la influència del mateix, però s’han centrat majoritàriament en temes relacionats amb la salut o la pedagogia. Per aquest motiu, els escassos estudis que avaluen la relació entre les obres fílmiques i la infidelitat estan centrats en punts d’interès molt concrets, com la infidelitat en l’obra d’un sol director o el cinema d’un sol país. Per aquest motiu considerem important ampliar les mires i buscar la representació de la infidelitat en les obres de màxima audiència exhibides a Espanya durant la última dècada, obres de caràcter universal. Amb aquesta idea, es podrà fer una aproximació més generalista, i variada en quant a autors, de la idea d’infidelitat a través del cinema en l’actualitat i amb el màxim impacte a nivell demogràfic.

Ara bé, com a relació final de tot l’exposat amb la realitat del territori espanyol, és necessari sumar una sèrie de converses amb experts en diferents temàtiques desenvolupades al llarg de la investigació. Amb l’entrevista com a recurs “privilegiat” dins un “horitzó contemporani, on les ofertes culturals ens assetgen a viure gairebé en permanent zàping”(Arfuch, 1995:23) intentarem copsar una visió crítica de la idea d’infidelitat, de la seva relació amb l’anàlisi fílmic i dels diversos factors que componen les relacions humanes i les parelles monògames.

2. Marc Teòric

2.1 La infidelitat, concepte i tendències

L'origen etimològic

El terme infidelitat prové del llatí, *infidelitas*. Està format per un prefix de negació com és *in* i pel terme *fidelitas*. I aquest troba el seu origen en la paraula *fides*, és a dir, segons el diccionari català-llatí de l'Enciclopèdia Catalana: protecció, assistència, garantia, paraula donada, crèdit, bona fe, lleialtat i, per últim, fe, confiança. Aquestes últimes dues paraules són elements central per entendre el significat del mot *infidelitat* avui dia.

El registre inicial de la paraula girava al voltant del terme *fe*. Com apunta Martín Camacho, el terme *infidelitat* apareix per primer cop registrat el 1490 i és molt significatiu que “derivi del llatí i rebi d'aquesta civilització no només l'origen etimològic, sinó també la significació pròpia d'una cultura en la que la fe juga un rol central i en la qual la falta o absència d'aquesta era fortament condemnada”(2004:12).

És especialment rellevant, així, que Fernández Castelo destaquí la utilització que se li va donar al concepte, construït sobretot al voltant de l'Església catòlica. La institució eclesiàstica apareix com a “*corpus permitxum*; el qual no significa acontentar-se amb la simple constatació de membres fidels i infidels a dins de la comunitat, sinó que aquesta pertinença a la ‘gran casa’ ofereix la possibilitat de purificar-se per convertir-se en ‘objecte d'ús noble’” (2013:440). És a dir, es divideix la societat i s'exclou del concepte noble a tot aquell que no professi la fe catòlica apostòlica romana peAr no pertànyer a la creença hegemònica d'un territori concret.

Seguint l'evolució temporal, “l'ús restrictiu de la paraula es va estendre fins a l'ús més ampli que tenim avui dia, per a referir-se a les infidelitats en les relacions entre les persones, associant-la no només a la fe, sinó també a la confiança” (Martín Camacho, 2004:12). En l'actualitat, en el seu ús comú, el terme es relaciona directament amb les parelles sentimentals. Tot i així, el diccionari de la *Real Academia Española* (RAE) encara inclou dues de les tres accepcions en referència a la fe religiosa. Aquesta referència encara present pot provocar que el terme infidel encara sigui relacionat amb l'exclusió, subratlla Martín Camacho.

En aquest estudi tractarem el fenomen de la infidelitat com a eix central, i és important diferenciar-lo del adulteri. Tot i que també serà part de la investigació, el terme *adulteri* és molt més restrictiu, ja que se centra únicament en “la relació sexual entre una persona casada i una altra que no és el seu cònjuge” (RAE).

Adulteri té el seu origen en la cultura llatina també, compostat pel prefix *ad*, que significa “cap a” o “a prop de”, i *alter*, que vol dir “l'altre”. Resultat: Cap a l'altre, el que no és el marit. En aquest cas, però, està més relacionat en la seva definició llatina amb allò impúdic, la falsificació o l'alteració. Per tant, queda diferenciada la idea de “infidelitat” com a element relacionat a la traïció de la fe, i el concepte d'adulteri, com

qualcom originàriament centrat en la conducta reprobable vers un altre, que finalment ha esdevingut un concepte matrimonial lligat a la llei.

Definint la infidelitat

Amb l'abast etimològic de la paraula definit, queda esplaïar-se en la semàntica. Què constitueix una infidelitat? I és en aquest punt on s'escriuen les regles del joc.

Martín Camacho (2004:10) ens fa una primera aproximació a la infidelitat acotant-la com la “ruptura d'un contracte, acord o pacte implícit o explícit, en el qual un dels dos membres de la parella té algun tipus de relació amb una tercera persona”. El psicòleg Frank Pittman va més enllà i estableix un “conveni de la relació *monogàmica* en la que ambdós integrants van acordar exclusivitat sexual de l'un a l'altre” (1994:81) i que aquest s'ha vist violentat. I en canvi, per Romero Palencia és únicament l'acció que queda “fora del que dues persones han acordat com a fidelitat” (Varela, 2014:39).

És a dir, sembla evident la concordança que existeix vers el concepte de pacte o derivats en l'anàlisi acadèmic de la parella i la referència a la infidelitat com la ruptura d'aquest. Ara bé, existeixen divergències varies més enllà d'aquest primer aclariment. Com per exemple, el fet de delimitar de quina manera es trenca l'acord o la necessitat de dividir o no la infidelitat en varies tipologies.

En aquesta línia és quan pren sentit la referència de Blow i Hartnett (2005:183) al expresident americà Bill Clinton quan ell va assegurar que no va tenir relacions sexuals amb la seva secretària. Emparant-se en la manca de definició del que són per a ell relacions sexuals, s'evidencia la gran flexibilitat que pot haver-hi per la definició d'infidelitat. I per això, aquest parell d'autors ressalten la gran diversitat d'aspectes que s'han relacionat durant molt de temps amb la definició d'infidelitat i les activitats que la segueixen: “tenir una aventura; ser part d'una relació extramatrimonial; enganyar; tenir relacions sexuals; fer sexe oral; besar; fer carícies; tenir connexions emocionals que sobrepassen l'amistat; buscar relacions per Internet; utilitzar pornografia; i altres” (2005:185).

La problemàtica definitòria troba la màxima expressió en la parella en sí. Tal i com explica Martín Camacho, aquell contracte “molts pocs cops està explicitat” i pot donar peu al problema real: “malentesos o casos on un creia una cosa i l'altre una de diferent respecte la mateixa relació” (2004:10). I més autors hi furguen: “És més, companys que estan en una relació poden diferir en la seva definició d'infidelitat. Un pot considerar un acte com a infidelitat, mentre l'altre pot no fer-ho. A més, cada relació – sigui un matrimoni, una parella que cohabita, una heterosexual o homosexual - té normes diferents pel que respecta a la temàtica abordada” (Blow i Hartnett, 2005:185).

I seguint amb la definició, Salmerón García explicita de manera més restrictiva el que representa la infidelitat en el seu estudi: “l'entenem com la relació fora del lligam conjugal que un dels dos membres estableix amb una altra persona sigui del mateix sexe o del sexe oposat, amb qui obté algun tipus de relació amorosa – no només genital – i que pot ser a curt o llarg termini” (1997:3). I Loudova, Janis i Haviger (2013:1463) ho

simplifiquen encara més, presentant-la “l’oposat a fidelitat, que representa una de les condicions del bon funcionament matrimonial, així com un dels elements de prevenció de malalties de transmissió sexual, violència domèstica, esfondrament d’estructures familiars, etc”.

Sigui com sigui, per algun autors, la infidelitat en sí necessita una primera categorització aclaridora. I és en aquesta línia, que aposten per diferenciar entre la naturalesa sexual i l’emocional de la infidelitat (Varela, 2014; Buss i Shackelford, 1997; Wiederman, 1993; Boekhout, Hendrick i Hendrick, 2003).

Per Varela, la sexual fa clara referència “al coit d’un dels membres de la parella amb un tercer”, mentre que l’emocional es dona quan es “manté un vincle emocional o d’amor amb algú diferent” (2014:39). I encara amb una definició més concreta, Galarza, Martínez-Taboas i Martínez recolzen aquesta divisió. Per a ells, la infidelitat física apareix “quan un individu s’involucra sexualment fora de la relació primària, amb o sense consentiment de la seva parella”. I, en canvi, la relacionada amb l’emoció succeeix quan “una persona amb parella inverteix el seu temps, atenció, romanticisme i expressions d’afecte en una persona que no és la seva parella primària” (2009:61).

En les antípodes d’aquesta classificació es troba Rosenzvaig. Segons ell, “la diferenciació resulta arbitrària, ja que se suposa que no és possible actuar sexualment sense emocions” (Contreras, Guzman, Alfaro, Araya i Jiménez, 2011). I, en la mateixa línia de debat, però amb diferent argumentació, es troba Varela (2014). Esgrimeix que la absència de contacte de tipus sexual, tenint en compte que només hi ha enamorament, no es pot considerar infidelitat perquè no hi ha consumació. Tot i així, encara hi ha una rèplica de Vargas i Ibáñez, tot argumentant que, segons els sexòlegs, “conducta sexual és la que condueix a l’orgasme”, de tal manera que tot i no haver-hi penetració vaginal pot haver-hi infidelitat si s’arriba a l’orgasme (2005:108). Un cop més, aquest debat s’arregla sota el paraigua de la semàntica i del que cadascun dels investigadors tingui per entès del terme “relacions sexuals” i “infidelitat”.

La categorització sexual/emocional és la central en la majoria d’obres. Incloent-hi la idea que Thompson va instaurar el 1984 (p.17) i Shirley Glass i Thomas Wright van ratificar un any després (1985:1102) de la infidelitat combinada, que inclou les “coexistència de l’emocional i la sexual en una mateixa aventura”.

En tot cas, hi ha altres maneres més vastes d’ordenar i valorar diferents tipus d’infidelitat segons criteris més primmirats entre la literatura estudiada, segons la durada, implicació de l’infidel, el tipus de parella inicial establerta, la naturalesa de l’amant, la distància a la que es produeix o el caràcter que se l’imprimeix a l’afer. Però, donada la implicació i objectius d’aquest projecte, no aprofundirem en aquests aspectes, ja que no es busca aconseguir la més extensiva de les descripcions del tipus de fidelitat, sinó l’anàlisi del fenomen en sí i la seva relació amb la percepció en la societat.

Com a últim apunt definitori, caldria recalcar que un dels factors més acusats de la infidelitat molts cops guarda relació amb el concepte de deslleialtat, tal i com resum Varela. “Aquest terme s’utilitza quan la parella executa conductes que van en contra de

la seva parella i que poden esdevenir quan la persona s'associa amb una altra per fer-li mal, però com no és conducta sexual, no pot considerar-se infidelitat" (2014:39).

Perspectiva de gènere

Tal i com indiquen la majoria d'autors, històricament s'ha tractat de separar i justificar les diferències entre gèneres també en la infidelitat. Martín Camacho (2004:17) ho arreplega d'aquesta manera: "Habitualment la infidelitat s'associa més amb el gènere masculí que amb el femení. Els barons en totes les cultures i en tots els temps van ser més infidels que les dones, tot i que cada cop és més comú trobar-se amb la infidelitat femenina". Aquesta teoria del desequilibri entre gèneres és àmpliament sostinguda pel fet de que els canvis en la liberalització de la sexualitat duts a terme durant el segle XX encara no han tingut la possibilitat temporal de ser comprovats extensament en l'actualitat (Buss, 2003: 65).

Per això arribem a una confrontació que està a l'ordre del dia. Tal i com arrepleguen Galarza, Martínez Taboa i Martínez (2009:60), els estudis pioners en l'àmbit de la sexualitat humana mostraven una implacable superioritat de l'home i la seva tendència infidel per sobre de la dona. Referint-se a les 12.000 persones que es van entrevistar pels treballs de Kinsey, Pomeroy i Martín (1948) i Kinsey, Pomeroy, Martín i Gebhard (1953) sobre el comportament sexual dels homes i les dones, la conclusió va ser clara: els homes casats eren molt més infidels que les dones en totes les franges d'edat. Digotas i Barta profunditzen encara més i mostren els primers indicis de l'evolució durant el segle XX. "El 37% dels homes i el 12,4% de les dones nascuts entre el 1933 i el 1942 van reconèixer haver estat infidels, mentre que els que van néixer entre 1953 i 1976, mostraven una incidència d'infidelitat del 27,6% en el cas masculí i 26,2% en el femení" (2001:177). Una prevalença molt més igualada.

En contra d'aquesta línia discursiva, en canvi, es mostren les dades més recents en l'àmbit espanyol. En les últimes dades estadístiques del Centre d'Investigacions Sociològiques (CIS), del 2008, la mostra d'homes que reconeixen haver enganyat a la seva parella en alguna ocasió era del 26,8% mentre que les dones es quedaven en un 8,2%.

En aquest sentit, hi ha una línia de molts més estudis que arrepleguen dades de webs de cites, empreses de preservatius, xarxes de relacions extramatrimonials que han emergit en els últims anys com una de les referències que els mitjans promouen com a baròmetres d'infidelitat. Però, al tractar-se majoritàriament d'empreses interessades o estudis poc extensius, no es poden tenir en compte per la comparativa merament científica.

Ara bé, si bé les diferències per la quantitat d'homes/dones infidels han suscitat un gran debat, més ho han fet les causes d'aquesta diferència. Per una banda, assumint que l'home és més infidel que la dona, varis autors han adoptat un discurs propi del denominat enfocament evolutiu: aquest explica que els homes tenen un impuls relacional natural molt més elevat que les dones per la recerca de la seva reproducció genètica (Buss, 2003; Lammers, Stoker, Jordan, Pollman i Stapel, 2011; Kenrick i

Keefe, 1992; Buss, 1996; Martínez Camacho, 2004). Aquesta mateixa teoria, “defensa que hi ha una preocupació més gran respecte el patiment d’una infidelitat sexual en els homes i un malestar femení més intens respecte l’emocional” (García-Leiva, Gómez i Canto, 2001:611).

Martín Camacho dóna més pistes tot explicant que “des del punt de vista antropològic, l’home va necessitar transmetre els seus gens i per aquesta raó es va veure coaccionat pel seu instint a tenir sexe amb el màxim nombre de femelles possible per a perpetuar l’espècie i, en particular, les seves característiques” (2004:17). També ho relaciona amb un factor predisposant, que ell denomina *sexe exprés*, i és la *vasocongestió* dels genitals, que es dona més ràpid en els homes que en les dones i que, per tant, els predisposa a cometre actes sexuals en un ventall d’oportunitats més ampli i ràpid que les dones.

Per contrapartida, Lammers, Stoker, Jordan, Pollman i Stapel, recalquen que la dona, seguint el model evolutiu, “presenta una menor inclinació cap a la infidelitat i està més orientada a la unió amb una altra persona soltera que pugui ser un company exitós per a la gran inversió que suposa la procreació per a elles: fertilització interna, 9 mesos de gestació i la posterior lactància” (2011:2). I Elmslie i Tebaldi ho allarguen més, tot dient que el seu desig de ser fèrtils les fa més selectives. És a dir, “busquen homes amb bons gens i, si la fertilitat decreix, decreix el seu desig de tenir relacions extra-maritals” (2008:393).

Aquestes interpretacions troben la seva identificació amb llargs anàlisis com el de Thompson (1983) que, després de comptabilitzar dades de 12 estudis d’infidelitat en relació a matrimonis dels Estats Units, va presentar de manera rotunda: El 31% dels homes havien tingut un afer amb relacions sexuals sense involucrar-se emocionalment, mentre que en el cas de les dones era només del 16%. En canvi, en el cas d’una infidelitat de caràcter romàntic però sense arribar a pràctiques sexuals, només el 13% dels homes reconeixien aquesta tendència i en el sector femení les dades arribaven al 21% (Tsapelas, Fisher i Aron, 2010: 4).

D’altra banda, com a enfocament alternatiu a l’evolutiu, es troba el que se centra en l’entorn i forces socials. Des d’aquest punt de vista, la diferència en la infidelitat ha tingut molt a veure amb el reflex de les diferències estructurals en la posició socioeconòmica de la dona i l’home, entre d’altres aspectes. Steven Seidman, en el seu llibre *The Social Construction of Sexuality*, ho explicava a través de la visió de Karl Marx, qui va argüir que la “naturalesa humana estava modelada per la societat i que canviava històricament i, per tant, el mateix passava amb la sexualitat” (2015:13). També ho comprenen així Rathus, Nevid i Fichner-Rathus, que descriuen la vida de l’home com molt més “lliure per sortir i entrar en un món molt més variat d’aventures sexuals, ja que la cultura patriarcal ho afavoreix i manté aquesta situació” (Galarza, Martínez-Taboas i Martínez, 2009:62).

Més concretament ho expliquen García-Leiva, Gómez i Canto en la seva relació amb l’enfocament sociocultural. Si bé és cert que per a elles patir una infidelitat emocional pot representar una pèrdua de recursos i per a ells, una infidelitat sexual pot representar el risc d’invertir en el fill d’un altre, el conflicte no s’ha d’entendre com una adaptació “que homes i dones han hagut de resoldre al llarg de l’evolució per garantir la seva

supervivència i transmissió de gens”. Des d’aquest punt de vista, l’enfocament correcte és la correlació d’un “quartet” de factors influents que engloba: “el rival, el membre de la parella objecte de desig, el component de la relació víctima de la gelosia i, per últim, la comunitat, que té el paper de vigilar el compliment de les regles, fomentant les conductes que van a favor de les mateixes i inhibint els comportaments que la contradueixen” (2001:611). A més, es puntualitza que no és incompatible amb la idea evolutiva, sinó que poden tenir una correlació.

En una altra línia expositiva i deixant de banda l’enfocament des del qual s’abordin les causes, està molt estesa en la literatura acadèmica la afectació de la dona en gran mesura si és una infidelitat emocional i la de l’home si és sexual (Martín Camacho:2004; García-Leiva, Gómez i Canto, 2001; Glass i Wright, 1985; Schurzwohl i Koch, 2004). En aquest cas, “s’albira una preocupació, amenaça i ansietat més alta davant la infidelitat emocional per a una dona, mentre que l’home se sent més avergonyit, infravalorat i inferior davant la sexual” (García-Leiva, Gómez i Canto, 2001:615).

També es rellevant en aquest sentit l’apunt de Martínez Camacho, que explica que l’home és més procliu a ser infidel perquè, directament, ho viu d’una manera diferent a la dona. “Per a elles l’amor i el sexe acostumen a estar estretament relacionats, en canvi, per a la majoria de barons això no és necessàriament així” (2004:18).

Per completar aquesta línia temàtica, és especialment il·lustrador el recull que fan Tsapelas, Fisher i Aron (2010:13) respecte els dos gèneres:

Una gran quantitat d’investigacions amb mostres de ciutadans nord-americans indiquen que els homes tenen un major desig de participar en la infidelitat sexual (Prins et al., 1993). Són més propensos a participar en la infidelitat sexual (Allen i Baucom, 2004; Atkins, Baucom i Jacobson, 2001). Tenen més parelles sexuals extra-diàdica (Blumstein i Schwartz, 1983; Wiggins i Lederer, 1984). Tenen més episodis d’infidelitat, incloent-hi assumptes de curt, llarg termini i d’una sola nit (Brand, Markey, Mills i Hodges, 2007). Tenen més contacte físic amb una parella extra-diàdica -incloent el coit- (Wiederman i Hurd, 1999). Tenen motivacions més sexuals per a la infidelitat (Barta i Kiene, 2005). I són menys propensos a caure en l’amor amb l’amant (Glass i Wright, 1985).

Les dones, d’altra banda, tendeixen a tenir una major connexió emocional amb el soci extra-diàdica (Spanier i Margolis, 1983), argumenten més la intimitat i les motivacions d’autoestima per a cometre una infidelitat. I estan més preocupades pels judicis negatius dels altres quan són infidels (Brand et al., 2007). D’altra banda, entre les dones, la intensitat i freqüència dels assumptes es relacionen amb el grau d’insatisfacció amb la relació primària, mentre que entre els homes el desig de participar en la infidelitat és menys dependent de l’estat de la parella primària (Prins et al., 1993).

Una altra de les troballes en la que els investigadors han rebut resultats majoritàriament similars és sobre la resposta a una infidelitat amb una parella del mateix sexe que l’infidel. És a dir, s’apunta que en el cas d’una infidelitat de caràcter homosexual no hi ha la percepció d’un mal tan gran i molesta menys a l’enganyat de la parella. En aquest

sentit es resol l'estudi de Sagarin, Becker, Guadagno, Nicastle i Millevoi, tot confirmant una de les seves hipòtesis inicials: "Els homes i les dones difereixen en les seves respostes a una infidelitat sexual o emocional amb un amant de l'altre sexe, però no amb un del mateix sexe, i la gelosia és significativament menys intensa que en l'altra modalitat d'infidelitat" (2003:19).

De fet, una de les raons que influeixen també en la perpetuació d'infidelitats és la maduració. I en concret, "la maduració social va de la mà de la maduració sexual" (Loudova, Janis i Haviger, 2013:1463). Per tant, a l'assegurar que les dones aconsegueixen la plena maduració social molt més aviat que els homes, s'està donant una altra de les claus que senyalaria al sexe masculí com a més propici a sobrepassar els límits de la relació pactada.

Per últim, l'actitud respecte la infidelitat ha canviat constantment durant la història, abans "es basava en un doble enfocament (doble moral). Als homes els estava permès tenir un harem o un nombre elevat d'amants, mentre la posició de la dona era totalment diferent. Una dona era bàsicament intocable, sent una possessió o fins i tot un bé que pertanyia a l'home." (Loudova, Janis i Haviger, 2013:1464).

Efectes de la infidelitat

Un cop s'ha dut a terme l'afer més enllà de la parella, hi ha diverses conseqüències derivades d'aquest fenomen, tant per al que l'executa, com per a l'enganyat, com per a la relació. Per tal de fer una introducció al fenomen esmentarem quines són les principals respostes que es donen un cop ha succeït la infidelitat a partir de la literatura acadèmica existent fins el moment.

Els investigadors acorden que la infidelitat pot tenir uns impactes negatius a nivell de salut sobre la persona a la qual li han estat infidel. Després de comprovar les evidències empíriques dels principals estudis que s'han fet durant les últimes dècades (Spring i Spring, 1996; Glass i Wright, 1997; Moultrup, 1990; Pittman, 1989; Reibstein i Richards, 1993) i comparar-les amb les opinions dels terapeutes, "s'ha trobat una alta incidència de depressió després de descobrir o assabentar-se d'una infidelitat extra-marital" (Gordon, Baucom i Snyder, 2004: 2013).

Tal i com senyalen Contreras, Guzman, Alfaro, Araya i Jiménez a l'hora d'anunciar una infidelitat, l'altra part de la parella pot veure's emocionalment afectada, sobretot "perquè s'interpel·la el nucli de la relació, que és la confiança" (2011:14).

Blow i Hartnett (2005:227), a través d'una cita a Charny i Parnass i a la seva aportació empírica del 1995, remarquen la importància dels efectes negatius que té una infidelitat per a la persona enganyada, en especial sobre el seu benestar psicològic. Les conseqüències més representatives són:

- Ràbia
- Pèrdua de confiança
- Disminució de la confiança personal i sexual

- Autoestima danyada
- Por a l'abandonament
- Augment de la justificació per abandonar el cònjuge

Per aquestes raons, continuant amb les conseqüències negatives d'una infidelitat de la parella, Cano i O'Leary van arribar a la conclusió de que existia una correlació entre els afectats per un afer i "llargs episodis de depressió" (2000:779). Aquest es manifesta com l'últim estadi i el més greu, per tant, de les afeccions negatives. Ve forçat en molts casos per l'afegit no només de la infidelitat, sinó de la ruptura de la relació.

I l'últim efecte comú sobre el que s'ha ressaltat la negativitat de la infidelitat és la implicació d'una major possibilitat de contraure malalties de transmissió sexual i, el que és pitjor, transmetre-les a la parella enganyada (Hirsch, Higgins, Bentley i Nathanson, 2002:1232). En canvi, Salmerón García (1997:10) es fixa en tendències més desconcertants que deixen a l'enganyat en una situació de novetat confusa, tot "vivint situacions inèdites com el dubte davant el prohibit, el permès, el bo i el dolent."

Però la infidelitat, com a fenomen, no és només una afectació personal, sinó que té el seu impacte sobre la relació díade. "La majoria de matrimonis consideren la infidelitat com el *súmmum* de la deslleialtat, una conducta inacceptable, que pot conduir a un mal permanent que justifica el divorci." Segons les aproximacions de Galarza, Martínez-Taboas i Martínez al fenomen, entre un 40 i 60 % de les separacions matrimonials guarden relació amb la infidelitat (2009:62). Algunes investigacions apunten que als Estats Units, "més del 50% dels matrimonis es divorcien i la majoria és per un cas d'infidelitat" (Aramburu, Pérez-Testor, Davins-Pujols, Cabré i Salamaero, 2011:310). A Espanya, la taxa recollida pel Instituto Nacional de Estadística explica un increment cada cop més alt dels divorcis, situant-se amb 2,3 divorcis cada mil habitants i amb Catalunya com la segona Comunitat Autònoma en aquest rànquing, 2,6. Seguint aquesta línia, és d'especial rellevància destacar la dada del "40% de les dones divorciades i el 44% dels homes divorciats expliquen que han tingut més d'una relació extra-marital durant el seu matrimoni" segons l'estudi i entrevistes de Gordon, Baucom i Snyder (2004:213).

Tot i així, s'ha demostrat que no sempre ha de ser una factor negatiu. Des de l'estudi de Roscoe, Cavanaugh i Kennedy (1988:39) que mostra que després del trencament de la relació (44,3%), les dos següents conseqüències directes més trobades sobre la parella són la de "buscar la raó/entendre per què/discutir-ho" (38,2%) i "debatre-ho/parlar-ho bé" (27,2%). Fins a la troballa de Salmerón García que indica que el fet de conèixer la infidelitat, "pot consolidar la relació sempre que es parli del per què i no del com. Així la parella podrà estrènyer els lligams". I encara més important, Torjman sentència que l'adulteri pot acabar esdevenint "la veritable prova de foc de la parella: destrueix aquelles on falta amor i consolida la resta" (Salmerón García, 1997:9).

L'estudi qualitatiu d'Olson, Russell, Higgins-Kessler i Miller l'any 2002 va demostrar altres efectes de caràcter positiu per a la parella a posteriori de la infidelitat. Tot i reconèixer-li la naturalesa no intencionada dels beneficis, es van identificar "lligams de parella més estrets, augment de l'assertivitat, increment de la valoració a la família,

cuidar-se més a un mateix i adonar-se de la importància d'una bona comunicació conjugal” (p.450). Fins i tot, Rogers argüeix que a partir del coneixement de la relació extra-conjugal de la parella, la satisfacció sexual pot augmentar per la gran càrrega eròtica que posseeix la situació (Salmerón García, 1997:8).

També s’han establert respostes positives a la infidelitat en el cas dels infidels. Un exemple d’aquestes tendències és el que conclou el projecte de Varela (2014:47), que explica que en casos on la dona tenia l’autoestima baixa “un embolic ocasional resulta ser, en la dona, una font secreta de fortalesa. Aquest pot durar o no, però li dona l’impetu que necessita per seguir endavant”. I Galarza, Martínez-Taboas i Martínez, segueixen “Algunes persones se senten escoltades, atractives, especials, valorades i desitjades” (2009:61). En el mateix text es cita a Lawson (1988), per explicar que s’han trobat resultats que proporcionen moments de plaer per a l’infidel com: “1) satisfacció emocional, personal i sexual, 2) sensacions fresques, vibrants i de plaer; difícils de sostenir en una relació de llarga durada i 3) experiències de varietat sexual i de excitació.”

I en el cas de les negatives, una de les mostres més trobades entre els infidels és el que gira al voltant de la culpa. Salmerón García posa èmfasi en la caiguda que fa l’infidel en el penediment (1997:10). “I és normal sentir-se culpable” (Martín Camacho, 2004:85), ja que acostumen a aparèixer aquests sentiments a l’adonar-se que ell mateix i les seves conductes estan en contradicció amb els seus desitjos primaris. Tot i així, aquestes conseqüències negatives poden dependre més de la posterior solució amb la parella, on pot acabar amb frustració, depressió o confusió personal.

Per què ser infidel?

Per suposat, s’ha de tenir en compte a l’hora d’entendre la infidelitat quina és la seva causa i motiu d’existència. Per aquesta raó s’han fet nombrosos estudis empírics amb base d’entrevista, així com teràpia de parella per tal d’aprofundir més en la raó de l’excursió extra-diàdica.

Des de la *teoria econòmica*, s’ha intentat respondre a la causa de la infidelitat amb una fórmula general: ho som “perquè – en certa manera – fem un càlcul cost/benefici, i aquest càlcul té una connexió tant amb els factors biològics com amb els socioeconòmics” (Elmslie i Tebaldi, 2008:406). És a dir, si es duu a terme una infidelitat és perquè en el moment de fer-la sentim, estrictament, que el guany és superior al cost o risc.

Mirat des de la biologia, la infidelitat té les seves raons de sorgiment en tendències que s’oposen a la monogàmia. Tal i com expliquen Lipton i Barash, autors del llibre *El mite la monogàmia* al programa *Redes* d’Eduard Punset (2009), és per impulsos naturals que busquem varietat sexual, tan masculina com femenina, tal i com passa a la immensa majoria d’espècies mamíferes.

Tot i així, ens centrarem en les raons de l’entorn social que acostumen a tenir un pes més definitori en la decisió de si ser o no ser infidels. Gràcies a l’extensa feina de la

literatura acadèmica per centrar-se en aquest aspecte de la infidelitat, tenim una gran varietat de justificacions dels afers extra-diàdics.

Després de comparar les principals raons que generen infidelitats a partir de l'estudi general del fenomen de diversos autors, establim una llista de les més comunes per ordre de prevalença (Roscoe, Cavanaugh, Kenedy, 1988; Galarza, Martínez-Taboas i Martínez, 2009; Contreras, Guzman, Alfaro, Araya i Jiménez, 2010; Martín Camacho, 2004; Aramburu, Pérez-Testor, Davins Pujols, Cabré i Salamero, 2011; Atkins, Baucom i Jacobson, 2001; Glass i Wright, 1992; Loudova, Janis i Haviger, 2013; Blow i Hartnett, 2005) :

- Insatisfacció amb la relació primària
- Avorriment
- Venjança
- Insatisfacció sexual
- Problemes de comunicació
- Immaduresa
- Buscar noves experiències/aventures
- Aspirar a algú millor
- Distància geogràfica respecte la parella

Ara bé, hi ha altres consideracions que poden influir en la decisió de ser infidel i que envolten o involucren les principals causes exposades. Per exemple, de manera més concreta, s'ha correlacionat la recerca d'intimitat i autoestima fora de la relació primària amb la infidelitat de caràcter emocional. En canvi, el desig d'autonomia sexual i un alt interès per les relacions sexuals estan més lligades a les infidelitats sexuals (Aramburu, Pérez-Testor, Davins-Pujols, Cabré i Salamero, 2011:316).

A més, cal puntualitzar que, si des d'un punt de vista ja comentat s'ha considerat que la infidelitat pot tenir com a conseqüència l'esfondrament de la parella, hi ha autors com Salmerón García (1997) i Spanier i Margolis (1983) que sostenen que és a l'inrevés i que, en tot cas, els problemes matrimonials són la causa de la infidelitat.

Entre els diferents estudis de causes que envolten la infidelitat, ressalta l'ímpetu per esbrinar la connexió entre ingressos, estudis o la religió de la persona. En aquest darrer sentit, segons Galarza, Martínez-Taboas i Martínez, hi ha indicadors que susciten que "com més important és la religió per a la persona, menys actes sexuals premaritals i extra-maritals cometrà" (2009:62). És un gran tema de debat ja que, com ressalten Blow i Hartnett, hi ha dualitat d'opinions segons la metodologia i mostra estudiada (2005:223). Però sembla imposar-se la idea de que sí que és rellevant la religiositat en la reducció del caràcter infidel, ja que compta amb el suport de les investigacions de Amato i Rogers (1997), Atkins, Baucom i Jacobson (2001) Forste i Tanfer (1996) i Treas i Giesen (2000) i amb la única contraposició de Blumstein & Schwartz (1993).

En el cas de les ingressos i els nivells d'estudis, Atkins, Baucom i Jacobson van trobar correlació positiva amb la generació de més infidelitat tant entre els que tenien una capacitat econòmica superior (2001:741) com amb els que gaudien d'un nivell de formació més elevat (2001:743). En el cas del nivell adquisitiu, les persones amb uns

ingressos anuals superiors a 30.000 dòlars tenien més relacions extra-diàdiques que les de menys ingressos. Els autors relacionen aquesta tendència a la possibilitat de que les persones amb una renda més baixa, que els fa més dependents de la parella, percebin la infidelitat com un risc massa elevat. Pel que fa al nivell educatiu, asseguren que les persones amb carreres universitàries tenen 1,75 més possibilitats de cometre una infidelitat que una persona que no ha acabat l'educació secundària.

I si el cas dels ingressos i l'educació ha estat objecte d'estudi, també s'ha estès la dinàmica al camp del poder. Davant la tessitura de si els individus amb més poder eren més infidels, Lammers, Stoker, Jordan, Pollman i Stapel van concloure, a través de l'estudi sobre els afers extra-diàdics al món empresarial, que les persones amb un càrrec de poder més elevat eren més infidels. Així, confirmen “alguns estereotips culturals que sustenten que la infidelitat és més propensa en els estrats socials més alts” a causa de la confiança que generen les posicions de poder (2011:9).

Seguint aquesta teoria social, Treas i Giesen se centren en causes que molts cops poden envoltar el lloc de treball. Segons ells, al ser un lloc de socialització lluny del teu company amorós, t'ofereix accés a potencials pretendents. A més, “llocs de treball que requereixen viatjar amb estades nocturnes o viure en ciutats grans poden oferir més oportunitats de no ser detectats, de mantenir-se en l'anonimat o de conjuguar valors sexuals més permissius” (2000:50). També Allman (1993) i Cole (2006), tal i com indica Varela, coincideixen en l'efecte que té l'entorn social per afavorir la infidelitat, sobretot en situacions que involucrin drogues o alcohol (2014:41). En aquest sentit, és destacable la predisposició a la infidelitat de les persones denominades “buscadores de sensacions”, ja que se senten atretes pels grups que comparteixen els seus propis valors i una filosofia hedonista. En aquest grup s'engloba les persones que cerquen noves “aventures o emocions” (Galarza, Martínez Taboa i Martínez, 2009:76).

També s'han trobat indicis que la immaduresa té unes característiques diferenciadores a l'hora de ser infidel. Els denominats *adults adolescents* mostraven una tendència a ser infidels especialment per raons d'avorriment, inseguretat i manca de comunicació (Roscoe, Cavanaugh i Kennedy, 1988:41). I és que la falta d'una bona pràctica comunicativa és crucial en l'impuls cap a una aventura extra-diàdica. Així ho afirma l'anàlisi d'Allen i el seu equip (2008): “la mala comunicació, basada en la negació, les relacions de poder, conflicte, etc. Feia a la parella més sensible a patir una infidelitat. En canvi, les parelles en les que es podia observar una comunicació basada en l'afecte, la resolució de conflictes, el suport, etc. reportaven taxes més baixes d'infidelitat (Aramburu, Pérez-Testor, Davins-Pujols, Cabré i Salamero, 2011:316).

Des del punt de vista de diferenciació de gènere, “les dones cauen en infidelitats quan acostumen a sentir-se soles, incompreses en la relació, o els hi falta afecte, amor i atenció. Els homes ho fan més si estan avorrits, incòmodes, confosos o si busquen quelcom nou” (Valdez Medina *et al.*, 2013: 5).

La infidelitat, percepció i societat

Tsapelas, Fisher i Aron cataloguen la monogàmia com “la norma del *homo sapiens*” (2010:2) tot citant les dades demogràfiques de les Nacions Unides ratifiquen que més del 90% de la població és casada a l’edat de 49 anys i que la majoria ho és en monogàmia tot i les diferents cultures del planeta.

Les línies de la monogàmia no deixen lloc per a la infidelitat. I en aquesta línia la societat nord-americana es va expressar en l’estudi de Laumann, Gagnon, Michael i Michaels el 1994. Gairebé el 90% dels més de 3.000 entrevistats va catalogar el sexe extra-marital com quelcom que “sempre està malament” o “quasi sempre està malament” (1994:22). Per la seva banda, l’estudi de Lieberman (1988), encara als Estats Units, va extreure la conclusió de que les dones desaprovaven encara més que els homes les experiències sexuals prèvies al matrimoni.

Encara més rellevant pel nostre estudi, l’any 1998, Widmer Treas i Newcomb van elaborar un estudi de la percepció de la sexualitat en 24 països arreu del món. La mostra del país més gran que van recollir és la d’Espanya, amb 2.494 persones. D’aquest treball es va despendre que el 76% dels enquestats trobava malament el sexe extra-matrimonial “sempre”, el 13% “quasi sempre”, el 7% “només en alguna ocasió” i el 5% optava per dir que “no és gens dolent” (p. 351). També destaca que Espanya se situava per sobre de la mitjana dels 24 països en el rebuig total al sexe pre-matrimonial i en el rebuig a l’extra-matrimonial. En canvi, hi havia menys aversió per la homosexualitat que la mitjana i més recolzament.

És per aquestes raons que Olson, Russell, Higgins-Kessler i Miller arriben a afirmar que “hi ha una norma molt forta en la societat contrària a les relacions extra-maritals”, tot i complir-se la paradoxa de ser present en molts matrimonis (2002:423). Segons ells mateixos, l’estudi de Wisman, Dixon i Johnson (1997) va revelar una preocupació per les infidelitats molt alta entre les consultes que rebien els terapeutes de parella: la van situar en segona posició per darrere de la violència domèstica. Galarza, Martínez-Taboas i Martínez que aquesta conducta infidel que va en contra de la tradició judeo-cristiana “impacta en les relacions interpersonals, contribuint en major o menor grau a tendències que transgredeixen l’ordre tradicional de la nostra societat” (2009:74).

En vista d’aquest panorama, Zur reivindica que “la majoria d’antropòlegs han documentat que els humans no estem biològicament dissenyats per a ser monògams. Només el 3% de les 4.000 espècies de mamífers estan pre-programats per a la monogàmia.” (2012:4). I Salmerón García va més enllà, tot destacant que parlar de la monogàmia o la poligàmia com a “naturalesa” és fals, ja que l’home és un ésser per naturalesa cultural (1997:2).

Martín Camacho, per la seva banda, posa les dues perspectives en confrontació i afirma que “per molt recurrent que hagi estat en tots els temps i cultures [...] sembla ser un fenomen que s’ha deixat de banda. [...] La infidelitat va ser tractada amb la hipocresia clàssica amb la que la societat es va comportar durant segles, posant sota la catifa el que no volia veure” (2004:9). I com a resposta aquesta tendència que ha generat la societat de crear un “sentiment tan fort en l’imaginari social respecte a la infidelitat” (p.15) hi ha persones que aguanten a contracor:

Prioritzen en la relació altres aspectes que resulten més rellevants per a ells que l'exclusivitat sexual. Entre ells es pot mencionar: el voler mantenir la família unida, seguir junts amb els fills, preservar la salut psicològica dels fills, mantenir el status social, econòmic, laboral, la por a la soledat, al 'què diran' o haver d'acceptar el fracàs i en molts casos la por a allò nou, o a haver de seguir sols" (p.16).

També en referència a aquest ideari tan potent de la infidelitat s'expressa Caruso (1982). Segons ell, "cap amant està psicològicament preparant per afrontar la societat fent del seu amor il·lícit quelcom públic. Així, tots els amants seran boicotejats per la seva estructura *súperjoica* que els prohibeix sortir-se'n dels cànons de les morals establertes" (Salmerón García, 1997:8). I va més enllà, reconeixent l'impuls de mort que carrega una relació condemnada a ser "dolorosa i tempestuosa", tot explicant les conductes suïcides dels amants després de trencar la relació.

La qüestió de la institució matrimonial contra la infidelitat i la llibertat sexual és àmpliament discutida. Tovar ho il·lustra definint "la infidelitat, l'adulteri i el concubinat" com les institucions que "van evidenciar la resistència davant la mort dels sentits; així davant la *inevitabilitat* del matrimoni, elles van crear una contra-moral reproduïda al sinus de la moral cristiana" (2004:186). Rougemont (1993), pel seu compte, exposa la contradicció del matrimoni. Per una banda se li demana la flama de la passió que "trenca, mou i afronta" i, per l'altra, "amor de rutina enfonsat en la certesa de la monotonia" (Salmerón García, 1997:2).

Des de l'enfocament de gènere, també hi ha una percepció distinta en la societat. Martín Camacho recalca que hi ha una "facilitació social" cap a la infidelitat de l'home de la que dona no gaudeix (2004:18). Des de "prostíbuls, cabarets, saunes, etc. on poden trobar sexe fàcilment - la majoria de pagament – fins a una tolerància més gran respecte la infidelitat masculina que sobre la femenina", fins i tot en el codi penal. També recalca que els homes compten amb personatges emblemàtics infidels en la cultura com el *Don Juan* i el *Casanova*, i per contra, la dona no té cap referent de tal pes.

I Sánchez Salmerón calca alguns raonaments i subratlla que "la decència de l'home no s'altera per ser adúlter, al contrari, si manté l'amant es vanaglorieja de la seva capacitat econòmica, sexual i social tradicional en tant que fa el rol de mascle". I continua, "si la dona es infidel, són les mateixes dones les que ataquen aquesta conducta amb comportaments com la segregació i la denúncia al 'pobre cònjuge enganyat'. A més, en les dones sorgeix un càstig automàtic al ser infidels, ja que és contrari a la imatge pública de decència" (1997:9). I el que ell cataloga de més preocupant, "en moltes ocasions, la infidelitat dels homes té lloc en un gran context anomenat *violència familiar*, on 'l'home fort' manipula la 'dona dèbil' i ho fa mitjançant la vexació de que la seva companya té poc valor i utilitza les aventures extra-maritals" per demostrar-ho (p.10).

En perspectiva d'evolució temporal, Varela (2014:47) fa un recull dels apunts de tres autor en aquesta línia. Des del punt de vista de Foucault (1983), assenyala que, "des de finals de segle XVI tot el que es diu sobre el sexe lluny de patir un procés restrictiu, ens al contrari, ha estat sotmès a un mecanisme d'incitació creixent". Reed (2003) argüeix que, com a conseqüència de "la revolució sexual a partir dels anys 60, els adults, així com els nens, estan més informats sobre els nostres cossos i la nostra sexualitat que

qualsevol altra generació”. I Ali i Millar (2006) assenyalen per la seva banda que la “dona nord-americana actual té més oportunitats que mai de ser infidel. A més, s’observa que la gran part del temps el passa fora de casa i lluny de la família; té millor educació que en el passat i algunes poden guanyar més que el seu home i, fins i tot, tenir una posició de més poder i comencen a sentir el que han sentit tradicionalment els homes, és a dir, la necessitat de tenir temps per a elles. L’èxit i el poder també les col·loca en la posició de tenir el que desitgen”.

I amb la mateixa intenció, altres investigadors conclouen que “les idees de les noves generacions en relació a la intimitat sexual transformen la infidelitat dels homes del recordatori dolorós de la desigualtat de gènere – però no necessàriament significant que el matrimoni fracassi – a la traïció de la confiança que les noies joves esperen com a nucli del matrimoni” (Hirsch, Bentley, Higgins i Nathanson, 2002:1232).

La cultura i els mitjans de comunicació, com a elements propis de la societat i de la seva representació també han tocat la infidelitat de manera extensa en les seves diferents modalitats. De fet, en la televisió “poques sèries s’han desentès completament de la infidelitat, les relacions fora del matrimoni o la parella, incloent el naixement de fills fora de l’entorn familiar.” (Loudova, Janis i Haviger, 2013:1464). En aquest mateix sentit, Zur l’imprimeix una crítica als mitjans de comunicació i a la cultura moderna tot etiquetant-los de “promotors culpables d’infidelitats”:

La nostra cultura moderna i les mitjans de comunicació promouen afers sexuals tant com fan amb la violència. De la mà de la seva obsessió-fascinació pel sexe també els hi sorgeix pels *affairs*. Els mitjans es tornen sensacionalistes vers les infidelitats, tals com la de Bill Clinton o el príncep Carles. De manera similar, pel·lícules com *Els ponts de Madison*, *L’home que xiuxiuejava als cavalls* o *El príncep de les marees* i sèries de televisió com *Mujeres Desesperadas* normalitzen els afers extra-diàdics. Internet, el seu bombardeig de la indústria pornogràfica i les xarxes socials han contribuït no només a la proliferació d’aventures amoroses i sexuals *online*, sinó també en la vida real (2012:4).

Ja des d’un punt de vista merament descriptiu i pel seu caràcter representatiu de la literatura universal, és interessant projectar l’anàlisi literari de Varela (2014) en el que diferencia entre els motius de les dones i els homes per ser infidels estesos en les obres i amb repercussió en la societat:

Motius de les dones

- Busca major excitació sexual, o simplement desitja més sexe.
- Desitja sentir-se especial, admirada, desitjada, bonica i captar l’atenció.
- Desitja tenir una relació íntima, emocional i romàntica amb l’altra persona.
- Busca venjar-se del seu marit per múltiples raons.

Motius dels homes

- Desitja major excitació.
- Existeix una necessitat biològica.
- Per a posseir amb fúria a la persona.
- Per la novetat de la parella.

En definitiva, les veus més crítiques amb la posició actual de la infidelitat en la societat, com la de Salmerón García, posen èmfasi en que és “l’educació i el conseqüent prejudici el que impedeix encara parlar de la infidelitat com quelcom si no sa, almenys freqüent en moltes parelles, de manera oberta i responsable” (1997:12). I conclou amb el deure pendent de conscienciar la població que, en comptes de parlar de “crisis de parella” perquè aquest tipus de conducta afecta el socialment esperat, s’hauria d’entendre que “aquests processos són comuns durant les crisis a les que tota la vida està subjecta”.

Les limitacions de l’estudi

Al voltant de la investigació científica en el fenomen de la infidelitat, hem reparat en la constant reclamació que fan els autors en relació a la falta de seguretat amb la que es poden prendre els resultats de les seves anàlisi. És per això que cal avisar dels mateixos límits que té el nostre marc teòric.

Adrian Blow i Kelley Hartnett, per la seva banda, sentencien que la recerca en la infidelitat és un procés “extremadament complex” (2005:217) fent referència a la complicació que suposa la multiplicitat de variables que existeixen per cada estudi i la dificultat d’entendre el fenomen des d’una perspectiva simplista o lineal. Sobretot, puntualitzen que això provoca una gran confrontació vers el concepte “infidelitat” entre els psicòlegs que tracten amb el tema a teràpia. “Hi ha importants limitacions metodològiques i la informació de les pròpies teràpies moltes vegades és de poc valor pràctic”, conclouen.

També és destacable la denúncia que fan en aquest sentit Galarza, Martínez-Taboas y Martínez (2009:76), ja que relativitzen l’anàlisi acurat que es pot fer de la conducta de la infidelitat pel handicap de la *desitjabilitat social*, que “és la tendència de les persones a projectar una imatge positiva i favorable d’un mateix durant la interacció social”. En els casos d’estudis, enquestes, entrevistes i teràpies es pot incórrer fàcilment en una falta de correspondència amb la realitat per la *desitjabilitat social*. Sobretot en el cas del nostre objecte d’estudi, “ja que per a moltes persones el tòpic de la infidelitat pot ser un tema sensible”.

Blow i Hartnett ho resumeixen: “la infidelitat és un tema complicat de parlar obertament per als individus per la percepció negativa instaurada en el conjunt de la societat i perquè pot tenir efectes negatius sobre ells mateixos, sobre la seva relació, famílies o carreres professionals” (2005:185).

2. 2 El cinema com a mitjà de comunicació influent

Els mitjans, definició i entorn

Els mitjans de comunicació han estat susceptibles a definicions molts diverses, però per al treball actual acollirem la definició de Sola Pool citada per Rafael Roda. Els mitjans de comunicació actuals són “un patró de connexió entre un petit número d'emissors i un extens número de receptors”. I, aprofundint, l'autor sentència que aquests, en el seu conjunt i relació amb la societat han establert un “sistema de comunicació de masses” que té el seu epicentre, per a Roda, en la característica que l’“emissor té accés a una audiència de milions de persones, però només excepcionalment l’audiència produirà comunicacions de retorn” (1989:4).

En tot cas, és comuna la idea dels *mass media* com a éssers amb influència pràctica en diversitat d'àmbits. “Els mitjans de comunicació afecten als mitjans de comunicació; els mitjans de comunicació influeixen en la societat; els mitjans de comunicació reflecteixen la societat” (Steven, 2005:145). Margarita Riviére segueix el mateix fil discurs, però matisa que la influència dels mitjans va en correlació amb la que la societat té sobre ells. Per a ella, s’ha de tenir en compte el “marc general cultural” en el que es desenvolupa un discurs, i això implica que els mitjans de cada escenari “acceptin les convencions socials, per una banda, i les transformin per una altra; assumeixen valors, els modifiquen i, fins i tot, els creen” (2003:119). En aquesta perspectiva, el paper dels mitjans és decisiu perquè són un fidel reflex dels valors socials al mateix temps que projecten les seves pròpies obsessions, acceptant que no només recreen la societat i la consoliden, sinó que, a la vegada “l’inventen”.

En aquest marc social és on Rafael Roda introdueix la idea dels mitjans com a eina influent per tal de conjuntar actituds socials: “Gran part del que fem, pensem i sentim es troba mediatitzat per la realitat simbòlica que els mitjans de comunicació han creat [...] El món polític exigeix de mecanismes institucionals que facilitin l’homogeneïtzació de les opinions per a fer possible l’acció social organitzada. [...] És inqüestionable, per tant, el protagonisme dels mitjans en la cultura de masses” (1989:1).

Pel que fa a la idea dels mitjans com a ésser controlador, Daniel Bell cita l’expressió llatina *panem et circenses*, tot subratllant la crítica principalment encapçalada per Thorstein Veblen “a l’estratègia dinàstica” controladora dels *mass media* (Bell *et al.*, 1992:28). I encara va més enllà, esgrimint que, com diu Edgar Morin, “la cultura de masses contemporània supera les antigues finalitats de control social. La seva funció essencial és mítica. Com a reemplaçament de la religió, procura un gegantí escenari en el que exhibeix els nous herois i els nous déus”.

En la mateixa línia, Robert Merton exposa l’existència del “funcionalisme estructural”, és a dir, “la idea de que l’organització d’una societat aporta la font de la seva estabilitat” (De Fleus i Ball Rokeach, 1993:55) i relaciona directament els mitjans de comunicació amb aquesta influència (1968:185). Així, tal i com presenta Merton, si a la societat existeix un desequilibri que provoca la manca d’harmonia, totes les forces amb activitats repetitives i influents dins d’una societat actuaran de restablidores de l’estabilitat. A partir d’aquesta ideologia, De Fleus i Ball-Rokeach apunten que “es

podria argumentar amb fonaments que la comunicació de masses pot ser enumerada entre aquells component indispensables de l'estructura social, sense els que no es podria continuar la societat contemporània tal i com la coneixem" (1993:57). La idea de Rodas, puntualitza que, tot i ser reconèixer el reforç de l'estructura de poder que suposen els mitjans de comunicació, en moltes ocasions aquesta és "indirecta i involuntària", ja que es realitza a través de "descripcions 'naturals' de situacions d'interacció, de valoracions de grups, persones i, sobretot, rols" (1989:8).

La influència dels *mass media*, objecte de discussió

Amb l'aparició del cinema a finals del segle XIX es va disparar el debat sobre els possibles efectes dels mitjans de comunicació pel seu possible paper de corruptors de la moral entre els joves, segons apunta Peter Steven (2005:153). I ho justifica amb la quotidianitat dels temes de discussió lligats a la relació mitjans-comportament social que s'han repetit durant el temps com: la moda, els modals, les pors, el comportament, el coneixement, les aspiracions, el crim i el descontentament.

A partir d'aquest camp d'estudi, han nascut diversos posicionaments i enfocaments vers el poder de modelar el comportament o les idees de la societat. Melissa Milkie resumeix la interpretació que s'ha fet dels mitjans com a influents en la societat des de dues vessants. Per una banda situa els treballs quantitius, referint-se a estudis de camp i anàlisis experimentals, que han confirmat tendències dels *mass media* com a efectius persuasius de l'actitud humana. Per una altra banda, senyala la crítica que s'ha fet des del camp interpretatiu, que focalitza la relació en la decisió del receptor, que gaudeix de poder per rebutjar la ideologia imposada, seleccionar-la o criticar-la (Milkie, 1999:191)

En aquesta controvèrsia, Natalia Aruguete destaca la forta influència dels mitjans de comunicació explicada en diversos estadis històrics. Des de la teoria conductista de Laswell, que explicava a través de l'*agulla hipodèrmica o bala màgica* la influència de la propaganda en les decisions i valors de la societat passiva i que va imposar-se entre els acadèmics a la primera part del segle XX. Fins a Kurt Lang i Gladis Engel Lang, que en l'actualitat conclouen que, tot i les diferents investigacions que han relativitzat la força persuasiva dels mitjans, "no hi ha proves suficients per rebutjar la creença que els mitjans massius són més influents del que desitjaríem" (Aruguete, 2015:20).

Els contraris a la idea dels mitjans com a ésser plenament influent, com McLeod, Kosicki i Pan (1991), expressen que "els efectes són contingents en els significats creats", però que aquests significats troben la seva naturalesa en la recepció del missatge i no en la creació emesa pels *mass media*. Tot i que, en la línia de Corner (1991), citat per Melissa Milkey, "aquests enfocaments no s'oposen necessàriament a que els mitjans de comunicació tinguin certa influència sobre les persones, però els processos pels quals es donen els efectes no són gens clars" (1999:191).

Els investigadors qualitius han versat la seva crítica respecte la teoria dels missatges efectius dels mitjans de comunicació en dos punts comunament repetits a través de la literatura acadèmica. Per una banda, l'apunt de Herbert Blumer (1969) és el que apunta que els significats culturals no tenen una condició fixa i invariable, sinó que varien en

relació a l'entorn social, cultural i històric en que es descodifica el missatge. A més, Fish (1980:338) indica que això s'evidencia en la recepció de missatges segons "la comunitat interpretativa", que constitueix els objectes tal i com els concep el conjunt dels membres i que, al variar la comunitat, varia la concepció del missatge.

D'altra banda, la teoria que recau sobre la resistència de l'audiència als missatges establerts pels mitjans de comunicació troba la seva defensa en obres com la de Wright Mills (1963). Allà s'estableix que la gent pot contrarestar els missatges d'un determinat contingut mediàtic a través de la comparació dels missatges amb mitjans alternatius, de la comparació amb la seva pròpia vida o, fins i tot, amb les creences i comportaments de la gent observada en el seu entorn social (Milkey, 1991:192).

Bernard Rubin (1977) recull també aquesta idea de la influència moderada dels mitjans en la literatura acadèmica través d'una argumentació que engloba més elements:

Els factors que intervenen en aquests casos són: la predisposició individual i la percepció selectiva, les normes de grup, la disseminació de missatges mitjançant canals interpersonals, el lideratge d'opinió i, en algunes societats, la llibertat d'empresa dels *mass media*. Segons aquests factors es pot argumentar que: a) els *mass media* per si sols no són normalment causa necessària ni suficient d'efectes d'audiència i b) el mitjà d'un missatge significa solament una (tot i que a vegades important i crucial) font d'influència en els entorns socials i psicològics. (Bryant i Zillman, 1996:556).

Ara bé, en relació a aquesta idea de la diferenciació dels significats depenent de l'àmbit en el que es rep, Riviére defensa que no és rellevant d'aquí en endavant aquest argument pel sorgiment d'una cultura que es basa en la globalització. L'acadèmica apunta que amb l'entrada al món global ningú pot excloure's dels valors que estan promovent universalment els mitjans de comunicació de masses de manera decisiva s en aquesta etapa de la història. I puntualitza que "ja no hi ha distinció de països o cultures, sinó un patró universal a l'estil del que exposà MacLuhan de l'*aldeia global*" (2003:120).

Des d'un altre enfocament, en la seva crítica a la cultura de masses, MacDonald posa èmfasi en la concepció de l'espectador com a propi modulador de la seva cultura, i no a la inversa. Ho justifica esgrimint que l'únic que la cultura de masses es proposa "és distreure". I, en conseqüència, "pot estimular o narcotitzar, però l'important és que sigui de fàcil assimilació. No exigeix res al seu públic perquè està totalment sotmesa a l'espectador" (Bell *et al.*, 1992:61).

Impactes dels mitjans de comunicació

Dins del debat multidisciplinari sorgit a partir de mitjans del segle XX per l'explotació dels mitjans de comunicació de masses, es va crear una corrent crítica contra aquest fenomen i contra les conseqüències que comportava. Pel tema que ens ocupa, la més rellevant de les acusacions recollides per Daniel Bell vers els *mass media* és la que afirma que "el material que es dedica al públic massiu, freturós de tota seriositat, és deplorable: no només impulsa al públic, i en especial als joves, a la violència i la immoralitat, sinó que el condiona per a que accepti el comportament criminal com a

quelcom inherent a la nostra societat". (Bell *et al.*, 1992:24). És una visió dels mitjans de comunicació com una font de valors "vulgars, picants, amorals i degradants".

Aquesta idea dels mitjans com a promotors d'actituds negatives ha estat àmpliament denunciada. Milkie senyala la relació que s'ha trobat a "estudis experimentals al voltant de la violència, la violència sexual o els estereotips amb la tasca dels mitjans de comunicació i l'efecte destructiu sobre l'auto-concepte, les actituds i el comportament de les persones" (1999:190). En la mateixa línia crítica, Steven, en la seva radiografia dels impactes dels efectes dels mitjans de comunicació a mig termini, ressalta la tendència negativa dels mitjans a "estereotipar la raça, l'ètnia i el sexe. El que condueix a un augment de la tensió i dels malentesos pel que fa a altres grups socials" (2005:155).

I, en un altre vessant, és també objecte d'examen l'impacte efectiu dels mitjans de comunicació en la seva tasca d'afavorir la constant imposició d'unes regles socials fixades. Per això, una de les funcions que destaca Roda en els *mass media* és la de "compel·lir l'execució de les normes socials":

La vida social és plena de normes que marquen restriccions en relació amb la conducta. Tot i així, a vegades per resultar obsoletes, a vegades perquè la seva aplicació suposa sacrificar motivacions o aspiracions que els individus consideren importants, són objecte de transgressions que per la seva freqüència indiquen l'existència d'un significatiu grau de tolerància col·lectiva. Ara bé, aquesta anuència envers les desviacions només roman en el cas que els individus no es vegin obligats a adoptar una actitud pública en relació amb les normes. L'acció dels mitjans resulta decisiva en tal situació, ja que al fer publicitat de les infraccions exerceix pressió per a que es redueixi la separació entre les actituds privades i la moralitat pública. En conjunt, el procés equival a la reafirmació de la norma social, implica un cert grau d'acció pública contra el que ha estat privadament tolerat i presenta les característiques d'una creuada. (1989:13)

El cinema com a mitjà particular

El cinema, en tant que mitjà de comunicació, és un dels màxims exponents de la cultura de masses, tal i com apunta Dwight MacDonald: "L'enorme producció dels mitjans de comunicació, com la ràdio, la televisió i el cinematògraf, representen quasi per complet a la *Masscult*" (Bell *et al.*, 1992:59). Per a Horkheimer y Adorno, el cinema, com un més dels grans mitjans de masses, és una indústria "dèbil i dependent" dels "dirigents supremes" de la societat (Bell *et al.*, 1992: 180). Per això, els crítics de l'Escola de Frankfurt se centren en la idea que el cinema no és un art, sinó una indústria tan dependent de les altes esferes econòmiques i els seus interessos com qualsevol gran negoci. En aquest mateix sentit, Flores Auñón incideix en que aquesta condició dependent dels poders econòmics es dona en un context en que l'art del cinema, per tal d'arribar a una gran massa de públic, necessita grans inversions, pels costos inherents a la producció i la distribució (1982:19).

Cohen-Seat concep el cinema com el més influent de tots els modes de representació en la gamma dels mitjans comunicatius. Ho basa en el que ell denomina "*la informació*

visual” (1977:11). Segons la seva visió, el coneixement “que prefigura els marcs del saber i l’acció i, per tant, la dotació de l’home en esquemes o, en poques paraules, la concepció del món” depèn de mitjans desconeguts durant molt de temps com són la televisió i el cinema. I explica que aquesta informació visual, lluny de ser un objecte “que reflecteix i expressa les relacions fonamentals entre els individus i el seu entorn” té una vessant molt més “determinant o, fins i tot, *sobredeterminant*, d’una manera complexa, general, i decisiva”. Fins i tot, Cohen-Seat cita a Elie Faure, i la seva comparació entre la invenció del cinema i el desobriment del foc, tot justificant que aquest tipus d’informació visual “irromp bruscament en el cor mateix de les masses del nostre temps” (1977:13).

La categorització d’aquest mitjà de comunicació per sobre de la resta en influència respon en molts casos a la *positivització* del que representa. En aquesta idea hi furga Jordi González amb el raonament que “el cinema, o la indústria cinematogràfica, i per definició les històries fílmiques o les pel·lícules que aquest produeix són un reflex de la nostra societat i al mateix temps de les il·lusions d’un immens col·lectiu”(2003:19). I apunta que al cinema és on es configuren “els desitjos, les frustracions, les creences, les emocions o les obsessions de les persones que formen una població”.

De la mateixa manera, De la Torre, Pujo i Rajadell representen el cinema com un relat que no només pertany al món de la descripció verbal, sinó que configura un relat “hologràfic, en acció, colorit, amb intriga, amb música, amb personatges, amb suspens” (2005:18). I a través d’aquesta naturalesa pròpiament fílmica s’argumenta la creació d’un holograma que engloba tot una realitat social, política, econòmica i cultural. Fins i tot, un dels valors atribuïts a la representació cinematogràfica és la de crear una identificació i inclusió de tal nivell, que “és com endinsar-se en el món virtual dels personatges i viure amb ells”, i allà és on rau “la força i atractiu” del cinema. Encara més, el cinema, a diferència d’altres mitjans té una amplitud de camps de representació “gairebé infinit” i el mateix passa amb la seva influència, asseguren De la Torre, Pujol i Rajadell: “A un film podem estimular coneixements, actituds, emocions, valors.[...] I els més variats continguts curriculars, des de la filosofia, l’ètica o l’axiologia, fins a la sociologia, psicologia, història, cultura d’un poble i els costums d’una època determinada El cinema és un retrat que ens apropa als impulsos essencial de l’ésser humà” (2005:18).

A més, el cinema s’estableix com un element de prestigi en relació als seus competidors comunicatius per la situació negativa dels altres, segons apunta Cohen-Seat. “Víctima d’una enorme inflació, menyspreat per tots els abusos patits, sobretot en el domini polític, allò verbal pateix actualment un incontestable descrèdit” (1977:51). En canvi, en la concepció de les imatges en la gran pantalla, i en la seva facilitat per evocar les emocions, el cinema té un discurs que s’imposa a les consciències sense “haver de recórrer a demostracions o proves”.

Amb especial atenció es recalquen les implicacions singulars del món visual com l’element definitivament més efectiu. Per a Cohen-Seat, les obres cinematogràfiques “afecten la personalitat no només d’una manera més intensa, més considerable i més profunda, sinó, sobretot, d’una manera *diferent*, és a dir, segons *altres modalitats* que les de la informació únicament verbal” (1977:33). I ho amplia amb la idea de que la

informació derivada d'aquest format arriba a la sensibilitat sense obeir les inflexions de la raó i sense haver de plantejar-les, sinó com uns *inputs* en forma de senyals que impacten de manera molt efectiva i subtil, evitant, fins i tot, la barreres racionals.

Tot i així, cal ressaltar que el cinema és una visió dual i no només influeix, sinó que també és influït. Flores Auñón recalca que, per molt comercial i centrada en l'espectacle que sigui l'obra, sempre pot ser un testimoni i manifestació de la societat que el crea. "Si se sap valorar i interpretar aquests signes, s'obté d'ells la clau dels valors i preocupacions que estan presents en la societat, en un moment donat en del seu esdeveniment històric, i que es plasmen en aquesta expressió artística que és el cinema (1982:23). Per això, la conclusió de Flores Auñón apunta a la màxima valoració del cinema com més fidelment reflecteixi la relació de l'individu amb el món.

Com a apunt final, des de la vessant d'autors com Martínez Lucena (2009) o Peter Steven (2005) es destaca al creixent grau de relació entre el cinema i la idea pedagògica del mateix. El nou cinema, i especialment el d'autor, "semblar haver captat que en l'espectador actual ha rebrotat una certa sensibilitat consistent a exigir-li al cinema una experiència alhora sensitiva i racional que pugui aplicar a la seva existència pràctica al present" (Mártnez Lucena, 2009:208). D'aquesta manera, es destaca el cinema com un ésser encara més rellevant, que pot "convertir-se en uns dels aliats del subjecte en aquest món sense gaire llocs a on agafar-se".

Influència concreta del cinema

En el camp pràctic hi ha diversos estudis que han demostrat la influència del cinema i la força de canvi que suposa en les actituds d'alguns dels seus espectadors. Un exemple és el sonat cas de la persuasió del cinema vers el tabac per la exposició positiva lligada als personatges fumadors de les pel·lícules a partir de mitjans de segle XX. Tal i com indica el monogràfic de Davis, Gilpin, Loken, Viswanath i Wakefield, "els estudis qualitatius demostren que sobretot els més joves exposats a imatges cinematogràfiques de gent fumant és més probable que comencin a fumar" (2008:360). En aquesta línia, els estudis replegats per l'Institut Nacional del Càncer als Estats Units senyalen que els més joves extreuen conclusions de les pel·lícules com que: "el cinema és una font d'informació important per a fumar; que les imatges transmeten la idea de que fumar és un comportament normatiu, acceptable; que representa la independència adulta; que el fet fumar condueix a conseqüències socials positives, en comptes de predominar les advertències negatives en la salut"(2008:376).

En un altre camp, aquest cop pel que fa a la percepció dels portadors del VIH, l'estudi elaborat per Lapinski i Nwulu, també va demostrar certes influències a partir de la projecció d'una obra fílmica en relació al virus. El valor de càstig dels homes pel que fa a la culpabilització dels portadors del virus va descendir, ajudant a reduir l'estigma, per una banda. I les dones, per la seva banda, van donar més suport a la divulgació dels tests de la prova vírica sense l'autorització del que està sent analitzat. Això "pot respondre a l'empatia vers el personatge femení principal de l'obra, que no sap que la seva parella és portadora del virus" (2008:9).

En tot cas, la prova de la influència del cinema en l'espectador ha estat variada i multidisciplinària. En línia amb allò exposat per Igartúa, Barios, Salas i Piñeiro, el desenvolupament d'estudis empírics com els de Schofield i Pavelchak (1989), Butler Koopman i Zimbardo (1995), Igartua i Paez (1997), Bahk (2001), Balmford, Manica, Airey, Birkin, Oliver i Schleicher (2004) i Igartua (2008) ha confirmat la figura dels llargmetratges com a subjectes modificadors de "percepcions, opinions, moral i sentiments" vers situacions socials, successos i comportament (2010:2).

El cinema, referent cultural a Espanya

Una de les màximes representacions en qüestió de fiabilitat per a la societat espanyola per mesurar el consum i la influència dels diferents mitjans de comunicació és l'Enquesta d'Hàbits i Pràctiques Culturals a Espanya. Gràcies a les dades aportades pel ministeri en la seva edició de l'enquesta 2014/15, es pot confirmar que el cinema, entès com el consum de pel·lícules, és el producte cultural que més nombre de persones han consumit almenys un cop en l'últim any.

La lectura replega més del 60% de la població com a consumidora d'almenys un llibre en l'últim any. Per contra, el cinema es queda en el 54% de la població que ha anat a les sales almenys un cop en els darrers 12 mesos. Per tant, hi ha un 6% de diferència negativa del cinema respecte a la lectura. Ara bé, se li ha de sumar el consum de pel·lícules a través de suport vídeo, és a dir, a casa. En el mateix estudi es presenta que un 55,6% dels enquestats consumeixen vídeo, i d'aquest un 76,4% ho ha fet per veure pel·lícules. És a dir, un 42,5% de la població mira obres cinematogràfiques en format vídeo. Comparant els perfils dels assistents al cinema i els consumidors de vídeo i denotant nombroses diferències en la situació laboral, així com en les edats, es descarta que siguin els mateixos consumidors. Per tant, es pot concloure que hi ha més percentatge de població que consumeix pel·lícules que literatura.

Una altra dada a destacar és que el cinema que més representa a la nostra societat, és a dir, l'espanyol, l'uropeu i el nord-americà, compta amb una valoració i, per tant, identificació positiva, més alta que els d'altres procedències. El nord-americà està valorat amb un 7,5, seguit de l'espanyol, amb un 7, i l'uropeu, 6,5. En canvi, la puntuació del cinema llatinoamericà baixa fins el 4,7 i l'asiàtic fins el 3,8.

2.3 Aproximacions al cinema i la infidelitat

Així com amb una gran varietat d'actituds, relacions i fenòmens instaurats dins la societat, el cinema ha estat una eina de representació de la infidelitat en la parella. En la relació entre el món de la infidelitat i el cinema, la literatura i les anàlisis són escasses però amb tendències que mostren divergències particulars entre alguns discursos fílmics i els apunts de la recerca acadèmica. D'aquesta manera, la infidelitat en el cinema és representada amb certs matisos d'allò expressat pels investigadors del fenomen, per exemple, en les motivacions infidels o en la prevalença dels mateixos afers. Tot i així, aquests estudis queden subjectes a l'exclusivitat del seu objecte d'anàlisi concret: en un cas, el cinema italià (De Miguel, 2009); en un altre cas, les obres de Woody Allen (Aramburu, Pérez-Testor, Davins-Pujols, Cabré i Salamero, 2011); i per últim, en les comèdies nord-americanes sorgides a partir de les obres de George Feydeau (Ramos Gay, 2002).

En la seva anàlisi sobre la infidelitat en el cinema italià, Dora de Miguel destaca que si aquest fenomen ha format part del recorregut fílmic del país a partir dels anys 50 és perquè "la infidelitat entre els personatges ha estat portadora de cert toc realista a un cinema que no podia quedar al marge de la realitat actual" (2009:7). També ha estat denominada com una eina de rebel·lia, almenys en l'estudi sobre la relació marital en les pel·lícules derivades de l'obra de Feydeau. Tal i com indica Ramos Gay, "en contra de la idealització burgesa de l'estadi marital", la representació de l'obra de Feydeau tendeix a presentar "esforços per esquivar les conseqüències [del matrimoni] dins sempre dels marges socialment permesos, és a dir, recurrent a l'engany i la il·lusió de la infidelitat" (2002:69). Per la seva banda, l'equip d'investigació centrat en la carrera de Woody Allen conclou que el discurs fílmic presenta la infidelitat com quelcom "maligne i danyós tant per a cadascun dels membres de la parella com per a la pròpia relació" (Aramburu, Pérez-Testor, Davins-Pujols, Cabré i Salamero, 2011:319).

Les conseqüències en l'anàlisi de cinema es mostren divergents segons l'anàlisi. Des del cinema de Woody Allen es destaca que la infidelitat pot "acabar en conflicte i, fins i tot, violència" (Aramburu, Pérez-Testor, Davins-Pujols, Cabré i Salamero, 2011:317). En canvi, en el punt de vista del cinema italià, la conseqüència, en comptes de violència, s'emmarca més en la tristesa de l'enganyat i la situació d'incomprensió pel succeït (2009:8). Ara bé, pel que fa al sentiment de culpa posterior a la infidelitat apuntat des del món acadèmic, segons Dora de Miguel, al cinema provinent d'Itàlia es mostra una dualitat intermitent: no existeix en el moment de l'afer, ni al repetir-ho si es dona el cas, però sí es fa present a l'hora de tornar a la realitat de la parella estable.

En un altre pla, el cinema mostra una gran quantitat de tendències infidels que troben la seva causa en la degradació del benestar de la parella estable (Aramburu, Pérez-Testor, Davins-Pujols, Cabré i Salamero, 2011; De Miguel, 2009). També es destaca en el cas del cinema italià una forta inclinació a ser infidel com a resposta a una situació de "desig de trencament amb la normalitat" (2009:15). Ara bé, en moltes ocasions s'ha detectat la infidelitat amb un caràcter emocional o combinat, convertint-se així en la més freqüent en la representació cinematogràfica. "La gent pot enamorar-se en qualsevol moment, sigui quin sigui el seu estat civil" (De Miguel, 2009) i això acostuma

a ser el desencadenant de moltes infidelitats de la mostra italiana. En la mateixa línia, en el 66% dels casos del cinema de Woody Allen existeixen infidelitats amb caràcter emocional, impliquin o no sexe.

Ara bé, si ens centrem en la prominència del sexe en les relacions extra-diàdiques en la pantalla, els indicadors fílmics mostren una forta prevalença del factor sexual. “Les escenes de llit són gairebé imprescindibles en aquest tipus de cinema, sense arribar a ser explícites, compleixen la funció de fer imaginar a l’espectador” argumenta De Miguel (2009:17), mentre que en el cas de les pel·lícules del director novaiorquès s’arriba a presentar la sexualitat en el 86,9% dels casos.

Pel que fa als rols associats als diferents gèneres, el cinema mostra distincions associades als diferents autors i èpoques de representació. Confronten en aquest cas: la representació en el paper del gènere entre el cinema derivat de Feydeau i el de Woody Allen. Per una banda, les adaptacions nord-americanes del còmic francès mostren a la dona com més tendent a l’emocional i només infidel quan “els seus marits mostren infidelitat o evidents faltes d’interès” (Ramos Gay, 2002:82), fins i tot delegant en l’esposa la funció única de ser un efecte “dissuasori de la infidelitat marital”, dotant-la de passivitat. Per contra, en l’anàlisi de les pel·lícules d’Allen, no es presenten diferències en quant a la prevalença de les infidelitats ni la dependència vers la parella (Aramburu, Pérez-Testor, Davins-Pujols, Cabré i Salamero, 2011:314). Això sí, la infidelitat acostuma a tenir una naturalesa i “intensitat física més gran” en el cas dels homes per sobre de les dones.

Com a dades supletòries també trobades a l’anàlisi dels films del director de Nova York, la prevalença de les infidelitat en les relacions de parella és molt més alta que qualsevol dada apuntada pels acadèmics. En les seves obres apareix un afer fora de la parella en el 74,5% de les parelles creades. En aquest sentit, Aramburu, Pérez-Testor, Davins-Pujols, Cabré i Salamero han remarcat la “importància que li dona el director i guionista a aquest tipus de conflicte en la parella [...] permetent-se el luxe de sobredimensionar el fenomen i exagerar-lo per a cridar l’atenció del públic” (2011:318). També, en línia amb els estudis acadèmics, se li atorga una presència essencial a la mala comunicació en la parella com un predisposant per a la infidelitat, així com el fet de viure en grans ciutats i està envoltat d’un entorn favorable.

3. Anàlisi pràctic: la infidelitat al cinema universal actual

3.1 Introducció a l'anàlisi

Amb l'ànim de fer una mera aproximació al punt de vista del cinema en relació a la infidelitat, estudiarem la representació del concepte d'anàlisi en 10 pel·lícules contemporànies. Seran obres en les que, d'una manera o una altra, aparegui el fenomen de la infidelitat. L'anàlisi observarà les dinàmiques que envolten la representació de l'infidel, les causes, conseqüències i la relació entre la societat i la infidelitat. En essència, s'intentarà arreplegar el relat del cinema vers un concepte conflictiu i clarificar el missatge - explícit i implícit - que s'extreu de la creació cinematogràfica universal en l'actualitat i la seva exposició a Espanya.

Per tal de jutjar els resultats del discurs que es trobi predominant al cinema, el compararem amb allò estudiat sobre la infidelitat des del punt de vista acadèmic, amb els resultats apuntats pels investigadors i amb les tendències subratllades en els diferents àmbits de l'ésser infidel i el seu voltant. És important no menysprear els diversos factors que envolten la infidelitat perquè és del seu conjunt d'on es deriva el discurs de justificació de reaccions socials, motivacions i retrat de l'acte extra-diàdic. El cinema pot tenir les seves línies discursives, però per poder situar-les és necessari tenir un punt de referència: la literatura acadèmica sobre la infidelitat i el concepte en comunitat.

Justificada en apartats anteriors la influència del cinema en la nostra societat, a més visualització, més influència i representació. Per tant, si pretenem fer una aproximació a les pel·lícules que hagin tingut un major impacte, recorrerem a les grans estrenes cinematogràfiques, dotades de recaptacions milionàries. L'exposició dels *films* a les sales de cinema és un dels més fidels indicadors de la rebuda del producte entre el públic, mostra la primera reacció i diferencia les obres de gran coneixement popular de les minoritàries.

D'altra banda, al centrar-nos en la representació de l'actualitat com a màxim exponent de la realitat social, és necessari posar un límit temporal. Per aquesta raó, les pel·lícules tractades s'emmarquen en el període 2005-2015 com a espai delimitador per a retratar la correlació entre la societat i el món infidel. Tenint en compte els canvis constants en els valors i les institucions socials que sacsegen la realitat, com els rols de la parella, els arquetips de gènere o el propi matrimoni, estudiar obres més antigues restaria claredat als resultats.

Per aquestes raons s'ha escollit com a mostra la selecció de 10 llargmetratges de caràcter universal exhibits a Espanya entre el 2005 i 2015 i que han rebut un gran suport d'audiència a les sales de cinema. El grup de pel·lícules engloba obres que, per norma general, superen el milió d'espectadors durant la seva projecció a les sales, que es troben entre els *films* més exitosos a nivell d'afluència dels seus respectius anys i que, per tant, han comportat quantitats milionàries d'ingressos en taquilla. De les 10 pel·lícules, la més pobre a nivell d'afluència és *Blue Jasmine*, amb poc menys de

700.000 espectadors i ocupant la posició 34 de les pel·lícules de tarannà universal més vistes a les sales de cinema espanyoles el 2013.

La llista de pel·lícules analitzades són les següents, amb les dades d'espectadors i recaptació segons els *Anuarios del Cine* presentats pel Ministerio de Educación, Cultura y Deporte dels anys corresponents:

- *Match Point*, 2005 (1.152.356 espectadors – 6.555.699,04€)
- *Sexo en Nueva York*, 2008 (1.078.522 espectadors – 6.237.005€)
- *Hancock*, 2008 (2.845.842 espectadors – 16.254.539€)
- *Qué les pasa a los hombres*, 2009 (740.501 espectadors – 4.500.214,01€)
- *Resacón en Las Vegas*, 2009 (1.038.716 espectadors – 6.179.717,77€)
- *Eclipse, de la saga crepúsculo*, 2010 (3.165.263 espectadors – 19.185.912,65€)
- *Los descendientes*, 2012 (1.312.743 espectadors – 8.543.318,52€)
- *Blue Jasmine*, 2013 (696.225 espectadors – 4.613.895,75€)
- *El lobo de Wall Street*, 2014 (1.950.373 espectadors – 11.930.433,92€)
- *Perdida*, 2014 (917.712 espectadors – 5.177.231, 25€)

Aquestes produccions audiovisuals han estat escollides per la temàtica que aborden, ja sigui des d'un punt de vista central o secundari: la infidelitat a la parella. Partint de la definició difusa que presenten els diferents acadèmics del concepte, per a l'estudi hem comptat la infidelitat com “aquell comportament que sobrepassi el contracte implícit o explícit de la parella inicial, posant-se de manifest el trencament de l'exclusivitat monògama a través de, mínim, un petó”. A partir d'aquesta idea, les pel·lícules mostren infidelitats amb més o menys implicacions, però el concepte apareix en totes i desencadenarà respostes que ajudaran a dibuixar una idea del discurs del cinema vers el món infidel.

En tot cas, cal apuntar que l'estudi té uns límits molt clars. Per molt que hi hagi elements d'anàlisi clarament objectius, hi ha altres que estan subjectes a la interpretació. El concepte de la infidelitat, les conseqüències i les causes està molt lligat als sentiments, les sensacions, les pulsions internes i les relacions humanes. Per tant, és difícil establir un examen meridianament irrefutable. Amb el màxim ànim de transmetre estrictament a l'estudi els elements mostrats en pantalla, l'anàlisi no pot prendre la interpretació realitzada com una veritat absoluta i completa. Per aquestes raons, volem ressaltar el caràcter merament orientatiu que té aquest anàlisi.

3.2 Mètode analític

Per l'exercici d'anàlisi hem dividit les seva composició en diversos punts d'interès. En primer lloc, presentem l'obra, introduint les dades referencials bàsiques a mode de fitxa tècnica per tal de situar i contextualitzar l'obra cinematogràfica. Aquest apartat és especialment útil per tal de reconèixer el director i, en essència, l'autor del discurs que s'articularà. També en el mateix sentit és interessant saber de qui és el guió de la narració. Les dades com l'any, el gènere o els intèrprets ajuden a completar el context objectiu de l'obra a analitzar.

A continuació plantegem un resum a mode de sinopsi de la història visualitzada. Aquest primer contacte amb el fil narratiu de la pel·lícula és bàsic per a situar i comprendre de manera general l'ambient i motivacions dels protagonistes. Ara bé, com l'objecte d'estudi és estrictament la infidelitat i el seu entorn, a la sinopsi presentem les dades interessants vers aquest fenomen. Serà, en definitiva, una presentació híbrida de la pel·lícula, en la que es barreja l'argument i la menció de la infidelitat més rellevant.

A partir de llavors, seguirem un esquema que presentarà l'anàlisi concret de les infidelitats protagonistes. En totes les pel·lícules hi ha una infidelitat o varies que resulten centrals, amb uns personatges que les executen i les afavoreixen. En primera instància presentem un resum de la relació extra-diàdica que es mostri a la cinta i la seva execució. Expliquem, en efecte, com és la infidelitat i què en sabem de la seva naturalesa, si els indicadors apunten a sexualitat exclusiva, emocions o una combinació.

Altres aspectes exposem a continuació són els trets definitoris que cridin l'atenció de l'infidel. Si hi ha algun element del seu caràcter o la seva situació que gosi de tal rellevància que mereixi ser apuntat, el presentarem llavors, així com detalls relacionats amb la seva posició econòmica, els estudis o el món laboral. També serà objecte de nomenament la situació presentada abans de la infidelitat amb la parella primària, quin tipus de relació es mostra i quins trets bàsics de la mateixa es volen transmetre, si són rellevants.

Tenint en compte la importància de les causes per tal de justificar o influir d'alguna manera en la representació de la infidelitat, considerem essencial apuntar les motivacions que es presentin de manera explícita o implícita en l'acte infidel del protagonista. El discurs causal de la infidelitat en el cinema és un dels més clars retrats de l'enfocament que se li aplica i d'on més conclusions es poden extreure. Apuntem les causes més comunes estudiades per la literatura acadèmica com a promotores dels afers i es comprovarà la seva prevalença en el conjunt de casos.

Seguidament, un aspecte central en la conformació de l'ideal de reacció a una infidelitat en la societat passa per estudiar les conseqüències promogudes al cinema. Aquestes les derivem en una triple classificació. Els efectes que té per a l'infidel, els que té per a l'enganyat i els que té per a la parella com a conjunt. Molts cops s'entrellacen unes amb altres, però cal distingir les diferents conseqüències que recalqui la narració en cada àmbit per comprovar si es posa el focus d'atenció sobre algun element concret. Per això, remarcuem de manera clara quines implicacions ha tingut l'acte infidel per a cada àmbit de la classificació explicada. És bàsic destriar-ho perquè, d'aquest mode, el retrat del fenomen es deslliga del discurs homogeni i posa èmfasi en tres subjectes independents que poden relacionar-se després o no.

En darrera instància analitzem l'element més obvi de percepció de la infidelitat en la societat, és a dir: les manifestacions i reaccions de l'entorn als afers infidels succeïts o al concepte en sí. En el cas que la infidelitat hagi estat descoberta públicament, voluntària o involuntàriament, s'acostuma a generar una resposta. Per aquesta raó, posem especial èmfasi en mesurar quin tipus de reacció existeix entre les persones properes als infidels i els aliens i en destacar les diferències si es comproven.

L'esquema presentat fins ara és l'estàndard vers la infidelitat protagonista. Normalment només hi ha una central amb un sol infidel, però es dona el cas excepcional d'alguna més. També es dona una sola infidelitat protagonista, però que involucra a dos personatges centrals i ambdós sent infidels. En aquests casos, apliquem l'anàlisi tan complet com sigui possible des de les dues vessants. En el cas que hi hagi més infidelitats que no siguin la central de la història, apuntem el que es sàpiga d'ella, ja que sovint, al no ocupar un rol decisiu en la narració, es mencionen vagament o es donen dades inconcluses. En definitiva, mentre que a les infidelitats centrals els element d'anàlisi que es faciliten són molt més amplis i l'examen serà més extensiu, en les secundàries ens ajustem a les condicions mostrades en pantalla per cada cas. En els casos de les secundàries, alterem l'esquema d'anàlisi presentat per la poca quantitat de dades o per la poca rellevància de la mateixa.

I ja en un àmbit merament relatiu a la infidelitat, apuntem la concepció vers la institució del matrimoni en els *films* analitzats. Tenint en compte la relació estudiada entre la prevalença de la infidelitat i l'existència de la institució monògama per excel·lència, considerem que no es pot dissociar totalment un aspecte de l'altre i, per tant, ressaltarem el concepte si es posa de manifest com a problemàtica.

3.3 L'anàlisi fílmic al detall

Mostra de pel·lícules

Match Point, del llit al crim

Sexo en Nueva York, la infidelitat sexual, la penitència i el perdó

Hancock, la vigència de l'efecte 'ex'

Qué les pasa a los hombres, la infidelitat és cosa d'homes

Resacón en Las Vegas, la infidelitat com a acte rebel

Eclipse, de la saga crepúsculo, la infidelitat compresa i la parella reforçada

Los descendientes, la infidelitat més enllà de la mort

Blue Jasmine, el desig no entén de classes socials

El lobo de Wall Street, sexe, drogues i *affaires*

Perdida, la venjança de l'enganyada

Match point, del llit al crim

Director	Woody Allen
Guió	Woody Allen
Repartiment	Johnathan Rhys Meyer, Scarlett Johansson, Emily Mortimer, Matthew Goode, Brian Cox, Penelope Wilton
Gènere	Drama/Romanç
Any	2005
Durada	120'

Un noi d'origen humil i bona trajectòria professional en el món del tennis arriba a Londres. Ha deixat precoçment el circuit tenístic i vol buscar-se la vida a la capital anglesa a través de la seva ambició i bones maneres. Es fa amic d'un noi de l'alta societat anglesa, aquest el presenta a la seva família i ràpidament s'introdueix en l'ambient. El protagonista s'emparella amb la germana del seu nou company i comença a treballar en l'empresa del pare. A tot això, el jove ex-tenista s'encapritxa de la xicota del seu amic, tenen un afer d'amagades i, quan ella és soltera, es converteix en una aventura contínua. La decisió entre una vida apassionada però incerta i una avorrida però acomodada forçarà al protagonista a matar la seva amant i, amb sort, mantenir-ho en secret.

A la pel·lícula apareix una sola infidelitat, però al ser part de dues relacions, l'analitzarem des dels diferents punts de vista. Sobretot, l'anàlisi extensiu, per la seva importància i durada, serà la infidelitat del Chris (Jonathan Rhys Meyer), el protagonista. Aquesta es converteix en una aventura mantinguda en el temps entre ell i la Nola (Scarlett Johansson), la parella durant un temps del seu amic, el Tom (Matthew Goode).

El primer cop que porten al Chris a la casa de camp de la família Hewett, el protagonista es troba amb una noia rossa atractiva que no coneix, de manera instantània comencen a flirtejar, però arriba el Tom i li diu que és la seva xicota. La tensió continua augmentant; un dia prenen una copa, parlen obertament dels desitjos sexuals, però marxen a casa i no passa res reprovable. En canvi, al següent dia a la casa rural de la família, es queden a soles en un camp sense ningú al voltant, es besen apassionadament i tenen relacions sexuals. Després, ella li deixa clar que va ser un afer puntual, que no és acceptable i que no tornarà a passar. Això canvia quan, amb el pas del temps, ella ja no és la parella del Tom, sinó que està soltera. Al principi es nega a quedar amb ell si encara està sortint amb la Chloe (Emily Mortimer), però finalment cedeix a ser la seva amant passional. Queden sovint, ell fa mans i mànigues per passar el màxim d'estona amb ella. Neixen sentiments entre ells i, finalment, al quedar-se embarassada i complicar-li el projecte de vida, el Chris assassina la Nola tot i estimar-la. Aquesta infidelitat és un clar exemple d'aventura continuada que barreja sexe salvatge i emocions sentimentals.

El Chris és un home sense gaire recursos econòmics, però d'extraordinària ambició. La seva relació amb la Chloe tenia greus faltes de passió, diversió i complicitat. Per contra, l'estabilitat i el pla de futur el tenien junts, estaven casats, tenien una casa i, finalment, un fill.

Les causes de la infidelitat del Chris són multidisciplinars. Per una banda està l'atracció sexual sorgida des del primer instant que es coneixen. Abans fins i tot que ell estigués en cap relació amb la Chloe i que sabés que era la parella d'un amic. Ho expliquen en un diàleg, ella diu "jo sóc sensual" i ell respon "coneixes l'efecte que causes en els homes". Després es confirma aquest element amb les constants referències del Chris adulant la bellesa o sensualitat de la Nola.

D'altra banda, existeix una clara insatisfacció en la parella de tipus general. El Chris i la Chloe estan junts, des de l'interès del noi, més per conveniència que per una altra raó. Falta emoció en les seves escenes, no hi ha grans divertiments ni passions que comparteixin més enllà de l'assistència a obres culturals. Els projectes de futur semblen forçats per la Chloe i per la família més que per desig de la parella com a conjunt.

En especial, s'evidencia de manera contundent la insatisfacció sexual. El Chris actua de manera diferent amb les dues dones. Amb la Chloe fan l'amor per pressió, sobretot per la obligació de concebre un fill, se'l força a fer-ho amb certa regularitat, amb càlculs d'horaris més fèrtils i sense espontaneïtat. Això provoca que el Chris no tingui apetit sexual amb la Chloe, mentre que ella ho reclama. A una conversa ella diu "fa més d'una setmana que no hem fet l'amor", però ell ho esquiva argumentant el seu cansament. Tot al contrari del que passa amb la Nola, que denota passió per tot arreu, li trenca la roba al practicar sexe, avantposa l'aventura a la feina i es fan jocs sexuals i massatges.

Un altre de les implicacions que col·laboren a la infidelitat són els problemes de comunicació. El Chris explica que "s'avorreix" amb la seva dona. Això es fa evident en múltiples ocasions, però una de les més representatives és una escena d'esmorzar, amb cadascun a una banda de la llarga taula, on regna el silenci i només es comenta de manera esgarriada un parell de notícies aparegudes als mitjans de comunicació.

Com a conseqüència pel Chris, es genera una confusió extrema. L'afer amb la Nola l'activa un desig de passió que no tenia amb la Chloe. Aquesta aventura el fa plantejar-se si ha de deixar a la seva dona i perdre la vida acomodada que té. Té un caos mental tan gran que li ha d'explicar a un amic. La conversa ho expressa bé:

Chris: - Hauré de prescindir de tot? A canvi de què?

Amic: - De la dona que estimes...

Chris: - I viure de què? I on? I treballar de què?

És a dir, el Chris no ho té clar i, davant la disjuntiva i la pressió cada cop més forta de la Nola, que està disposada a explicar-li ella mateixa a la Chloe, el Chris acaba decidint matar-la, a ella i al fill del que estava embarassada.

Les conseqüències aplicables a la Chloe són escasses, ja que ella no s'acaba d'assabentar mai. El més semblant a una reacció a la infidelitat és la conversa que té la parella després que el Chris rebés nombroses trucades i es posés de mal humor. Això genera desconfiança en la Chloe, que l'arriba a acusar de tenir un embolic amb algú en dues ocasions, però el Chris li nega i la convenç de que aquesta actitud sospitosa en realitat és frustració per les dificultats que està tenint per inseminar-la.

Per a la parella, ídem pel que fa a les conseqüències. Per una banda, en la fase de passió i trobades extra-maritals més intenses, afectava la parella amb menys temps per estar junts i una tensió més gran. Fins i tot, el Chris va arribar a plantejar-se el divorci davant la indecisió de la dona amb la que volia seguir la seva vida. Per una altra, quan el Chris s'allibera de la pressió de la seva amant, la parella aconsegueix concebre un fill i enceten un projecte de vida junts, més units i amb un futur lligat tant a la família com a la prosperitat laboral. Ho conclouen amb un “els dos estem als núvols”, referint-se a la felicitat marital.

En relació a la percepció de la infidelitat en la societat només hi ha un comentari dels únics que coneixien a ciència certa l'afer, els inspectors. Un d'ells, quan donen per tancat el cas, es refereix al Chris com “un altre pobre imbècil que enganya la seva dona”.

Respecte el punt de vista de la infidelitat de la Nola al Tom, hem de ressaltar diversos detalls. En primer lloc, amb la infidelitat ja explicada, ens centrarem en les causes. Les raons les exposa la mateixa Nola en una conversa posterior amb el Chris. Ella explica que estava alterada, havia begut i les condicions de tempesta feien més propícia l'oportunitat. Tot i així, també li reconeix el caràcter sexual de desig que incitava a l'afer. Subratlla que li havia passat pel cap la fantasia de tenir sexe amb el Chris en “alguna ocasió”. És a dir, s'evidencia la infidelitat exclusivament sexual per part d'ella.

La de l'alcohol és una variable interessant perquè abans de consumir-se la infidelitat, el Chris li diu a la Nola: “m'agrada quan beus, et poses coqueta i segura”. I és cert que hi ha una correlació entre les vegades que beu alcohol i les que parla més clarament sobre temàtiques compromeses, com la sensualitat o el flirteig, així com l'actitud vers el seu interlocutor es torna més atrevida.

En primera instància ella es mostra reticent a la infidelitat i intenta aturar-ho amb frases com “no podem fer això” o “no porta enlloc”. Després de la infidelitat, com a reacció, tant ella com el Chris, no diuen res i ho mantenen en absolut secret. La diferència entre ells recau en que ella, *a posteriori*, l'evita. I quan el Chris li parla per declarar-li la intenció de continuar l'*affaire*, ella deixa clar que “es van descontrolar”, que va ser fruit de la passió momentània i que ho ha d'oblidar i tornar a la realitat. Ho dona totalment per tancat.

En relació al Tom, la infidelitat, al no ser confessada, no afecta el més mínim. A una festa es veu com la parella continua igual de juganera, apassionada i divertida que sempre, practicant sexe en llocs amagats i rient tot i l'enxampada del Chris. Tot i així, el caràcter poc futurible de la relació i la pressió per part de la mare, com el mateix Tom reconeix, acaba propiciant la ruptura en la parella i l'enamorament del Tom per una altra noia.

Sexo en Nueva York, la infidelitat, la penitència i el perdó

Director	Michael Patrick King
Guió	Michael Patrick King
Repartiment	Sarah Jessica Parker, Kim Cattrall, Cynthia Nixon, Kristin Davis, Chris Noth, Jennifer Hudson, David Eigenberg
Gènere	Comèdia/Romanç
Any	2008
Durada	145

De la sèrie al cinema, Sexe a Nova York elabora un extensíssim capítol de les històries amoroses/sexuals de 4 dones que moren per la roba i el safareig. En realitat, en aquesta ocasió, se centra en la relació entre la protagonista i la seva parella, que es veu superada per la figura del temut matrimoni. A tot això, les quatre amigues posaran a prova les seves relacions en diferents aspectes mentre parlen de moda i beuen *margarites*. Però la més rellevant pel concepte d'estudi és l'entrebanc d'una de les relacions, on apareix la infidelitat, se separen durant un temps i acaben més units del que estaven abans. En definitiva, una moral de la importància de les relacions als 40 anys amb el revestiment de l'amistat incondicional.

La infidelitat de la pel·lícula està protagonitzada pel Steve (David Eigenberg), el marit de la Miranda (Cynthia Nixon). Tot el que sabem de la infidelitat és que va ser un afer únicament sexual. A partir del que descriu el mateix Steve, “va ser únicament un cop” en que “va faltar al respecte al seu matrimoni” i va anar-se'n al llit amb una altra persona.

No és principal la seva aparició a la pel·lícula i per això només se sap del Steve que és un pare preocupat i molt atent. En termes de relació, se'ls veia una bona parella a nivell de comunicació, ja que quan sorgia algun tema de discussió se'ls mostrava solucionant-lo fent broma.

Pel que fa a les causes, el material és clar: la motivació de la infidelitat va ser estrictament per insatisfacció sexual. En una escena anterior a la confessió de la infidelitat del Steve, es veu a la parella de casats al llit, tenint relacions de manera apassionada i, de sobte, ella li demana que “acabi ja” de manera seca perquè demà té moltes coses a fer i no podrà descansar sinó. Ell es resigna i deixen de fer l'amor.

A més, a la xerrada de l'endemà del succés amb les seves amigues, la Miranda confessa que portaven més de 6 mesos sense practicar relacions. I se sorprèn al veure que les altres s'escandalitzen. Ho justifica dient que és una “època de sequera”, però les altres li fan entendre que no és normal.

D'aquesta manera, el propi Steve després de cometre la infidelitat li explica d'immediat a la seva dona, amb el cap encongit li diu que ha tingut sexe amb una altra dona. Se sent culpable i es penedeix. Li diu “que no sap com ha estat capaç” de tenir aquesta aventura

tenint en compte “l’increïble que és” la seva dona, però ho justifica indicant la falta de sexe. Explica que la situació “l’està matant”, és a dir, es confirma el fort sentiment de culpa i penediment. Durant els mesos posteriors que passen separats, ell li envia tot tipus de missatges, per correu electrònic, trucades o rams de flors puntualitzant la seva intenció de tenir una segona oportunitat.

Ella, per la seva banda, se sent ofesa, desconfiada i decebuda. Gairebé no diu res més que “no em segueixis” al Steve. Ella deixa l’habitable conjugal immediatament després de la infidelitat i no dona opció a la reconciliació en primera instància. Més tard, ella explica que “tot i que es cregués l’estúpida justificació” de que només va ser un cop per necessitats sexuals, ella diu “que encara queda la mentida. Ho va fer a les meves esquenes. La confiança en ell s’ha trencat”. Per tant, aquí s’evidencia com la pèrdua de la confiança en l’altre és el factor més nociu segons diu ella per a la seva relació.

Tot i així també cal destacar que se sent rabiosa amb ell perquè ella ha après a renunciar a coses, mentre ell ha cedit a les necessitats sexuals. Segons li crida en una ocasió, “jo vaig deixar de ser com era abans per tu”. En última instància, ella se sent sola en moltes ocasions, se sent trista sense la seva parella i recorda els bons moments. Per això, tot i el mal, acaba reconsiderant l’opció d’intentar-ho i proven a fer teràpia de parella.

La parella després d’un bon temps de separació decideix provar el tractament conjunt amb una especialista i basen la teràpia en oblidar el passat i deixar-ho enrere, comprovar si són capaços i tornar a estar junts. Finalment ho aconsegueixen, els dos decideixen tornar a estar junts en una escena al pont de Brooklyn, es besen apassionadament i estan molt units. Fins i tot, el sexe millora en gran mesura, amb molta més passió i atenció per part dels dos.

Des del punt de vista de les reaccions del voltant, les amigues perdonen ràpidament al Steve i no el castiguen per la infidelitat. El més negatiu que diuen és: “El Steve? Em costa creure-ho” donant a entendre la negativitat associada a un fet realitzat per una persona valorada positivament. Tot i així després descarreguen la importància tot justificant la situació sexual en la que es trobaven. La Samantha (Kim Cattrall) arriba a dir “només va ser un cop, una reliscada la té qualsevol”. La Carrie també considera que hauria de tornar amb el seu marit. I fins i tot la sorpresa Charlotte (Kristin Davis), diu “m’agrada el Steve, és un bon home. T’ha demanat mil cops perdó i no està amb cap noia”. És a dir, no fan un escàndol de la infidelitat sexual concreta i fugaç.

Per una altra banda, en una altra relació, és destacable que la Samantha, una dona molt promiscua anteriorment i amb gran apetit sexual, aguantant les temptacions d’anar-se’n al llit amb el seu atractiu veí. No està bé amb la seva relació per falta de compatibilitat horària en alguns casos, però no arriba a succeir res extra-diàdic. Ella resisteix i finalment ho deixa amb la parella perquè veu que el desig d’infidelitat és una prova de que no se sent complerta. És a dir, es presenta el desig d’infidelitat com una conseqüència de la insatisfacció en la relació primària. Les amigues indiquen que estan “orgulloses” de que no hagi cedit als desitjos de ser infidel. Per tant, valoren positivament l’esforç de la Samantha per ser fidel tot i el cost de deixar la relació.

I en contra del que opinen les amigues respecte l'infidel Steve, en una altra escena merament ambiental, es veu com en una discoteca una noia discuteix i colpeja a un noi tot dient “estàs casat? Seràs porc, fill de puta”. Per tant, es presenta l'intent de tenir una relació extra-marital com un fet reprovable i motiu d'insult.

Com a últim apunt, és rellevant l'enfocament que es fa del matrimoni com a institució. Primer es mostren les clares reticències d'alguns sectors cap aquest ideal, com la Samantha que diu “no creure en el matrimoni”, la parella de la Carrie, que marxa del casament perquè no vol fer-ho, o la mateixa Miranda, que en un moment exclama “casar-se és de bojos, ho espatlla tot”. Però finalment, dos dels tres reticents cedeixen i mostren la seva felicitat al matrimoni, és a dir, es presenta com una bona aliança definitiva per molt que se l'hagi criticat anteriorment. La única que es manté fermament aliena és la Samantha.

Hancock, la vigència de l'efecte 'ex'

Director	Peter Berg
Guió	Vince Gilligan, Vincent Ngo
Repartiment	Will Smith, Charlize Theron, Jason Bateman Eddie Marsan, Jae Head, David Matthey, Maetrix Fitten
Gènere	Fantàstic/Acció
Any	2008
Durada	92'

Un heroi de males formes i dubtosos resultats lluita contra tota l'opinió pública. Contra tota excepte contra la d'un assessor d'imatge empresarial al que salva la vida. Des de llavors, Hancock s'esforça per acabar amb els mal vicis als que està acostumat per tal de rentar la seva imatge. La història, en realitat, versa sobre la soledat una ésser incomprens sense amor al seu voltant. Sobtосament, la dona de l'home que l'està ajudant és de la seva mateixa espècie i parella del Hancock en temps passats. La lleu infidelitat que succeeix queda en no res en pro de la bona relació que té la dona amb el seu nou marit.

La infidelitat a estudiar és la que es dona entre el protagonista (Will Smith) i la Mary (Charlize Theron), una madrastra de família casada amb un bon home.

Hi ha varies trobades entre el Hancock i la família del Ray (Jason Bateman), on es vivia certa tensió entre l'heroi i la Mary, sobretot pel caràcter hostil d'ella cap a ell. Tot i així, després d'un sopar, amb el Ray dormint, els dos es queden sols. Parlen, s'aproximen i es detecta que hi ha atracció del Hancock cap a ella. La Mary li diu que ell ha de marxar. Però ell continua apropant-se poc a poc fins arribar a un lleu petó als llavis. Ella, de cop, l'aparta bruscament i es descobreix que també te poders. No passa res més, per tant, el caràcter de la infidelitat guarda relació únicament amb l'emoció.

La dona infidel en aquest cas és una dona benestant, amb una casa gran, però no es fa referència en cap moment ni a la seva professió ni als seus estudis. Més tard sabrem que és una heroïna i apareix amb forta confiança en ella mateixa. De tota manera, ella es troba en una fantàstica relació amb el seu marit i el fillastre i tot indica bona comunicació i ambient en la parella.

La principal causa d'aquesta infidelitat, llavors, té a veure amb la forta càrrega emocional que guardava ella vers la persona que va ser la seva parella durant molts anys i amb el que va viure múltiples experiències. Ell no ho recorda, però ella sí. El lligam amb l'emoció s'evidencia en diverses ocasions. Abans del petó, ella escolta la història de l'origen desconegut explicada pel Hancock i se li queden els ulls plorosos. Després, permet que el Hancock se li apropi excessivament i cedeix a un breu petó. I, per últim, mostra una descàrrega sentimental potent en la baralla posterior a l'afer. Fins i tot, reconeix el caràcter romàntic ideal de les seves anteriors relacions amb el Hancock, on es protegien l'un a l'altre i s'emociona mentre ho explica.

La segona part i gairebé ridícula possible causa de la prova física de la infidelitat, el petó, és l'alcohol. Al sopar beuen vi. Tant que el seu marit acaba afectat i per això va a

dormir abans d'hora. A ells no se'ls veia tan afectats, però podia haver actuat com a factor desinhibidor.

Com a conseqüències, la Mary decideix ràpidament continuar amb la tàctica que intenta des del principi de la pel·lícula: separar al Hancock de la seva família, encara amb més intensitat si pot. Ella té una vida establerta i tranquil·la amb el Ray i el fillastre. Fins i tot li posa com a condició al Hancock que, si vol saber la veritat, haurà d'acceptar allunyar-se després de la seva família. Ella menteix al Hancock, no li vol explicar que fa anys van tenir una relació amorosa, però finalment li confessa i barallen físicament, mostrant els sentiments continguts dels dos. Ella lluita contra les seves pròpies emocions i esvaeix el sentiment d'amor que la força a desitjar el Hancock. Prefereix l'estabilitat i estima que té en la seva nova vida a l'atracció i amor tempestuós que la lliga al Hancock. Mostra penediment pel succés infidel. Està confosa, quan té els dos amants al davant i s'ha descobert tot el cas diu "això no estava previst".

Per una altra banda, vol ocultar-ho. No li vol explicar al seu marit i vol mantenir en secret tan l'*affaire* com els seus poders. Es fa palesa aquesta idea quan, abans que torni el Hancock, proposa al seu marit marxar de viatge l'endemà del petó, a l'estranger, i especifica "nosaltres tres solets", incloent l'infant.

La única altra persona que reacciona a la infidelitat a la pel·lícula és el Ray, el marit. En primera instància, els veu, l'un a sobre de l'altre quan barallen físicament i denota que hi ha una història sentimental que ell no coneixia. La resposta és la ràbia molt lleu, ja que és una persona extremadament afable i comprensiva. S'ofèn perquè la Mary no li havia explicat la història amb el Hancock ni els seus poders, és a dir, se sent traït a nivell de confiança. Per una altra banda, per primer cop en tota la pel·lícula reacciona de manera irascible contra el Hancock tot dient-li que li deixi parlar amb la seva parella a soles, "perquè estan parlant els adults", és a dir, insultant la maduresa de l'heroï.

¿Qué les pasa a los hombres?, la infidelitat és cosa d'homes

Director	Ken Kwapis
Guió	Marc Silverstein, Abby Kohn (Greg Behrendt, Liz Tuccillo)
Repartiment	Scarlett Johansson, Drew Barrymore, Jennifer Anniston, Jennifer Connelly, Ben Affleck, Justin Long, Bradley Cooper, Ginifer Goodwin
Gènere	Comèdia/Romanç
Any	2009
Durada	129'

La ciutat de Baltimore. Una història de múltiples personatges que s'entrellacen i busquen cites, amor o sexe. La història arrenca amb la pluja d'estereotips de dones desesperades que esperen la trucada d'uns homes que només volen noies d'una nit, homes que queden amb més d'una dona a la vegada i el caos de les noves tecnologies a l'hora de lligar. Però les històries es compliquen i la infidelitat apareix com a conflicte recurrent en la parella. En una en concret, desestabilitza tot un matrimoni estable i genera una confusió que acaba en divorci. D'altra banda, el concepte de *matrimoni* i l'ideal del romanticisme surten reforçats d'una pel·lícula que comença criticant-los.

La infidelitat més flagrant de la narració és la d'un dels protagonistes, el Ben (Bradley Cooper), que està casat amb la Janine (Jennifer Connelly). Ell va al supermercat i coneix una noia jove, l'Anna (Scarlett Johansson). Es presenten i parlen. Ella és una cantant sense sortides i professora de ioga, i ell és un empresari que li pot facilitar la seva carrera. Al principi, ell, al sentir-se atret per una noia tan atractiva, es nega a tenir contacte per la pressió social "del que està bé", segons ell, però finalment acaba cedint i queden. Fins i tot ell va a la seva classe de ioga, marxen a la piscina, ella es despulla i ell encara aguanta i marxa a casa. La següent escena entre ells dos ja apareixen al llit. Ja han tingut sexe i ell li confessa que li agrada molt, que ha de ser un esforç per a no pensar en ella contínuament i que mai s'havia sentit així. En una altra escena es veu com, fins i tot després d'haver-li confessat a la seva esposa i haver acordat que es volia solucionar el matrimoni, els amants tornen a veure's i tenir intencions sexuals. D'aquestes mostres es desprèn que no és només l'increïble desig sexual que desperta l'Anna el que motiva aquest embolic, sinó que hi ha sentiments més enllà de les relacions coitals, és a dir, infidelitat de tipus combinada.

El Ben és un home d'alt poder adquisitiu, això es pot intuir per la vestimenta – sempre porta vestit d'home –, per la construcció de la nova casa luxosa que s'estan modelant i per les aparences d'alta corporació de la seva oficina amb despatx. D'allà es pot intuir que ha cursat estudis superiors, però no hi ha cap referència explícita. És un home que es representa com un producte de les pressions de la seva dona, s'ha deixat emportar per l'ímpetu, desitjos i ritmes de l'esposa durant una relació sentimental de molts anys.

Com a motius per a la infidelitat, durant la pel·lícula s'esbrina que pot estar en gran part relacionada amb la insatisfacció sexual, ja que, tal i com explica la mateixa Janine a una companya de la feina, van passar per una llarga època sense tenir relacions sexuals maritals. De fet, explica que la tendència ja havia desaparegut en el seu matrimoni.

També apareix la figura de la comunicació i la baralla com a motivador d'un afer extra-marital. La única disputa greu que tenen el Ben i la Janine és l'escena prèvia a la consumació de la infidelitat. La discussió ve per una falta de confiança respecte si el Ben fuma o no, ell ja li ha dit que no, li ha promès, i ella encara i així desconfia. Aquest tema es mostra com a central en la parella, la confiança i la honradesa.

I com a últim motiu esclaridor destacaria la confusió davant la que es troba el Ben. El fet de conèixer l'Anna el fa replantejar-se com ha arribat fins al matrimoni. I es veu que ha estat forçat, però no troba solució: "Si no et cases, ets un imbècil. I si ho fas sense estar convençut, encara ho ets més" planteja en una escena en que explica l'últimàtum que va rebre per part de la seva actual dona: o es casaven o no hi havia futur.

Com a conseqüències individuals hi ha varies. Per la banda del Ben, ell se sent immediatament culpable, li confessa a l'Anna els seus sentiments i li demana consell per a sentir-se millor. Però com no aguanta la pressió, li acaba confessant ràpidament a la dona.

Per l'altra banda, la de la Janine, en primera instància, com estan a uns magatzems de compra de materials per la casa, actua discretament. Ho parlen allà mateix i ella vol saber si, a més d'haver-li estat infidel, havia estat fumant últimament. Ell li nega i ella confia en poder solucionar el matrimoni i millorar la relació després d'aquest incident. I marxen junts a casa. A l'endemà, ella s'ensorra perquè se sent responsable i sent part de la culpa recaure sobre ella. Com a resposta, es presenta sensualment al despatx del seu marit i fa un esforç per millorar la relació. És a dir, en aquest cas, la infidelitat és pressa com un toc d'atenció de quelcom que necessitava millorar per a ella. Per a ell, encara hi ha confusió de sentiments.

Finalment, el tema de la confiança és central i com ella descobreix que el marit sí fumava, se sent traïda, enganyada i humiliada per la mentida constant del seu marit, però no per la infidelitat. Aquí està la clau. En tot cas, amb el conjunt de factors i la ràbia sentida, decideix girar cua i demanar-li el divorci al Ben. En aquest cas la confiança no va lligada a la infidelitat perquè sent que ella ha estat en gran part responsable de la infidelitat marital.

En tot cas, hi ha un altre petit episodi explicat d'infidelitat en primera persona. És el cas d'una dona que parla a càmera – és part de petits discursos de gent aliena a la narració però que introdueix diferents capítols de la pel·lícula – i explica que els tres marits que va tenir li van ser infidels. Cadascun millor mentider que l'anterior, assegura. El primer li va ser infidel sexualment "amb la secretària de pits grans". El segon tenia una aventura combinada amb la germana de la seva esposa. El tercer tenia una propietat secreta amb la seva amant amb la que passava llargues temporades, és a dir, es pressuposa que gaudien d'amor i sexe. En tot cas, recalca ella, al final els va descobrir a tots tres. I ella, en canvi, més intel·ligent, "3 marits, incomptables amants i ningú em va descobrir".

És a dir, es presenta a la dona com més hàbil ocultant infidelitats, això sí, no s'especifica de quin tipus d'històries d'afers es tracta. També cal destacar que la senyora que ho explica ho fa en un ambient de luxe i pompositat, a un palau o una sala de reunions molt elegant, denotant bona disposició econòmica. Així com es pot també

pressuposar del primer marit, ja que tenia secretària, i del tercer marit, ja que va comprar una segona propietat per portar una aventura paral·lela.

Pel que fa a la respostes socials a la infidelitat, quan la Janine li explica a la seva companya de feina, la contestació ràpida és: “el deixaràs?”, indicant que la primera idea que genera la infidelitat és la de trencar la relació. Aquesta tendència es troba també en una altra anècdota de la pel·lícula. La Gigi (Ginnifer Goodwin) explica que una dona que coneixen i el seu marit van superar una infidelitat de l’home i ara són feliços i ho cita com “la gran excepció”. És clara la predisposició llavors a correlacionar la infidelitat amb l’acabament de la relació primària.

Per una altra banda quan la Janine justifica la infidelitat del seu marit, la companya li diu “que no és culpa seva” tot arrojant la persona a la que han estat infidel, protegint-la.

Un altre tema clau de la pel·lícula és la referència al matrimoni com un element gastat i sense relació amb l’idea natural d’amor. Queda explicat a través de la història del Neil i la Beth. Ell un ferm defensor de que el matrimoni no és més que una creació falsa i antinatural, ella, una noia a la que li sembla “normal” casar-se amb aquell qui estimes, com fa la resta de la gent i, en concret, la seva germana. Hi ha una disputa. I finalment, ella decideix que prefereix el seu amor a les convencions socials de casar-se i, ell, per la seva part, fa el sacrifici de demanar-li matrimoni i la fa feliç.

És interessant també com es presenta la infidelitat com una tendència més masculina i l’obsessió pel compromís o el matrimoni com una tendència més femenina. Hi ha 6 històries d’infidelitats explicades en aquest relat, 5 corresponen a homes i 1 a una dona. Per contra, els que es troben més interessats en el compromís són 4 dones i 1 home.

Resacón en Las Vegas, la infidelitat com a acte rebel

Director	Todd Philips
Guió	Jon Lucas, Scott More
Repartiment	Bradley Cooper, Ed Helms, Zach Galifianakis, Justin Bartha, Heather Graham, Sasha Barrese, Jeffrey Tambor
Gènere	Comèdia/Comèdia negra
Any	2009
Durada	100'

Tres amics i el nuvi marxen com a comiat de solter a Las Vegas. La última gran festa abans del matrimoni els deixa més trastocats del previst i a l'endemà no recorden la gran part de la nit anterior ni el per què dels diferents escenaris que es van trobant. Entre ells, la presència d'un nadó i un tigre a l'habitació, la desaparició del nuvi o un conflicte amb un xinès mafiós. El que ens ocupa, però, és una altra de les conseqüències de la nit: un dels amics, tot i estar a una relació, s'ha casat amb una *stripper* i li ha regalat l'anell de compromís que planejava per a la seva parella. El que comença com un incident acaba resultant una oportunitat de conèixer algú nou i un motiu per acabar la seva relació tòxica.

La infidelitat apareix a la nit, de manera poc explícita, ja que ni recorden ni es mostra en escena l'inici de l'actitud infidel. Més tard, a l'endemà, sí que apareix clarament la figura del petó en diferents ocasions. El que sí es sap és que el Stu (Ed Helms) i la Jade (Heather Graham) es casen durant la nit de desenfrenament i, pel que es dona a entendre el dia després, amb un caràcter de relació estable més que de trobada sexual, ja que això no es menciona en cap moment. Quan van a casa de la Jade pel matí, ella el rep amb un calorós petó i molt d'amor. Ell, desconcertat, espera aclarir-se, però durant una actuació per guanyar diners que fan després, ells es fan passar per parella, es besen constantment i mostren divertir-se. Abans de marxar de Las Vegas, fins i tot, el Stu s'acomia de la Jade convidant-la a sopar el proper cap de setmana per conèixer-se millor, ella accepta, riuen i ell marxa content. És a dir, sense que es mencioni ni s'expliciti en cap moment el contacte sexual entre els dos amants, sí es pot afirmar que hi ha un desig mínimament sentimental entre els dos. Per tant, infidelitat emocional.

El Stu és un home en bona situació econòmica, té la seva pròpia consulta i és dentista, per tant, tot i que no s'expliciti, es presumeix la seva formació en estudis superiors. És insegur i responsable.

Hi ha diverses raons que se'ns denoten com a afavoridores de la infidelitat del Stu. La primera i més evident és la insatisfacció amb la parella. Des del primer moment, ell es mostra com un objecte passiu davant les constants reclamacions i renyines de la seva parella, la Melissa (Rachael Harris). No hi ha passió, bon ambient, ni diversió en les seves converses. Abans de sortir, la dona li recorda que no s'oblidi de res, li puntualitza les coses negatives, com que el cabell se li veu "molt pobre" o que està "fastigós" al veure'l sense una dent. A més, quan per acomiadar-se ell li diu t'estimo i s'inclina per fer-li un petó, ella no respon i esquiva l'òscul.

Però també és molt potent la problemàtica de la comunicació. El principal clarificador d'això és la mentida que el Stu es veu obligat a dir per poder marxar amb els seus amics de comiat de solter. Ell no li diu que van a Las Vegas, sinó que van a un lloc tranquil, a unes vinyes. Durant tota la pel·lícula es veu forçat a enganyar-li sobre les situacions que es van trobant, ella li demana molts detalls, denotant desconfiança. També es comproven els problemes de confiança quan ell no pot utilitzar cap targeta per pagar perquè ella se n'assabentaria i tindrien més discussions. En definitiva, ell acaba esquivant les seves trucades i parlant només quan no té més remei.

Un altre punt de vista per a la infidelitat pot ser la venjança. Tot i que ell no li dona gaire importància quan es parla el fenomen, és cert que la Melissa li va ser infidel a l'Stu amb anterioritat.

I, per últim, com a raó desinhibidora van actuar les drogues i l'acohol que van consumir en quantitats ingents. Això, sumat a l'ambient afavoridor i permissiu de la ciutat dels excessos, com és Las Vegas, va actuar com a element promotor de l'afer. A més, l'aprovació per part dels seus amics, almenys l'insistència del Phil (Bradley Cooper), va significar un element menys de judici negatiu per al Stu.

Com a conseqüència, en primera instància, l'infidel actua amb gran penediment, escandalitzant-se pel que ha fet i decidint mantenir-ho en secret total. Insistent als seus companys que aquesta història mai es pot fer pública i ocultant-li l'afer a la seva xicota quan el truca. Però després, veient-se l'endemà amb la Jade, veu el confortable que és sentir-se valorat i passar-s'ho bé. Això trastoca la seva idea de parella amb la Melissa i, quan tornen, ell ja es veu amb valor de replicar i dir que no està d'acord amb la seva relació actual.

La Melissa no se n'assabenta en cap moment de la infidelitat, però la implicació que té en la relació sí que és potent. Per una banda, al compondre la relació dues persones segures, ara, quan es retroben en l'escena final, el Stu ja no cedeix a les vexacions de la Melissa sinó que les confronta i eleva el to de la disputa. Ell li fa veure que les seves accions són completament normals i que "marxar a Las Vegas per un comiat de solter és el que fan els amics". Es rebel·la contra l'autoritat implacable de la Melissa fins llavors, "estic fart de fer el que sempre vols que faci" diu el Stu. I, en definitiva, acaben trencant la relació en aquella mateixa discussió.

Les reaccions a la infidelitat del Stu no són explícites, ja que no es fan comentaris més enllà de la sorpresa inicial, però l'absència de crítica i la inclusió de la Jade en els plans posteriors del grup esdevenen una acceptació de la infidelitat per part dels amics.

I, com ja hem apuntat abans, hi ha una altra infidelitat que apareix a la pel·lícula mencionada: la de la Melissa i un barman d'un creuer. No es té més constància de la infidelitat que el que diuen els amics i el propi Stu a l'hora de parlar-ne. Durant un creuer en parella, ella va tenir sexe amb un dels empleats. És a dir, infidelitat únicament sexual i puntual. La justificació que es fa és que "anava borratxa", com a únic motiu de l'*affaire*.

Les conseqüències no es poden conèixer tampoc en profunditat, però la parella va continuar unida. Tot i així, pel que fa al Stu, en darrera instància es mostra que ell sí està molest amb l'acció extra-diàdica de la Melissa, ja que, quan ella li pregunta des de

quan creu que la seva relació no funciona, ell respon en veu elevada: “des que et vas *tirar* a aquell cambrer al creuer al juny!”. Com a resposta, ell li diu que és una persona “molt perversa”, però no té exclusiva relació amb el component infidel, sinó amb el menyspreu. És a dir, la infidelitat genera ràbia en el Stu i molt posterior ruptura en la parella.

Com a reaccions de l’entorn a la infidelitat de la Melissa només es coneixen les opinions dels amics del Stu. Per una banda, el Phil contraposa “Ella es pot *tirar* a un cambrer al creuer i tu no pots anar-te’n a Las Vegas”, donant a entendre que és un comportament més reprovable el de la Melissa per haver estat infidel. Per una altra banda, el Phil es torna a referir a la xicota de l’Stu, a qui li pensa demanar matrimoni, com a “una meuca”, argumentant la infidelitat ja coneguda. És a dir, el Phil s’escandalitza amb la decisió de casar-se amb una persona que, entre d’altres arguments negatius, ha tingut una aventura extra-diàdica. En canvi, el Doug (Justin Bartha) veu la proposta matrimonial correcta tot i conèixer l’experiència infidel i felicita el Stu.

Eclipse (saga Crepúsculo), la infidelitat compresa i la parella reforçada

Director	David Slade
Guió	Melissa Rosenberg (Stephenie Meyer)
Repartiment	Kristen Stewart, Robert Pattinson, Taylor Lautner, Billy Burke, Ahley Greene, Jackson Rathbone, Nikki Red
Gènere	Fantàstic/Romanç
Any	2010
Durada	124'

A la petita localitat de Forks cohabiten els humans amb altres naturaleses com els homes-llop o els vampirs, que fan vida normal durant el dia. Van a l'institut, viuen a cases i formen part respectuosa de la comunitat. Una noia està en una relació amb un vampir que veu com li volen fer mal a ell a través d'ella. I encara es complica més la trama quan ella esdevé el centre de decisió d'un triangle amorós que incorpora a un home-llop amb el que tindrà uns instants de passió. En definitiva, la indecisió d'ella davant un moment crucial a la seva vida serà la pedra angular d'una història que acaba amb el mateix final que principi, el vampir s'endu la noia.

La Bella (Kristen Stewart) sent la necessitat de demanar-li al Jacob que la besí (Taylor Lautner), ell accedeix apassionadament i així es consuma la infidelitat de la pel·lícula.

Estan a la muntanya en una escena on s'aboca un final d'alta tensió. Veient que perd la Bella, a l'assabentar-se que es casa amb l'Edward (Robert Pattinson), el Jacob decideix dir-li que marxa, que ja no pot suportar més aquesta situació. Ella corre rere el Jacob, li demana que es quedi, que és massa important per a ella, però per a ell això no és suficient i, veient la marxa inevitable del seu amant, li demana que la besí. Es fan un petó llarg i apassionat i ell marxa a la batalla.

Amb anterioritat la Bella ja havia demostrat no rebutjar clarament les declaracions explícites d'amor del Jacob, tot i estar en una relació amb l'Edward. Els amics del Jacob també li expliquen a la Bella que ell pensa tot el dia en ella. És un clam. Però, encara més, ell li assegura que ella també està enamorada d'ell. Ella ho nega, però ell insisteix en que es pot estimar més d'una persona. Finalment, en la seva última trobada, ella li reconeix l'amor que sent per ell, "tot i que ho negava perquè lluitava contra els meus propis sentiments". Així, sense involucrar-se sexualment de cap tipus i amb clares referències amoroses, es certifica una infidelitat exclusivament emocional.

La Bella és una estudiant que acaba els estudis preuniversitaris. És arriscada i no té por a l'hora d'entrar en situacions perilloses. Això es podria relacionar amb el caràcter aventurer.

Pel que fa a les motivacions de la Bella per ser infidel, hi ha una possible barreja de varies. La primera d'elles i més referenciada és la pressió que sent per part de la seva parella en diverses modalitats. Per una banda, l'Edward té clar que es vol casar amb ella, per a ell és molt important, i en canvi ella es mostra reticent a aquest compromís tan desitjat per l'Edward. De fet, ella li rebutja la proposta informal un parell de

vegades, però quan ell li demana oficialment, accedeix de manera mesurada. Fins i tot ell li fa el que la Bella anomena “coacció”: per tal de convertir-la en vampir – que és el que ella desitja –, li posa com a condició que primer s’han de casar.

En un altre sentit, però de manera relacionada, també es nota la pressió que exerceix l’Edward sobre la Bella en la constant protecció i mostra d’estima exacerbada. No vol que es relacioni amb el Jacob, la menteix per tal de “protegir-la” o la defineix com “la meva raó de ser”. Aquestes tendències són percebudes com excessives tant pel pare de la Bella, que denota que potser és massa intensa la càrrega emocional d’ell cap a ella, com pel propi Jacob, que apunta “ja veig que et té atrapada”. Tot això genera una sensació de càrrega i pressió que pot presentar-se com una causa de rebel·lia i provocar l’impuls del petó final.

Per una altra banda, hi ha una confusió clara en la Bella. Ella no té clara la seva elecció definitiva, tot i estar en una relació, no sap quin seria el seu millor company final. Es comprova quan el Jacob s’aproxima a ella físicament o li fa notar el seu amor, ella no el rebutja i fins i tot permet el flirteig. Són molts els plans en que es mostra la Bella amb cara de circumstància. En l’escena on reconeix l’amor que sent pel Jacob, ella mostra que s’intentava auto-convèncer i que, per tant, estava confusa.

També és rellevant el facilitador final de l’impuls de la Bella per demanar-li el petó al Jacob: una disputa amb l’Edward per haver trametut que el Jacob se n’assabentés del compromís de matrimoni, tot i que ella no volia fer-ho públic encara. S’emprenyen, per tant, hi ha disputa i conflicte comunicatiu. Això acaba encoratjant l’acció infidel en certa mesura.

D’altra banda, i amb menys intensitat, pot haver-hi també una motivació d’insatisfacció sexual. La Bella li confessa al seu pare que és verge, i com a raó, diu “l’Edward és de la vella escola”, deixant clar que la responsabilitat pesa sobre ell. Després, al llit, ella intenta portar la iniciativa per tenir relacions sexuals, però ell ho frena i diu que primer es vol casar. Argüeix “No és la meua virginitat el que em preocupa, és una regla que no vull trencar. No és un concepte modern, ja sé que és antiquat”. Així, ella queda insatisfeta sexualment, tot i el bon ambient que regna en la resta de situacions de la parella, on es mostren molt amor i passió.

Com a conseqüències de la infidelitat, la Bella se sent alliberada. Ja ha fet quelcom que s’estava privant des de molt temps. També li ha servit per aclarir-se i dir-li al Jacob que tot i sentir amor, no pot estar amb ell, ja que prefereix l’Edward.

L’afectat, l’Edward, no visualitza directament la infidelitat, però ho nota. El primer que vol saber és si estima el Jacob, i ella respon “a tu t’estimo més”. És suficient i ho rep amb bones formes. No és un afer que sorprengui molt al vampir, ja que les emocions de la Bella pel Jacob eren conegudes des de temps enrere. Per aquesta raó, l’Edward respecta tant com pot la indecisió de la Bella.

Pel que significa la infidelitat per a la relació, tot és positiu. L’Edward sap de primera mà que és el preferit, ella per fi ho té clar i es consolida el lligam entre els dos. En l’escena definitiva de l’obra es veu com la parella és a un camp de flors, parlen amb bon ambient i fan plans de futur. La Bella li demana perdó per “haver complicat les coses intentant aclarir-se” i certifica la seguretat de la vida que ha escollit.

Pel que fa a les reaccions socials a la infidelitat, no es mostra cap perquè no s'especifica que algú tingui coneixement d'ella. Tot i així, tota la comunitat coneix l'estat indecís de la Bella durant la pel·lícula i el contacte amb els dos homes, i en cap moment se la jutja ni critica.

Per últim, voldria destacar el que sí es referència de manera influent en diferents ocasions a la pel·lícula. La institució del matrimoni. Des dels primers compassos en que l'Edward ho menciona per primer cop, s'inicia un debat vers la vigència del concepte. Es fa de manera superficial, però es fa. Des del punt de vista de la Bella, "no és més que un tros de paper" i "dos de cada tres matrimonis acaben en divorci", argumenta ella. En canvi, l'Edward conclou "d'on jo vinc significa que t'estimo". En una altra escena la Bella torna a sacsejar el tema, aquest cop amb els seu pare divorciat. Ella confia en que es posicioni de la seva part ja que intueix que al no tenir nova parella "podia haver rebutjar la institució del matrimoni", però ell li nega i li confirma que, per a ell "sí que té sentit". En definitiva, tot i una petita crítica per part d'una protagonista, la mateixa acaba sucumbint a la institució i, per tant, es confirma la seva vigència.

Los descendientes, la infidelitat més enllà de la mort

Director	Alexander Payne
Guió	Alexander Payne, Nat Faxon, Jim Rash (Kauai Hart Hemmings)
Repartiment	George Clooney, Shailen Woodley, Amara Miller, Nick Krause, Patricia Hastie, Matthew Lillard, Judy Greer
Gènere	Drama/Comèdia
Any	2011
Durada	110'

El pare de dues nenes difícils de controlar es troba, de sobte, amb la seva dona en coma a l'hospital, la decisió de vendre una gran propietat de terres hawaianes heretades i la notícia de que la seva cònjuge li era infidel. A partir d'aquest plantejament, la narració circula vers un viatge per conèixer l'amant de la seva dona, que el pare i les seves filles utilitzaran per replantejar-se el nou model de família. La sorpresa arriba quan descobreix que l'amant de la seva dona també està casat i seria el gran beneficiari de la venda de les terres familiars. La història balla entre la ràbia, el perdó i l'assumpció de responsabilitats.

La primera infidelitat, i per tant la central, és la de la dona del marit, l'Elisabet (Patty Hastie), que motiva tota la història. Li és infidel amb un agent immobiliari que el marit, el Matt (George Clooney), no coneix.

No apareix cap escena explícita de la infidelitat, però per les explicacions dels coneixedors de l'afer citats, va ser una aventura que es va dur a terme els mesos abans de l'accident que la va deixar en coma i posterior mort. Es van conèixer a una festa d'uns amics del matrimoni i va sorgir l'aventura. Per a ella va significar un enamorament més enllà de les trobades sexuals que van tenir, és a dir, infidelitat combinada. L'amiga diu que “estava boja per ell” de desig.

Ella era una dona aventurera i arriscada. Es desprèn de les múltiples històries que es van citant sobre ella, des de la caiguda de la llanxa motora fins a la mossegada d'un tauró. Tenia un bon poder adquisitiu com mostra la casa i els ingressos dels que parla el marit.

Com a causes per la seva infidelitat, l'amiga que explica l'afer, justifica que l'Elisabet “se sentia sola”. És a dir, va respondre amb una infidelitat a la manca d'atenció o afecte del seu company matrimonial. Aquesta dada encaixa amb la descripció d'un marit massa centrat en la feina que dona a entendre la pel·lícula i a la disculpa inicial que li fa el Matt al costat del cos a l'hospital. Li diu: “En cert mode portàvem mesos sense parlar” i li assegura que això l'ha servit per fer un canvi i centrar-se en la família. Això és relaciona directament amb la mala comunicació que en molts casos s'apunta com a motiu per a una infidelitat. D'aquesta tendència es desprèn també una insatisfacció amb la parella, tant en termes globals com sexuals. Com a conseqüència de la infidelitat sostinguda, la única dada que es dona és que l'Elisabet volia demanar el divorci, ja que sentia que estimava el nou amant.

El Matt se n'assabenta a través de la seva filla. Li explica que va veure la mare amb un home tocant-li el cul i entrant junts a una casa. Ell respon sortint de casa a corre-cuita,

va a casa d'uns amics que intueix que ho poden saber i els hi pregunta directament. Està enfadat. Sent ràbia i per a ell és important saber si ella estava enamorada d'ell. Quan li confirmen, marxa. Vol saber el nom de l'amant i, tot i l'oposició de l'amiga, l'amic es sensibilitza amb el Matt i li diu que l'amant es diu Brian.

Tot i la culpa d'haver-se distanciat que havia mostrat al principi de la pel·lícula, el Matt troba que l'ultratge de la seva dona és més fort i s'emprenya amb ella. Va a l'hospital a parlar-li tot i ja saber que es morta clínicament. Li diu "mentidera, despietada, nena de papà" i la posa de volta i mitja. Així es mostra la seva ràbia i rancúnia. Se sent traït i ferit a l'orgull perquè "un altre *tio* es tirava la meva dona" i després pregunta si, a més, va ser al seu llit matrimonial, demostrant així la importància que li dona a aquest detall. Encara i així, al final de la pel·lícula se sent responsable, en part, per no haver estat més atent i reconeix que l'Elisabet "mereixia més".

I es posa a investigar i buscar a l'amant. Amb l'excusa d'explicar-li la greu situació de l'Elisabet arriba a trobar-lo i descobreix que té dona i fills. Al saber que ell no està enamorat de la seva amant, l'insulta i, al final de la pel·lícula, decideix no fer-lo beneficiari de les propietats que havien de vendre. Tot i així no li explica la infidelitat a la dona del Brian.

Altres conseqüències que va generar la infidelitat de l'Elisabet va ser la disputa amb la seva filla gran, l'Alexandra, ja que ella l'enxampa i la mare li nega. L'Alexandra li diu que vol explicar-li al pare i ella es posa feta una fúria i l'escriu. Així, l'Alexandra decideix tallar el contacte amb la mare. Es desestructura la família.

Des de l'exterior, el xicot de l'Alexandra, un adolescent, per una banda condemna totalment la infidelitat i assegura que arribaria a la violència contra l'home que va tenir una aventura amb l'Elisabet si ell fos l'afectat. I per una altra banda fa burla del Matt insinuant que no atenia els desitjos sexuals de la seva dona.

L'altra cara de la mateixa infidelitat és la que se centra en la realitat del Brian Speer, un home de negocis ambiciós, és agent immobiliari. Té també importants ingressos, per les cases en les que viu i per l'explicació del seu patrimoni que es fa explícitament durant la narració. Es pressuposa que, per tant, també té estudis, però no s'indica en cap moment.

El Brian explica que va ser una "aventura, pura atracció, només sexe". Ell sabia que l'Elisabet l'estimava i no va aturar-ho. Diu que està penedit de no haver-ho aturat quan hauria hagut de fer-ho i que estima la seva dona. Que va ser una errada.

Veient el bon ambient que hi ha entre la parella la breu estona que se'ls mostra junts, no sembla que hi hagi insatisfacció en la relació marital. Tenint en compte la naturalesa únicament sexual de la infidelitat del Brian, podria tenir el seu origen en la recerca de noves aventures, però sobretot, segons la seva argumentació de que "simplement va passar", s'intueix que va cedir davant l'atracció sexual d'una novetat sense tenir influència per l'estat de la seva parella.

Quan la dona del Brian se n'adona, reacciona amb tristesa i ràbia. S'evidencia quan va a l'hospital i li dedica unes paraules a l'amant del seu marit: "Elisabet, sóc la Judy, la dona del Brian, només vull dir-te que et perdono. Et perdono per haver intentat endur-te el Brian, per haver intentat trencar la meva família. Però hauria d'odiar-te!".

El lobo de Wall Street, sexe, drogues i affaires

Director	Martin Scorsese
Guió	Terence Winter (Jordan Belfort)
Repartiment	Leonardo DiCaprio, Jonah Hill, Margot Robbie, Kyle Chandler, Cristin Milioti, Rob Reiner, Jon Bernthal, Katarina Cas, Jean Dujarin
Gènere	Comèdia/Drama
Any	2013
Durada	179'

Un corredor de borsa que surt del no res, funda la seva empresa i adquireix el màxim èxit empresarial a costa d'esprèmer un sistema borsari profundament defraudador i uns inútils amb molta ambició. Drogues, prostitutes i diners són la vida de l'home que ha aconseguit el somni del capitalisme americà. A tot això, enganya de manera assídua la seva primera dona, i a la segona. Trenca la seva família, veu com s'enfonsa la seva empresa i acaba a la presó. La seva última dona li demana el divorci i ell toca fons.

Les infidelitats del Jordan Belfort (Leonardo DiCaprio), en sí, són incomputables. El protagonista es mostra en 5 ocasions sent infidel de manera explícitament visual, però fa referència a moltes més amb les seves explicacions. El que passa és que, al ser del mateix tipus la immensa majoria d'elles, les distingirem únicament en dos tipus a l'hora d'analitzar-les.

D'una banda està la infidelitat més repetida: la de les dones amb les que té trobades sexuals de manera contínua durant tota la pel·lícula, en la gran majoria, de pagament. Ell hi queda, practica les perversions sexuals més estranyes o les porta d'acompanyants per a entreteniment a la feina i, en definitiva, practica el coit. Així de senzill i pla. El clàssic servei exclusivament sexual.

Ell és un home extremadament ric. Arribat d'un poble petit a Nova York. Per fer-nos una idea, explica que guanya 49 milions de dòlars l'any i que posseeix “una mansió, un jet privat, un helicòpter, sis cotxes, tres cavalls, dues cases de vacances i un iot de 52 metres d'eslora”. Li dóna molt de valor a allò material i sent la confiança de qui ha pujat exponencialment en l'escala social.

Ells es vanaglorieja d'aquesta tendència durant tota la narració. Des de la presentació on introdueix els seus atributs “Aposto com un degenerat, bec com una esponja, follo amb prostitutes uns 5 cops per setmana, tinc tres agències federals intentant inculpar-me i... ah sí, adoro les drogues” fins a la comuna aparició d'aquestes professionals del sexe en qualsevol tipus d'escena, ja sigui una festa o una reunió de treball.

En el cas de l'hàbit de tenir sexe amb prostitutes, la principal raó és que se li presenta com un factor obligatori en la seva professió. El primer treball de corredor de borsa al que accedeix se li recomana que utilitzi cocaïna i prostitutes si vol sobreviure, i ell, amb tota l'ambició i l'obediència de qui es troba allò nou, s'introdueix en tot el que li diuen. Després, ja és una qüestió que es presenta com vinculada a l'hàbit dels excessos, que no depèn ni de la seva parella ni del seu desig, sinó com quelcom que no pot ni vol aturar.

Com a factors afavoridors, l'ambient de treball. Des dels viatges que li donen més marge geogràfic i oportunitats per cometre infidelitats fins a les reunions que es propicien amb tot tipus de drogues desinhibidores. Es relaciona amb nova gent i companyies més permissives en l'àmbit sexual. En definitiva, l'entorn del treball afavoreix la conducta.

A més, pot haver-hi un petit component de recerques en aquest àmbit per insatisfacció sexual. En la primera relació s'evidencia amb una xerrada entre Jordan i el seu pare, on el fill li explica que l'atracció del principi s'ha perdut i que es veu envoltat noies amb trets físics i habilitats espectaculars que “el tornen boig”. I en la segona, amb la Naomi (Margot Robbie), arriba un moment en que ella el castiga sense sexe. En aquest cas el seu desig i necessitat primària de sexe encara es pot veure més exacerbadada.

Un altre afavoridor és la mala comunicació en la parella, després d'entrar en una dinàmica constant de disputa diària, la relació es deteriora. Ell ho explica així: “llevar-se i discutir amb la Naomi”, és la rutina. D'aquesta manera, ella, en les confrontacions dialèctiques, acaba ressaltant la última influència per a la infidelitat: la immaduresa. Un cop ja tenen fills i s'han establert com a matrimoni, el Jordan demostra la seva falta d'assentament de cap continuant fent les mateixes activitats que arrossega des del seu èxit empresarial. També es mostra en les converses amb els amics, que acostumen a voltar vers jocs o temàtiques absurdes.

Com a conseqüències pel Jordan, comporta una contínua font d'alliberament sexual. I per a la Naomi, significa una constant font de ràbia i pèrdua de confiança, ja que quan el Jordan li nega que ha tingut una aventura, ella sap perfectament que l'està enganyant i per això el castiga amb abstinència sexual.

A part dels apunts individuals, la parella es veu afectada a nivell de cohesió. Es perd la passió. El Jordan la força finalment a tenir sexe sense que a ella li vingui de gust. Ella ho accepta i, quan acaba, li confessa que vol el divorci i que s'endurà els dos fills. Trencament definitiu.

No hi ha cap referència de la societat a aquestes infidelitats més enllà de la permissivitat i aprovació que se li pressuposa als companys que li envolten i que prediquen amb l'exemple. De fet, tot l'explicat per les aventures extra-matrimonials d'en Jordan es perpetua amb la resta dels seus companys.

D'altra banda, apareix la segona tipologia d'infidelitat, la que relaciona la història extra-marital de la Naomi i el Jordan quan encara s'estaven coneixent. El fet infidel es dona de la següent manera: es coneixen a una festa amb el Jordan com amfitrió. I tot i que també hi era la seva dona present, el corredor de borsa protagonista no té problema en presentar-se a la noia que ha causat furor entre els homes de la festa i, fins i tot, flirtejar. La següent escena ja els presenta en un sopar, és aquí on es dona la primera pista de la importància de l'afer, ja que el Jordan no ho havia fet mai abans això amb cap altra noia. Parlen còmodament i pugen a casa de la Naomi a fer “un te”. El Jordan es queda sol un moment i rep un missatge de la seva dona, la Teresa (Cristin Milioti), que li demana que torni a casa, ell pensa “S'ha acabat. Corre. Marxa a casa”, però llavors apareix la Naomi despullada i consumeixen la infidelitat anant-se'n al llit. Dies després parlen per telèfon i el Jordan explica que “no és una qüestió només de sexe, també

compartim els mateixos interessos”, referint-se, per una banda a les bromes i jocs que es mostren com també al consum de cocaïna. D’aquesta manera ja es certifica que la infidelitat, en aquest cas, constitueix una barreja de l’emoció i el coit i, per tant, de caràcter combinat.

La relació entre el Jordan i la Teresa en cap moment es mostra en problemes. Fins i tot s’indica tot al contrari, en una conversa a un bar, l’amic del Jordan li diu a ell “Com cony he de ser feliç? Cap casat és feliç” i el Jordan li respon “Ho sento per tu, amic”, donant a entendre que ell sí ho és. No es mostren fortes discussions conjugals i l’empresari regala moltes coses a la dona, però tampoc es mostra complicitat, i menys amb el nou món, totalment aliè a la Teresa, en el que s’endinsa el Jordan.

Una de les possibles causes, és la ja apuntada abans en relació al desig sexual minvant respecte la seva esposa. Però també hi ha una altra d’influent, i és la idea d’aconseguir algú millor. Almenys en el sentit que el Jordan exalta, el cos, la diversió i “a sobre dissenya calcetes... ai Déu”, pensa per sí mateix en un moment. A més, es mou en l’estrat social en el que es mou el Jordan, aixeca passions quan entra a la festa i, per contra, la seva dona era una “simple perruquera” amb la que ha perdut l’atracció.

La Teresa, en una de les excursions dels amants en limusina, els enxampa. Obre la porta del cotxe i se’ls troba. L’esposa reacciona amb ràbia, ordena al Jordan sortir del vehicle de males maneres, cridant al carrer, feta una fúria. Insulta tant al Jordan com a la noia. Però després d’aquesta primera reacció, li entra la tristesa i li pregunta al seu marit si és aquesta relació amb la Naomi el que de veritat vol, si l’estima. Ell no respon i ella capta que s’ha acabat la seva relació.

Per la seva banda, el Jordan respon a priori penedint-se, demanant perdó, però és gairebé un acte reflex perquè després no vol arreglar-ho amb la Teresa. El pensament del Jordan diu “em sentia fatal”, però tres dies després ja havia demanat el divorci i la Naomi ja vivia amb ell. Les escenes posteriors demostren la felicitat del Jordan amb la nova relació, on encaixen perfectament i se’l veu il·lusionat.

Com a reaccions a la infidelitat no es mostra absolutament cap referència, com a molt, el més destacable és la incitació que fan els amics del Jordan quan coneixen a la Naomi, ja que l’escriassin animant-lo a que tingui relacions sexuals amb ella tot i estar casat amb la Teresa encara.

Com apunt extra, cal dir que també es veu com el millor amic del Jordan, el Donnie (Jonah Hill), té dona, i encara i així participa en les orgies. Cometia infidelitats sexuals amb prostitutes sovint. Com a causes, només es pot apuntar la insatisfacció al matrimoni comentada amb anterioritat i la immaduresa lligada a la diversió de les reunions laborals. Tot i així, continua amb la dona i no se saben les conseqüències de cap tipus, més enllà de la permissivitat i acceptació de l’entorn masculí.

Per últim, a mode gairebé anecdòtic, apareix una última infidelitat. La de la Chantalle (Katarina Cas), la xicota d’un dels repartidors de droga, que cada cop que anava a Suïssa a blanquejar diners tenia històries únicament sexuals amb el director del banc, en Jean-Jacques Saurel (Jean Dujarin). No es poden saber causes ni conseqüències per la brevetat de l’escena en que es cita aquesta aventura. Només que ho manté en secret.

***Blue Jasmine*, el desig no entén de classes socials**

Director	Woody Allen
Guió	Woody Allen
Repartiment	Cate Blanchett, Alec Baldwin, Sally Hawkins, Bobby Cannavale, Peter Sarsgaard, Louis C.K., Michael Stuhlbarg
Gènere	Drama/Comèdia
Any	2013
Durada	98'

Blue Jasmine és la crònica de l'enfonsament anímic d'una dona acostumada a viure en la més absoluta despreocupació, riquesa i luxe de l'alta societat i que, de sobte, es veu privada de tot allò. I a més, de la seva dignitat. El seu marit, a més d'un magnat evasor fiscal també era un assidu infidel. Ell se suïcida a la presó i ella va a viure amb la seva germanastra, a la qual sempre ha menystingut i viu a un barri obrer. El conflicte entre la seva nova vida i l'intent de tornar a l'estrat social d'on s'ha vist desnonada genera confusions que afecten a ella i al seu entorn.

En aquest cas hi ha dues infidelitats protagonistes a les que retre anàlisi:

La primera d'elles és la del marit de la Jasmine (Cate Blanchett). És la raó per la qual tot es precipita i, finalment, la pròpia vida del Hal (Alec Baldwin) i la cordura de la seva dona desapareixen.

El marit apareix com a infidel per primera vegada sortint d'un hotel amb una dona jove, atractiva i amiga del matrimoni. La germana de la Jasmine, la Ginger (Sally Hawkins), els veu i capta un petó apassionat contra la paret d'un edifici. Després, durant la pel·lícula es van presentant noies joves de diferents àmbits, des d'una advocada a una entrenadora personal, que finalment es confirma que ell ha tingut relacions sexuals amb elles. Ell li explicava a la Jasmine que quedava amb les dones, donant a entendre normalitat, però després aprofitava per tenir relacions extra-maritals de caràcter sexual.

En canvi, amb la última de les seves aventures, una noia francesa que treballa d'*au pair* per a uns coneguts, ell assegura haver-se enamorat i tenir plans de futur. És a dir, en la majoria de relacions només prevalien les infidelitats sexuals, però en la darrera d'aquestes ja reconeix una implicació emocional. No es pot saber gaire de les infidelitats en sí perquè només s'expliquen mitges versions a través de diàlegs, mai es veu la relació infidel.

El Hal és un home d'èxit als negocis, amb gran fortuna capital. També fa conferències a Harvard. Per tant, sense fer-hi clara referència a la pel·lícula, s'intueix que ha gaudit d'estudis superiors. Un home segur de sí mateix, que porta tots els càrrecs econòmics de la casa i que es presenta com a mesquí, tant amb els temes d'evasió fiscal com evitant la família de la Jasmine per ser obrera. També li nega dràsticament a la Jasmine que mai li hagi estat infidel quan ella li pregunta per primer cop.

Com a causes, no es pot concordar cap perquè al relat no apareix la versió de l'infidel ni els fets en sí mateixos. Però per la naturalesa de les infidelitats i les escenes de parella que es mostren, en cap moment sorgeix passió ni gran diversió entre el Hal i la Jasmine, per això tot apunta a insatisfacció sexual, a l'avorritment o a la recerca de novetats.

Com a conseqüències, per a ella suposa un gran impacte, ja que algun cop ja havia deixat entreveure que si descobrís alguna aventura sentiria molta vergonya, sobretot per la percepció social. En primera instància, s'assabenta a través d'una amiga, i sent vergonya tapant-se la cara. Quan arriba a casa, el marit li confessa i li afegeix el caràcter emocional de l'aventura, ella es bloqueja i entra en estat de *shock*. A ella el que més li afecta és la humiliació pública que suposa la infidelitat: "Ja es bastant trist que tothom sàpiga que m'has estat infidel, però que, a sobre, em deixis tirada per una pallsa francesa..." Ell li demana el divorci i marxa. I la Jasmine, per la ràbia, es venja trucant al FBI per denunciar les evasions fiscals. A ell el detenen, entra a presó i es mata.

Tot i així, no sé sap si per l'abandonament de la seva vida còmoda o per la vergonya o mal que li fa passar el marit, la Jasmine entra en depressió, beu alcohol de manera excessiva i es medica amb antidepressius de durant tota la pel·lícula. Això afecta al seu benestar psíquic i la representació més clara són les múltiples escenes en les que parla sola recordant converses passades. Tant és així que la Jasmine li explica a la Ginger que "no pot estar sola perquè se li passen coses molt dolentes pel cap". Pot tenir molt a veure amb la venjança i depressió la frustració que pateix la protagonista per haver deixat la carrera universitària de la que només li quedava un any, veure's sense estudis, i haver confiat tota la seva vida a un home que la va enganyar i es volia divorciar.

En aquest cas, les reaccions socials a la infidelitat són similars. La germana, al veure-ho, sent un gran impacte i queda estupefacta, no li diu a la germana i té remordiments. El plantejament que es fa és "I si per dir-li li busques un problema o, fins i tot el divorci? Si no li dius res potser ha estat quelcom passatger, mai se n'assabenta i viuen feliços". El marit d'ella, per contra, assegura que ell li ho diria, per pura camaraderia. Tot i així, ella conclou que una persona com la Jasmine pot fer-se molt la *longuis* quan no l'interessa adonar-se d'un tema concret. Les amigues de la protagonista, per la seva banda, tampoc li ho confessen en cap moment, fins que ella no se n'adona. També s'ha de dir que es tracta el concepte amb molta menys sorpresa. Aquestes actituds vers el secretisme es plantegen com a relacionades amb la protecció de la Jasmine que podria deixar de gaudir del benestar que li aporta el seu home, sobretot a nivell econòmic, nivell de vida i prestigi social.

L'altra infidelitat és la de la Ginger. Ella es troba en una relació amb el Chili (Bobby Cannavale) i li és infidel anant-se amb un altre home al llit, l'Al (Louis CK), i repetint. La Jasmine porta a la seva germana a una festa amb gent d'un nivell social al que la Ginger no està acostumada. Balla amb un home que li diu que és "enginyer de so" i quan tornem a veure'ls en una escena ja estan passejant a l'endemà i comentant el sexe que van tenir ahir. Ella continua quedant amb ell i van a un hotel a tenir sexe. Quan tornen a quedar un cop més, aquest cop, a una mena de port, ell no es presenta, li diu que té dona i es dona per acabada l'aventura. A ella la deixa confusa, trista, i, per tant,

s'intueix que ella començava a tenir quelcom més que desig sexual, podent arribar a viure algun sentiment.

Les raons de la Ginger en aquest cas tenen a veure amb dues manifestacions clares d'ella. En primer lloc, la necessitat d'aspirar a algú millor. Amb la pressió de la germana atabalant-la amb que es mereix una persona amb més intel·ligència i reputació que el Chili, ella acaba preguntant-se si podria tenir raó i es veu abocada a una infidelitat. En un moment de la pel·lícula es fa molt evident, buscant la certificació de la Jasmine: "Creus que és un progrés respecte el Chili?".

I en un altre pla, és interessant la justificació que fa de la primera trobada sexual, tot dient "mai me n'havia anat al llit amb algú la primera nit... Però és que ballar amb tu em va posar *catxondeta*". És a dir, prevalen els instints sexuals. Tot i així, l'Al encara exagera més la motivació sexual de la seva infidelitat: "Estaves tan sexi, en fi. Només veure't vaig saber que eres bona al llit.[...] M'era igual si ens pillaven, no podia esperar, era impossible que... Havia de posseir-te allà, en el acte". En petita instància, la Ginger li dona un petit toc emocional a la conversa quan li reconeix "mai he estat amb algú tan tendre". En definitiva, els dos tenien motivacions sexuals, però la de l'home era més potent.

La Ginger després de ser infidel, quan el Chili pregunta, el menteix. Però com ell té proves, ella es justifica dient que s'ha vist pressionada i sense sortida. Ella està confusa i en cap moment és capaç de respondre de manera clara al què va significar la infidelitat, segurament perquè encara no sabia que l'Al estava casat. Després de veure's sense parella de nou, torna amb el Chili i milloren la relació de parella, relativitzen els problemes i es comuniquen de manera més positiva.

El Chili per la seva banda reacciona de manera esbojarrada. Arriba alcoholitzat a casa de la Ginger tot sabent que li ha estat infidel. Li trenca mobles de la casa, la crida i l'amenaça. Uns dies més tard, es presenta al supermercat on ella treballa de caixa i ell balla entre la declaració d'amor i la depressió: entre plors "tinc els nervis destrossats, no aconsegueixo treure't del cap, no sé que faré sense tu...".

De fet, quan tornen a estar junts la Ginger i el Chili es reforça la unió. Es demanen perdó un a l'altre, parlen els tabús com el de dir-se "fracassat" de manera oberta, decideixen anar a viure junts i segueixen un mateix camí com a parella.

Perdida, la venjança de l'enganyada

Director	David Fincher
Guió	Gillian Flynn (Gillian Flynn)
Repartiment	Ben Affleck, Rosamund Pike, Neil Patrick Harris, Tyler Perry, Kim Dickens, Patrick Fugit, Carrie Coon
Gènere	Thriller/Intriga
Any	2014
Durada	149'

És la història d'una parella que arriba al seu cinquè aniversari de casats, l'home és a un bar de la tranquil·la ciutat de Missouri i la dona desapareix en estranyes circumstàncies. La investigació policial de la mà del rebombori mediàtic que es forma al voltant del succés va desmentint i qüestionant els supòsits de parella idíl·lica que es projectava. Nick Dunne, el marit, no pot fer més que anar sempre un pas per darrere de las trampes que la seva dona ha planejat per desprestigiar-lo. I tot per haver fracassat com a espòs, per haver-li estat infidel i ferir el seu orgull. La dona, Amy, aprofita el suport de l'opinió pública davant les actituds socialment premiades per tal de dur a terme el seu pla amb tendències psicòpates. En definitiva, superada per la situació, acaba tornant a casa i forçant el seu home a quedar-se al seu costat a través de les pressions socials.

Pel terme que ens ocupa, la infidelitat, és bàsic definir el tipus que apareix en la pel·lícula. I és que, amb la narració ja avançada es demostra l'afer extra-matrimonial de Nick Dunne (Ben Affleck) amb una noia jove de 24 anys.

En primera instància i, pel caràcter de la trobada essencialment sexual de l'escena en la que se'ls presenta, es podria derivar que era una aventura únicament de caràcter sexual. En canvi, després prenen força altres detalls que indiquen la naturalesa més aviat combinada de la infidelitat, on es barregen emocions i coit. Es diuen "t'estimo" quan es saluden o acomiaden, ell li deia que deixaria la seva dona – i, com indicaré més tard, era veritat –, portaven 15 mesos d'aventura continuada, dormen junts si poden i es prometen trucar-se cada dia. A més, hi ha un clar indicatiu de romanticisme quan, en l'escena en la que la dona descobreix la infidelitat, es veu com ell li passa els dits per la cara i els llavis abans de besar-la, tal i com va fer en el primer petó que es va fer amb l'Amy (Rosamund Pike).

L'aventura, més enllà del caràcter combinat, cal recalcar que descansa sobre una gran activitat sexual, ja que, pels pocs indicis que es donen sobre la història, les cites acostumaven a ser en llocs en els que practicaven sexe. I tal era la necessitat, que ho feien en allà on podien, fos una antiga caseta abandonada o al llenyer de la casa de la germana d'en Nick. Això sí, l'aventura era tractada amb el màxim secret. Evitaven anar a hotels o pagar amb targeta, no li explicaven a ningú i el Nick, fins i tot, li ocultava a la seva màxima confident, la germana.

Els dos protagonistes de la infidelitat són el Nick i la Andie (Emily Ratajkowski). Es van conèixer a un curs d'Escriptura en el que ell era el professor i ella una alumna. El Nick també porta un bar, del qual és amo, juntament amb la seva germana, i en el qual treballa des que es va quedar sense la feina d'escriptor que abans tenia. Tot i viure a una casa gran amb molt de luxe i gaudir d'un cotxe, no és una persona adinerada ni triomfadora, ja que la crisi l'ha deixat sense la seva feina i sense liquiditat. També és destacable que abans era escriptor i que, si no es citen en cap moment els seus estudis, a l'exercir de professor a un curs i haver treballat per a una publicació abans, s'intueixen estudis superiors.

Com a motius de la infidelitat, apareix un de clar: la insatisfacció en la parella. La constant referència al cansament dels dos cònjuges l'un amb l'altre deixa en evidència que les discussions, la incomprensió i l'entorn els va canviar per complet la relació ideal amb la que comença la narració. “No imagines el fotut que estava amb l'Amy. Se'm feia un nus a l'estomac només de pensar que arribaria a casa i ella estaria descontenta abans, fins i tot, que entrés per la porta” diu el Nick quan justifica el seu *affaire* davant de la germana.

La situació del matrimoni precipita a l'infidel: ja gairebé no fan l'amor, i si ho fan és de manera austera. El Nick vol un fill per salvar el matrimoni i l'Amy no. I a això se li ha de sumar un període difícil en el que van perdre els llocs de treball, els estalvis, el Nick la seva mare i ella la seva ciutat. Per tant, com a factors secundaris caldria remarcar la insatisfacció sexual i la manca de comunicació positiva en la parella. Això s'evidencia, a més d'en les discussions, quan el Nick és preguntat per les amistats, el temps lliure, el codi sanguini o el nom del gos de l'Amy i no se sap cap resposta.

Un altre factor amb el que es pot afavorir la infidelitat és el caràcter immadur amb el que es presenta al Nick, amb actituds com gastar en videojocs quan estan apurats de diners, no buscar feina quan es troba a l'atur o el fet de que porti jocs de taula infantils al bar on treballa. O també la presentació d'ell com un home simple, esclau dels instints bàsics sexuals de l'home. Això es desprèn d'una escena en la que l'amant el convenç mitjançant la seducció agressiva perquè tinguin sexe tot i l'alt risc de la situació.

Pel que fa a les conseqüències de la infidelitat, l'Amy sent l'orgull ferit al veure el moviment de dits que fa el Nick abans de besar l'Andie quan els enxampa. Aquest gest, indicant que el seu marit té una aventura amb alguna connotació emocional amb una altra persona actua de desencadenant final per a ella després d'una mala situació creixent en la parella. Sent ràbia i es venja. Pot, fins i tot, arribar a sentir-se inferior per “la joveneta de pits grans en els que córrer-se” i “la tia *guai*, més jove i turgent” que defineix ella. En definitiva, es recalca que el gran cop per a l'Amy és comprovar que hi ha emocions per part del Nick cap a una altra.

Cal subratllar que estem parlant d'un personatge psicòpata, però l'Amy, un cop ha inculpat el seu marit de la seva desaparició i mort, vol enfonsar-li la vida i suïcidar-se ella finalment. Ho explica així “Quan trobin el meu cos sabran que Nick Dunne es va desfer de la seva estimada com de les escombraries. I que ella es va enfonsar amb el

conjunt de dones molestes, maltractades i no desitjades”. Són aquests tres últims adjectius els que defineixen millor la traïció que suposa per a ella haver donat per perduda la seva relació i, després, haver estat infidel. També és rellevant com cataloga al Nick: “gandul, mentider, trampós i despistat”.

Com a conseqüència pel matrimoni, l’acte infidel va suposar, per una banda, la venjança en forma d’incriminació per part de la dona. Però per una altra banda, el divorci, ja que el Nick anava a demanar-li-ho el mateix matí de la desaparició.

Però a més, en aquesta pel·lícula, es denuncia amb molta força el concepte de la percepció social dels comportaments que envolten al matrimoni. I més si està sota escrutini públic. L’ús de la infidelitat com a desprestigi del Nick és constant, ja que es relaciona amb qualificatius com “mentider” o “imbècil” de manera pública.

Fins i tot ell mateix, per tal de netejar la seva imatge, sap el que ha de dir per tal de ser ben acceptat. I s’autonomena “idiota i torracollons”, diu que “va faltar el respecte al seu matrimoni i a la seva dona” i afegeix que “potser no és bona persona” sinó que és “un farsant”, però que es va deixar endur per “allò fàcil en comptes d’allò correcte”. És a dir, el film retrata quina és la moralitat que necessita ser projectada per tal de ser ben acceptat en la societat i relaciona la infidelitat amb no ser bona persona, amb ser idiota o amb optar pel camí fàcil.

En una altra esfera, i ja fora dels mitjans, és molt potent també l’ideari que es representa vers la infidelitat quan algú la menciona en converses privades. En el cas de la confessió del Nick a la germana, ella li acaba cridant, davant la crua situació de la seva inculpció, que té el que es mereix. Tot i que no se sap si està escandalitzada per la conducta infidel del seu germà o pel fet de haver-li amagat el secret. O en un altre cas, quan l’Amy li explica la infidelitat a una coneguda del càmping on es refugia, la noia sentència amb un “és el més fastigós que he sentit mai”. I en una altra conversa al càmping, l’Amy sentència: “Per què he de morir jo? Jo no sóc la cabrona”. D’aquí es pot despendre que llavors l’infidel sí que és el cabró, però no queda clar, ja que també podria fer referència a l’acusació inventada que ella havia fet prèviament de patir violència domèstica.

En definitiva, es fa una crítica a les rutines d’un matrimoni superat per un seguit de situacions negatives. Però no es presenta cap altre solució al matrimoni tal i com està estructurada la societat. Es resum bé en aquest diàleg final:

Nick: – Sí, et vaig estimar! I el que fèiem era recelar l’un de l’altre i intentar controlar-nos mútuament, i causar-nos patiment..!

Amy: - Això és el matrimoni.

3.4 Resultats i conclusions

D'aquesta aproximació a les obres que tracten la infidelitat en l'àmbit cinematogràfic universal, hem extret tendències que impliquen la igualació de l'home i la dona en la naturalesa sexual de les seves infidelitats, la perpetuació de l'home com a ésser més infidel i el trencament de la relació com a solució predominant, sobretot si és un matrimoni, institució de gran rellevància encara avui dia.

“L'home és més infidel” apunten de manera hegemònica els acadèmics de la infidelitat (Martín Camacho, 2004; Buss 2003, Thompson, 1983; Glass i Wright, 1992). I, en essència, el cinema universal ha mantingut aquesta propensió. De les 23 persones que es presenten com a infidels, 14 són homes (60,9%) i 9 són dones (39,1%). El que significa que les pel·lícules dels últims anys dibuixen la infidelitat, encara, com un fet lligat a l'home en la societat.

Tot i així, veiem una incidència de dones infidels rellevant. Molt lluny de les proporcions i la diferència aclaparadora entre homes i dones infidels que presentaven Kinsey, Pomeroy i Martin (1948) i Kinsey, Pomeroy, Martin i Gebhard (1953), la balança entre gèneres està cada cop més igualada. Encara i així, el cinema no arriba a presentar els dos sexes amb la mateixa prevalença que Digotas i Barta (2001), que parlaven del 27,6% d'homes infidels i 26,2% de dones, o Gordon, Baucom i Snyder (2004), que citaven que el 40% de dones divorciades i el 44% dels homes en la mateixa situació havien enganyat la parella. Per tant, es manté una línia ascendent pel que fa a les dones en la seva alliberació com a ésser perfectament infidel en la pantalla, però amb una estigmatització cap a l'home encara predominant, si bé cada cop amb menys intensitat.

En aquesta línia, cal apuntar que, tot i la major propensió d'homes vers la infidelitat, hi ha una diversitat equiparada en les pel·lícules on es mostra algun representant dels dos gèneres com a infidel. Dels 10 *films* analitzats, en 7 apareixen els dos sexes com a perpetuadors d'almenys una infidelitat, en 1 només apareix el sexe masculí com a infidel i en les altres 2 només el femení. Per tant, podem concloure que hi ha una certa tendència anivelladora en el cinema a presentar els dos sexes com a possibles infidels.

Ara bé, sobre el que sí s'ha trobat una confrontació amb la teoria acadèmica és el caràcter de la infidelitat. Mentre que Thompson (1983) presentava que el doble d'homes que de dones tenien la capacitat de cometre una infidelitat sexual i no involucrar els sentiments, aquesta dada no s'ha provat vàlida en el cinema d'avui dia, sinó que s'ha invertit. Dels 10 homes infidels que coneixem la naturalesa de la seva infidelitat a ciència certa, només 4 van tenir únicament implicacions sexuals en els seus afers (40%). En canvi, 3 de les 7 dones van constituir una infidelitat estrictament sexual, és a dir, el 43%. En aquesta línia es mostra en el cinema una eina de la liberalització de la dona com a subjecte sexual deslligat de l'exclusivitat emocional.

Això sí, les infidelitats dels homes sí reflecteixen altres indicacions acadèmiques:

D'una banda, la de d'Allen i Baucom (2004) i Atkins, Baucom i Jacobson (2001), que sostenia la existència de participacions sexuals més comunament en els seus afers. Això es demostra en l'alta ràtio del 93% de casos d'infidelitat dels homes en el cinema on hi ha hagut coit, 13 de 14. És important aquesta tendència perquè recalca la imatge de l'home dependent del sexe en les seves relacions, siguin amb o sense sentiments de per mig. I això pot col·laborar en l'estigmatització de l'home com un subjecte dominat per l'instint sexual.

I d'altra banda, s'ha mantingut la tendència acadèmica a presentar l'home com a més insaciable en els casos en que podem conèixer si hi va haver repetició. Blumstein i Schwartz (1983), Wiggins i Lederer (1984) i Brand, Markey, Mills i Hodges (2007) reclamaven que l'home té més episodis i més parelles sexuals. I, en efecte, en 8 dels 9 casos masculins d'infidelitat en les que intervenia el sexe, l'infidel ho ha fet més d'un cop. En canvi, les dones repeteixen en una tendència més baixa, 4 de 6. En l'àmbit de la promiscuïtat es segueix la mateixa senda. 3 dels 9 homes s'especifica que busquen diverses i variades amants sexuals, mentre que només 1 dona ha comés una infidelitat amb més d'un home. El curiós d'aquesta representació cinematogràfica de l'home infidel promiscu és que en els tres casos està lligat a personatges del món empresarial, amb immens poder econòmic i activitats delictives. D'aquesta manera, hem trobat una relació entre l'home que té varies relacions d'infidelitat i la idea de persona poderosa, però il·legal i tramposa.

En tot cas, la dada que no deixa lloc a dubte és la que mostra la sexualització de la infidelitat. En 28 dels 31 episodis citats s'indicava explícita o implícitament l'existència de relacions sexuals en l'afer. Aquesta prova recalca la teoria de Zur (2012), que mostrava els mitjans com a fascinats-obsessionats per promoure el sexe. En efecte, la prevalença d'aquesta tipologia de relació en la pantalla fa entendre que és un bon reclam per als directors de cinema en l'actualitat. D'aquesta manera, es consolida un canvi respecte a generacions anteriors. L'amor romàntic promovia l'existència de sexe com a condició del previ sentiment. En l'actualitat, el sexe és el concepte assegurat i l'emoció és la que queda subjecta a la possibilitat.

Pel que fa a les causes, s'han pogut identificar amb major o menor intensitat les raons pel que fa a la infidelitat en 14 de les 22 persones infidels. El missatge predominant és que els infidels ho són com a resposta, o amb la col·laboració, d'una situació negativa vers la parella primària. En 11 dels 14 casos presentats existeix algun tipus d'insatisfacció en la relació diàde abans de la infidelitat, i en 6 dels 11 apareix com a motiu principal de l'*affaire*. El que destaca aquesta tendència és la idea de Spanier i Margolis (1983) i Salmeron García (1997) de que la infidelitat és una conseqüència dels problemes de parella i no a l'inrevés. Així, el cinema relativitza la responsabilitat de les infidelitats i *demonitza* menys a l'infidel.

I en aquesta mateixa temàtica, el cinema trenca amb les consideracions acadèmiques de la dona com a objecte més dependent de la relació i l'home més independent (Prins, Buunk i Van Yperen, 1993). En 8 dels 9 casos d'infidelitat masculina s'evidencia algun tipus de malestar en la parella que pugui col·laborar en la tendència infidel, i en 3 d'ells

es detecta com a raó primordial de l'afer. Per contra, les dones en 3 dels 5 casos coneguts en aquest àmbit mostren insatisfacció a la parella i només en 1 cas és el detonador definitiu. És a dir, els homes són dependents en algun grau de la relació en un 88,9% dels casos i les dones en un 60%, i en la infidelitat com a resposta directa a la insatisfacció diàdica trobem valors del 22,2% pels homes i del 20% per a les dones. En definitiva, el cinema representa la infidelitat femenina com a més independent de la relació primària que la masculina, desfent-se així de l'ideari clàssic comú. En aquesta línia pren força la idea de All i Millar (2006), que senyalava que les noves regles socials, que col·loquen la dona en un àmbit de poder i èxit tradicionalment masculí, les ha donat l'oportunitat de tenir el que desitgen. És a dir, el cinema planteja la dona com un ésser molt més alliberat i menys dependent.

La principal afectació dins de les insatisfaccions en la parella és la sexual. Això, a part d'anar de la mà del fenomen de sexualització de la infidelitat ja esmentat, s'evidencia encara més en els homes. Es representen problemes al llit en 6 dels 8 barons infidels dels que coneixem la seva vida sexual. El més habitual dels despropòsits és la inactivitat i el segon, la manca de passió. En les dones, només en 2 dels 5 casos estudiats trobem un descontentament sexual. En essència, el que es projecta és que, si bé l'home apareix com a més dependent de la parella per ser infidel, una part rellevant d'aquesta dependència recau sobre la salut sexual de la parella.

El segon àmbit de la parella que es mostra més present en la influència per a la infidelitat és la comunicació. Tal i com indicava Allen i el seu equip (2008), la discussió continuada i els conflictes de poder en la relació acaben precipitant aventures extra-diàdiques. El cinema segueix el mateix fil argumental i mostra sovint seqüències de disputes dialèctiques o d'incomunicació abans de cometre una infidelitat. D'aquesta manera es justifica l'infidel. La prevalença és de 6 casos dels 14 observats, però en 4 dels 6 l'aventura comporta implicació de sentiments. És a dir, el missatge del cinema implica que els problemes i les disputes en fan augmentar el desig d'amor i comprensió fora de la parella.

Per tant, hem pogut posar a prova les causes presentades com a més provables per a comportar una infidelitat (Roscoe, Cavanaugh, Kenedy, 1988; Galarza, Martínez-Taboas i Martínez, 2009; Contreras, Guzman, Alfaro, Arraya i Jiménez, 2010; Martín Camacho, 2004; Aramburu, Pérez-Testor, Davins Pujols, Cabré i Salamero, 2011; Atkins, Baucom i Jacobson, 2001; Glass i Wright, 1992; Loudova, Janis i Haviger, 2013; Blow i Hartnett, 2005). En aquesta línia, la insatisfacció general amb la parella, el descontentament sexual i els problemes comunicatius han resultat elements accentuadament representats en la gran pantalla. Són elements que confirmen els supòsits acadèmics i regnen com a motivador de la infidelitat en l'anàlisi. Ara bé, la venjança, la recerca d'algú millor, la vida al món laboral o el pur avorriment no són denominadors comuns en l'àmbit cinematogràfic i es desmarquen majoritàriament de la seva representació.

I en mig d'aquesta gamma, trobem certs elements necessaris d'interrelacionar. Per exemple, el fet de que 13 de les 18 infidelitats geogràficament conegudes succeeixin a

un nucli urbà, que en 11 de les 17 persones de les que es mostren indicadors del seu nivell econòmic alt fossin els protagonistes de les infidelitats o que 8 de les 16 infidelitats de les que es coneix l'entorn social en el moment de la infidelitat estiguessin envoltats de companyies afavoridores o més permissives. Aquests tres elements, en acord amb les idees presentades per Atkins Baucom i Jacobson (2001) i Varela (2004), es mostren retro-alimentats en la societat moderna. Els nuclis urbans arregen gent d'alt poder adquisitiu i on les normes sobre la sexualitat són més laxes. En definitiva, el cinema ajuda a estereotipar els grans nuclis urbans i la gent dels mateixos com a oportunitat promotora de la infidelitat.

I a mode anecdòtic, encara en les causes, per poc representativa que sigui pel baix nombre de casos, ens sembla rellevant destacar la relació entre immaduresa i el sexe masculí. Dels 15 casos en que es pot percebre el tarannà de maduresa del personatge, en 3 es presenten signes relacionables a la immaduresa, com la despreocupació pels problemes i centrar-se, en canvi, en jugar. En els 3 casos són homes. Això podria emmirallar-se en les troballes de Roscoe, Cavanaugh i Kennedy (1988) amb la figura dels *adults adolescents* com a més infidels, o en les de Loudova, Janis i Haviger, amb la teoria de la maduració social que assoleixen abans les dones i la seva correlació amb la maduració sexual. En definitiva, una de les raons per la que els homes són més infidels és perquè són més immadurs. Almenys això apunta una petita part de l'argumentari cinematogràfic actual.

Pel que fa les conseqüències de la infidelitat, confirmem la dissolució de la parella inicial com a resultat més normalitzat. En 9 dels 14 casos en que es coneix la infidelitat de l'altre, s'acaba optant per la finalització de la relació. En l'àmbit matrimonial és on es fa més evident la separació de la parella: en 7 dels 9 casos de separació els afectats o infidels presenten el desig de divorciar-se. I aquesta representació guarda molta relació amb els apunts de Galarza, Martínez-Taboas i Martínez (2001), que centraven el greu impacte de la infidelitat en especial en el matrimoni per significar el "*súmmum* de la deslleialtat". D'aquesta manera, el cinema alimenta les altes xifres de divorcis detectades els últims anys, tal i com apuntaven Aramburu, Pérez-Testor, Davins-Pujols, Cabré i Salameiro (2011). El que aporta el cinema, en aquesta línia, és una tendència a no permetre la continuïtat de la parella després d'una infidelitat extra-matrimonial o, almenys, a no normalitzar-la.

Per una altra banda, ens crida l'atenció la concordança entre el cinema i la premissa evolutiva en el 75% de les parelles que resulten enfortides i de les que es coneix el tipus d'infidelitat. La premissa dels evolucionistes explica la millor acceptació de la infidelitat si és sexual per a les dones enganyades i l'emocional per als homes (García-Leiva, Gómez i Canto, 2001; Martín Camacho, 2004; Glass i Wright, 1985; Schurzwohl i Koch, 2004). En 2 dels 3 casos en els que la parella resulta enfortida després d'una infidelitat femenina, aquesta havia estat emocional. I en l'únic cas de relació que millora la seva condició prèvia després de la infidelitat d'un home, aquesta és sexual. Aquesta actitud cinematogràfica té un possible missatge: per molt que s'evolucioni cap a una societat sense diferenciació de gènere en les possibilitats de ser infidel, sí que som

diferents en l'encaix de les mateixes. Per conseqüència, perpetua el paper de la dona com a un ésser més susceptible als mals emocionals i l'home a l'orgull de la masculinitat.

Continuant amb l'impacte sobre l'enganyat, és notable la hegemonia d'una resposta a la infidelitat: ràbia. En 10 dels 12 casos en els que es presenta la reacció de l'enganyat, la reacció primària és la ira i la resposta rabiosa. En segona posició, però en menor mesura, apareix la tristesa, en 5 dels 12. Aquesta última reacció és la més perillosa de totes, ja que pot comportar una depressió, tal i com assenyalen Gordon, Baucom i Snyder (2004), però el cinema no arriba a tal extrem. La representació cinematogràfica de la infidelitat sobre l'afectat es queda en la superficialitat de les primeres reaccions i, per tant, no profunditza en els efectes que suposa a llarg termini, com la depressió o el trastorn psicològic.

Tot i així, hi ha un altre element poc prevalent, però especialment important. En 3 dels 10 casos en que es coneix la resposta completa a la infidelitat, es posa de manifest la traïció que suposa trencar la confiança de la parella. Aquest aspecte és central tant per a Charny i Parnass (1995) com per a Contreras, Guzmán, Alfaro, Arraya i Jiménez (2011) perquè s'ataca el nucli de la relació. En tots tres casos s'evidencia la màxima gravetat de l'engany, més enllà del reprovable que pugui ser la infidelitat, en la violació del pacte tàcit de confiança que es construeix vers la parella. El que es desprèn d'aquesta representació és la parella com una institució que respon a situacions que poden transgredir límits diversos, com l'exclusivitat sexual si és puntual, però que es sustenten sobre la confiança mútua, i si això es trenca, a l'ocultar-ho o al negar-ho, és quan es confirma la traïció. Tot i així, són només 3 casos de 10, i la posició es minoritària. La majoria dels casos continua avantposant el greuge de la infidelitat en sí al del trencament de la confiança en la parella.

També ens sembla interessant la positivització que es fa de la infidelitat en les parelles on es mostra la superació de l'afer. Tal i com indiquen Olson, Russell, Higgins-Kessler i Miller (2002), explicant la millora que pot suposar una infidelitat per a fer els lligams de la parella més estrets, la comunicació més positiva i l'assertivitat més present. Aquests resultats es corroboren en les 4 parelles que mostren el seu desenllaç com a positiu per a la parella. El cinema col·labora així en l'assumpció de que quan els dos membres de la relació inicial decideixen intentar solucionar-ho, acaben en millor estat que abans de la mateixa. Dels 5 intents de solució explicats en pantalla, només 1 fracassa. D'aquesta manera, es polaritza la visió cinematogràfica de les reaccions a la infidelitat i es presenta el concepte com quelcom definitori per al futur de la relació. És gairebé la idea de Salmerón García (1997), que planteja el fenomen com una prova de foc "que separa les parelles on falta amor i consolida la resta".

En el mateix sentit, el cinema, si justifica alguna infidelitat, és la de la gent amb baixa autoestima. En els 2 casos on es comprova que hi ha inseguretat en l'infidel o falta d'atenció en la parella, en els 2 casos l'infidel millora la seva condició personal. És el mateix que apuntaven Lawson (1988), Galarza, Martínez-Taboas i Martínez (2009) i Varela (2014) respecte les respostes positives d'aquell qui troba fora de la relació un

afer que augmenta el seu benestar personal, sigui passatger o no. D'aquest mode, es desprèn una protecció vers aquelles persones amb inseguretats i una crítica a la parella que no ho soluciona, mostrant la infidelitat en aquests casos com un bé intern.

I, per una altra banda, el cinema està representant la desconexió moderna entre la moral lligada a l'Església i els sentiments dels personatges. Això es comprova en dos conceptes que giren al voltant de la moral catòlica, com la culpa i el perdó. Únicament en 4 casos dels 18 confirmables l'infidel se sent culpable pels seus actes, i en només 4 dels 17 es mostra expressió de penediment vertader. Això contradiu les idees de Sánchez Salmerón (1997), que presentava la culpa com un element omnipresent a la infidelitat.

A més, la nul·la referència a les inclinacions religioses dels protagonistes en cap de les pel·lícules desdibuixa la figura de la religió i la moral derivada d'aquesta. En els casos on sí apareix el penediment i la culpa, fins i tot, no té tant a veure amb les dimensions del sacrilegi conjugal comés, sinó amb la traïció o decepció que suposa per a la parella o per a un mateix. Aquesta idea s'emmarca en la teoria de Martín Camacho (2004), que explica l'auto-comprensió de l'infidel de que els seus actes estan en desacord amb els seus propis desitjos primaris i, encara més, si acaben afectant la parella.

Tot i així, aquesta idea genera confrontació amb la tendència hegemònica d'ocultar la infidelitat. El cinema envia un missatge de la doble moral humana: no ens sentim culpables internament, però no ens sentim orgullosos com per explicar-ho. En la línia del que apuntava Caruso (1982), s'evidencia la incapacitat de qualsevol amant per fer del seu amor il·lícit quelcom públic, sobretot per la pressió de "l'ordre tradicional de la nostra societat" (Galarza, Martínez-Taboas i Martínez, 2009). En 17 dels 20 casos confirmats en aquest sentit, es va ocultar la infidelitat i, curiosament, en 2 dels 3 que no ho van fer és on apareixia la culpa. En definitiva, la moralitat i el càstig intern es desdibuixa en gran mesura en el cinema, però l'explicació de l'afer extra-diàdic és altament castigada. El cinema, així, col·labora en la creació d'una doble naturalesa humana, la que ens satisfà personalment i la que ens fa encaixar en la societat; i mostra la infidelitat com un element probatori de la divisió.

I és en la dualitat dels punts de vista on el cinema fa molt evident la doble moral respecte la infidelitat. Per una banda, hi ha 10 casos en els que es percep una resposta d'algú extern a la parella com a opinador sobre la infidelitat. En 5 d'aquests casos no hi ha cap reprovació vers la infidelitat, però és perquè es tracta de persones íntimes i properes a l'infidel. En canvi, en 7 dels 10 casos apareix d'alguna manera un judici negatiu a la infidelitat, però majoritàriament des de l'alteritat. És a dir, caldria matisar l'apunt d'Olson, Russell, Higgins-Kessler i Miller (2002) que argüeix la forta norma social contrària a les relacions extra-maritals, tot explicant que aquesta norma social es dilueix si l'infidel és un amic o familiar, de tal manera que es fa comprensible la seva situació. Al cinema, les constants desqualificacions cap a l'infidel apareixen des de les converses en els mitjans de comunicació fins a les converses superficials, però si es coneix el cas, s'arriba a comprendre i justificar. Per tant, es posa de manifest la

contradicció entre allò proper i allò aliè i la visió hipòcrita de la societat vers la infidelitat: castigant-la, per una banda, però justificant-la per una altra.

El destacable és que quan apareix el judici negatiu, en 5 dels 7 casos ho amb una càrrega molt forta en la negativitat expressada. S'evidencia amb insults o qualificatius pujats de to. D'aquesta manera, no és que es pensi que no és el correcte, sinó que es produeix, des de l'alteritat, una resposta automàtica remarcadament negativa, sense conèixer els condicionants, la situació o obviant els principis antinaturals de la monogàmia que apunten Zur (2012), Salmerón García (1997) i Barash i Lipton (2003). A més, en 4 dels 5 casos comentats la desaprovació la fa una dona, presentant-la, així, com la més contrària a la infidelitat a nivell públic.

I per últim, cal destacar l'anàlisi de la representació que hem volgut emmarcar en la institució teòricament més contrària a la infidelitat, és a dir, el matrimoni. Després de l'anàlisi dut a terme, en contra del que podrien apuntar les esmentades taxes creixents de divorcis i la manca de protagonisme de la institució eclesiàstica com a promotora del casament, el matrimoni surt reforçat del cinema. En 3 de les 4 pel·lícules en les que es critica la vigència o utilitat del matrimoni en l'actualitat, acaben amb el protagonista de la crítica rectificat, casant-se i mostrant felicitat. En aquest sentit sembla que el cinema treu suc de la institució com a màxim exponent encara avui dia de l'amor i el romanticisme en societat.

Tot i així, cal destacar que el compromís, en forma de matrimoni o proposta d'aquest, pot comportar una rebel·lia en l'individu pressionat, detectada en 3 casos de les 10 pel·lícules analitzades, que acabi amb un afer extra-diàdic. En aquest sentit pren força la idea de Tovar (2004), que presenta la infidelitat o l'adulteri com la resistència davant la inevitabilitat del matrimoni en la nostra societat. Les constants referències de la parella primària a la consolidació del compromís sense reciprocitat, es mostra com un element de confusió i angoixa que desencadena una infidelitat fora de la parella en 3 dels casos estudiats. Tot i així, no és una crítica trencadora del matrimoni aquesta tendència cinematogràfica, ja que en 2 dels 3 casos la parella acaba instaurada en el matrimoni i la infidelitat queda com una reacció excepcional.

En definitiva, el cinema esdevé una eina de trencament d'estereotips de gènere pel que respecta a la possibilitat de ser infidel, però no pel que fa a la prevalença. Per tant, des del punt de vista de les pel·lícules analitzades, s'esborra la representació de l'home com un ésser exclusivament sexual i la dona, emocional. El gènere femení, almenys en el cinema, presenta tant o més desig exclusivament sexual que el masculí. En canvi, la xifra d'infidelitats més elevada corresponent als homes només troba sentit a partir d'una dificultat més alta a l'hora de saciar les seves necessitats, ja siguin de caràcter sentimental o sexual.

També es recalca el procés de sexualització que afronta la infidelitat en la gran pantalla. La infidelitat sentimental, emparada en l'ideal romàntic en que prevalia l'existència de l'amor per sobre de la consumació física, està en detriment. En canvi, les noves predisposicions socials, i encara més marcadament en els nuclis urbans, que faciliten el

contacte i coneixement físic, han col·locat al sexe com a element introductori en la infidelitat, amb la possible aparició de sentiments amorosos *a posteriori*. Encara i així, l'emotivitat continua tenint un valor afegit, presentant-se com la més justificable de les infidelitats en el cinema.

Una altra de les aportacions accentuades de la representació fílmica és la infidelitat com un indicador de mala salut en la parella. És conseqüència de conflicte i no causa exclusiva. La monotonia sexual i la deixadesa de la comunicació són els detonants que assenyalen una dualitat en la responsabilitat d'un acte infidel. D'aquesta manera el cinema relativitza la culpa de l'infidel en l'afer extra-diàdic.

I aquesta responsabilització s'explica bé des de la doble moral. El cinema indica que es reconeixen les condicions i desitjos infidels d'aquell proper, però castiguem allò que ens és aliè. Així es com es mostra la resposta social a la infidelitat: 'és un sacrilegi, però no en el meu cas'. Es contraposa el judici global contra les circumstàncies conegudes. El cinema, per tant, retrata a una societat hipòcrita en l'àmbit de la infidelitat.

Tot i així, per permissiva o relativa que sembli la visió del cinema des del punt de vista causal, se l'assenyala com a mal endèmic dins la relació estable d'amor moderna. Si el divorci és la resposta més freqüent a la infidelitat, i el matrimoni és reforçat com el *súmmum* d'una relació amorosa, la infidelitat és culpable de la inestabilitat de la relació amorosa en la societat.

3.5 Ítems d'interès per entrevistar

A partir dels resultats i conclusions, hem elaborat una llista de temes apareguts en l'anàlisi filmic que recopilem a continuació per tal de ressaltar-los com a conceptes d'interès per a les entrevistes posteriors:

- Tendència predominant a trencar la relació després de la infidelitat
- L'home encara és quantitativament predominant en les seves infidelitats
- Hi ha igualtat en la presentació d'obres on algun gènere és infidel
- La infidelitat pot esdevenir l'evidència del trencament de la confiança
- La ira apareix com la conseqüència més freqüent a l'enganyat
- La tristesa és la segona reacció més comuna a l'enganyat
- La infidelitat apareix promoguda per una mala situació en la relació primària
- Per tant, la infidelitat pot percebre's com una conseqüència, no una causa
- La insatisfacció sexual és la principal mostra del mal funcionament de la parella
- El segon mal de parella més comú són els problemes comunicatius
- No predomina el sentiment de culpa entre els infidels
- El penediment tampoc es mostra com a factor comú entre els enganyadors
- Hi ha una doble moral a l'entorn respecte la infidelitat. dualitat: conegut/aliè
- Quan es critica l'infidel, predomina una gran negativitat
- El més comú entre els infidels és ocultar la infidelitat
- Fins i tot, si la parella interroga l'infidel, la tendència és negar-ho
- El matrimoni surt reforçat del cinema com a representació romàntica
- Les dones es representen amb un desig més gran pel matrimoni
- La pressió al compromís pot provocar al pressionat la pulsio de ser infidel
- Ser infidel es mostra, en ocasions, com una alliberació personal
- Es contradiu la representació de la dona dependent de la parella
- Es contradiu el caràcter menys emocional dels homes
- Es confirma la implicació sexual més alta en els homes, tot i barrejar sentiments
- Es contradiu la tendència femenina a tenir menys afers exclusivament sexuals
- Es confirma l'home com a més insaciable en les seves infidelitats
- L'alt poder adquisitiu com a col·laborador per a la infidelitat
- Els grans nuclis urbans com a col·laboradors per a la infidelitat
- Les companyies permissives com a col·laboradores per a la infidelitat
- Substàncies com l'alcohol o les drogues com a col·laboradores per a la infidelitat
- Es presenta l'home infidel com a més immadur en alguna ocasió
- Es presenta la infidelitat com la prova de foc per a una parella
- Hi ha una sexualització de la infidelitat

4. Entrevistes sobre la infidelitat: investigació, cinema i realitat

Per tal de completar el relat sobre la infidelitat en l'actualitat, la representació del cinema i els apunts del món acadèmic, he considerat fonamental entrevistar a diferents personalitats relacionades amb els termes estudiats fins ara. Des de la psicobiologia fins a la religió, aquest últim apartat intenta aglutinar el coneixement de representants de diversos camps d'interès per a la infidelitat. Per tal d'elaborar una visió panoràmica a través de 8 visions concretes, aquestes converses resultaran una correlació constant entre allò derivat del meu anàlisi fílmic, allò indicat pel món acadèmic i les percepcions dels entrevistats a través de la seva experiència.

4.1 Carme Sánchez, sexòloga

“S’ha de responsabilitzar l’infidel, mai culpabilitzar-lo”

4.2 Patricia García Leiva, psicòloga social

“El model de parella monògama imperant és insuportable”

4.3 Joan Garriga, psicòleg

“Si els teus avantpassats van ser infidels, tindràs més possibilitats de ser-ho”

4.4 Dani de la Orden, director de cinema

“Un personatge infidel embruta la història, és fosc”

4.5 Antoni Bolinches, psicòleg

“Si no hi ha millor opció que la monogàmia, millorem-la”

4.6 Jaume Aymar, sacerdot

“El romanticisme ha fet molt mal al matrimoni”

4.7 José Martínez Selva, psicobiòleg

“La idea de fidelitat té un component infantil”

4.8 Anna Solà, observadora de mitjans audiovisuals

“Hi ha una sobreexposició tenebrosa del sexe al cinema actual”

4.1 Carme Sánchez: “S’ha de responsabilitzar l’infidel, mai culpabilitzar-lo”

Carme Sánchez és co-directora i fundadora de l’Institut de Sexologia de Barcelona. Des de la posició de psicòloga clínica-sexòloga, s’ha centrat en la salut sexual i la defensa de la dona. La seva carrera ha concorregut per diverses ONG’s, organismes públics, com el Departament de Treball, i mitjans de comunicació, com la presència setmanal als *Matins* de TV3. Ha ocupat des del càrrec de regidora pel PSC a Castelldefels fins a l’assessora sexual de *La niña de Shreck* per al programa d’Andreu Buenafuente. Avui dia, a més, imparteix el Màster en Sexologia Clínica i Salut Sexual a la Universitat de Barcelona. Especialment rellevant és la seva vessant d’experta en el món de la sexologia i la teràpia de parella.

En general, a l’anàlisi cinematogràfic es veu com, des del punt de vista social es penalitza a l’infidel si no se’l coneix. Per què està tan mal vista la infidelitat?

Perquè, tal i com està organitzada la societat, estem obligats a ser monògams. I si ets infidel, trenques les normes establertes.

Però aquestes normes semblen més dures des de la percepció femenina, que castiga l’infidel amb més negativitat.

És que les normes no han estat igual de rígides per a tothom al llarg dels temps. I això s’impregna en la societat. A les dones se les ha penalitzat molt més. Un exemple és l’època burgesa. A Catalunya era molt típic que els homes tinguessin amants i les seves dones ho consentissin. Les normes canvien, però és difícil variar tendències antigues.

A les pel·lícules analitzades, s’acostuma a justificar allò conegut i condemnar l’aliè. És un emmirallament de la concepció de la infidelitat en la pròpia parella?

Exacte. El conflicte del nostre model de relacions és que la justificació acostuma a ser entesa únicament pel que ha comès l’afer i no per l’altre. Cadascun seria capaç de legitimar la seva aventura, però mai a comprendre la del seu company.

És la paradoxa d’estar a favor de quelcom que no suportaríem a la inversa. D’on neix?

Del concepte de possessió. No es genera un discurs de company de vida, sinó de pertinença. Es quelcom que tens. La tendència pot ser més laxa o menys, però sempre flueix en aquesta línia. I no comporta necessàriament l’existència de toxicitat emocional ni problemes en la parella, però és l’arrel del conflicte de la infidelitat.

Als films analitzats es mostra a l’infidel en moltes ocasions depenent de la seva relació per ser-ho. Som infidels per pressió o esperem una excusa?

L’infidel s’autoconvenç que es va veure forçat per la situació. “No em vaig poder estar...” diu. Però no es així. Ell tria ser infidel. Ningú et posa una pistola al cap per ser-ho.

És evitable?

És clar. Hi ha un procés. Comença amb unes mirades, segueix amb uns missatges per Whatsapp que escalfen la situació... però en qualsevol moment es pot aturar. Som éssers amb còrtex i la decisió és plenament individual.

Per tant, només hi ha un culpable: l'infidel?

Això és el que s'ha d'evitar: la paraula 'culpable'. No s'ha de culpabilitzar la gent, s'ha de responsabilitzar. Un infidel és responsable del seu acte, però no cal martiritzar-lo ni fer un gra massa del fenomen.

Els divorcis han augmentat exponencialment les darreres dècades i en el cinema es confirma con la conseqüència més freqüent davant la descoberta. Aquest nou paradigma, amb relacions més curtes, afavoreix més infidelitats?

En aquest sentit, en el panorama d'entrada a monogàmies seriades, la lògica dicta un decreixement de la infidelitat. Si tens parella, en general, li ets fidel. Ara les relacions són més líquides. Quan decreix el benestar amb el teu company, canvies de parella. Aquesta és la idea bàsica, però si abordem un enfocament més estricte, tots som infidels, ja que es trenca la idea de la parella estable i duradora de temps anteriors.

Potser és aquest canvi de paradigma el que ha fet reduir la culpa. El cinema representa la desaparició d'aquest sentiment moral tot i que el món acadèmic la indicava com a resposta freqüent per a l'infidel. Està a la baixa?

En termes generals, està en decreixement. Però hi ha casos que demostren la força que encara té la culpa respecte el diseg extra-diàdic. Existeixen episodis de fort sentiment culpable malgrat no haver consumat la infidelitat.

Un exemple?

Una parella de la meua teràpia. La noia ho passa extremadament malament. Li ha explicat a la seva parella que li agrada una altra persona. És una persona del mateix grup d'amics de la parella. De fet, la tercera persona ni ha tingut cap contacte reprovable amb la noia ni en té constància de la situació. Però ella se sent infidel per l'existència d'una emoció que l'ha fet enamorar-se d'un altre. La parella està desconcertada i ara intenta treballar per solucionar-ho, ja que la infidelitat ha quedat únicament en el terreny de la fantasia.

Això dona peu a preguntar... hi ha tipus d'infidelitats pitjor que d'altres?

Fa més mal la infidelitat de llarga durada per la traïció de la confiança que suposa. És més complicat. La representació d'un engany reiterat és el summum de la incredulitat futura.

En el cinema s'han detectat alguns casos comuns d'elements socials que afavoreixen a la infidelitat i que havien estat subratllats pel món acadèmic: el poder econòmic, les companyies permissives, les ciutats. Els detecta en la seva consulta?

Sí. Hi ha un entramat de factors que mostren més inclinació a propiciar infidelitats. Si ets metge i tens guàrdia a la nit. O si ets periodista i t'envien a fer un reportatge a Roma... Hi ha certes professions que afavoreixen l'aparició de l'oportunitat. El viure a

una gran ciutat o l'emergència de les noves xarxes socials són elements facilitadors clau. Hi ha *apps* que construeixen coartades, fins i tot, i això només es sustenta amb un públic assidu.

També cal destacar la importància dels recursos econòmics. Disposar de recursos t'ajuda per una banda a fer més regals, viatges llunyans i millorar les condicions de l'engany. I a la vegada et presenta més oportunitats, que és la base de qualsevol infidelitat. Perquè hi hagi una persona infidel ha d'haver-hi una altra que ho accepta.

El món del cinema mostra la llibertat sexual de la dona d'una manera que el món acadèmic no fa. S'estan igualant els índexs de infidelitat de gènere i la tipologia dels afers?

La dona amplia cada dia més la seva llibertat sexual derivada dels altres àmbits cada cop més assolits. Tot i així, encara està més penalitzada. Abans l'adulteri femení hi era al codi penal, mentre que el masculí no. I això encara pesa. Les dones, a la meua teràpia, es mostren, encara avui dia, més reservades que els homes a l'hora d'explicar la seva infidelitat.

Per tant, abans existia menys infidelitat femenina o és que s'explicava menys?

Ambdues realitats són correctes. Si avui dia senten que no ho han d'explicar és per la influència del passat. Fins i tot percebo aquesta diferència de gènere en casos de separacions. Una dona divorciada, el cap de setmana que no té els fills, surt de festa i lliga. Després, en l'ambient del grup de futbol del seus fills algú se n'assabenta. I ja se senten rumors i reprovacions. I xoca. No té desatesos als fills ni ha transgredit cap norma, però al ser dona, se la castiga. Continua existint una doble permissivitat.

En aquest sentit, en el cinema, s'apunta que les dones enganyades volen acabar amb aquesta doble permissivitat. I es demostra amb el trencament de les parelles.

O s'arriba a nous acords. És l'estil Clinton. Les dones encara empassen avui dia, però en treuen cada cop més profit.. Per què la Hillary accepta finalment mantenir la seva relació i se l'etiqueta de 'fantàstica dona'? Perquè va arribar a un acord. Ja sigui dormir en llits separats o d'un altre tipus. Si s'haguessin separat qui sap si avui optaria a la presidència dels Estats Units. Podria haver significat un suïcidi polític ja no per a ell, sinó per a ella.

La confiança s'evidencia com la gran damnificada de la parella un cop existeix la infidelitat en algunes obres cinematogràfiques. És el més difícil de solucionar per a les parelles que volen tornar a començar?

En efecte. Restablir la confiança és el més comú dels processos necessaris. L'afectat repeteix les mateixes preguntes que evidencien el trencament del nucli conjugal "Ho tornarà a fer?", "Si ho ha fet una vegada, com puc estar segur/a de que no ho tornarà a fer?". A vegades són molt dramàtics.

I melodramàtics?

També. La gent tendeix a exagerar. Em dibuixen metàfores d'un plat trencat que mai més podrà lluir com abans. Cal mirar-ho en perspectiva i relativitzar-ho, però se senten tan ferits que costa fer veure que pot esdevenir una oportunitat i no un drama.

La tendència més comuna en el cinema és ocultar la infidelitat. És l'opció més pràctica per a la parella?

Hi ha un cas en que jo ho recomano. Si un ha tingut una relliscada, se sent culpable i considera que no afectarà a la relació amb la seva parella, no ho diguis. Guarda-t'ho. Per què coi has d'involucrar la teva parella? Què guanyaràs? Res. Aguanta la penitència de la culpabilitat i ho treballem en teràpia perquè no torni a passar. Aquesta és la solució. D'una altra manera, patirà l'infidel, patirà l'enganyat i patirà la relació, possiblement trencant-se. És la definició de "sincericidi".

I si l'infidel no sent culpa i actua així reiteradament?

Cadascú ha d'actuar en funció del seu benestar, però d'aquesta manera s'està perpetuant una situació de traïció al pacte monogàmic. Hi ha casos d'homes que viatgen moltíssim, tenen aventures a l'estranger i després argumenten que són addictes al sexe. Però ni són addictes ni ho són al sexe. Els agrada la seducció.

I això quina solució té?

Deixar de fer-ho. Em diuen "sento que poso la meva relació en perill", però a la vegada "és que m'agrada tenir relacions". Bé, i a mi m'agrada menjar bombons a tot hora i si ho fes no hi cabria per la porta. A tots ens agrada sentir-nos desitjats, però s'ha de ser responsable dels actes d'un mateix, sobretot en les relacions de parella.

El que es detecta és que, tot i la prevalença de la infidelitat, la institució contrària a aquesta, el matrimoni, surt reforçat com a ideal romàntic. Té implicacions negatives aquest romanticisme que neix amb uns rols de gènere en l'actualitat canviants?

I tan negatives. Entre les generacions més joves, els ideals romàntics, en el cas dels homes, es relacionen avui dia amb la possessió i amb l'exclusivitat total. Aquest retrocés és paradigmàtic. Això és per culpa de la inexistència d'una educació sexual i afectiva reglada. No és només ensenyar a posar un preservatiu, sinó a sanar les relacions afectives actuals.

I quins països sí són una referència?

Els països nòrdics. Suècia té l'educació reglada des dels anys 50 i tenen una de les societats més igualitàries del món. Està correlacionat. La igualtat es contagia en tants àmbits com els que s'estén. Allà no hi ha més violacions, però la gent ho denuncia més perquè es castiga amb una pena social molt més gran.

4.2 Patricia García Leiva “El model de parella monògam imperant és insuportable”

Doctora en Psicologia per la Universitat de Màlaga, García Leiva ha destacat en gran mesura en la seva tasca com a investigadora en àmbits socio-comunitaris. Actualment és també professora del Departament de Psicologia Social a la UMA. En les seves línies de recerca ha emfatitzat en l'efecte de la gelosia en la parella, els estereotips de gènere o la violència contra la dona. Especialment influent per aquest projecte és el seu interès en les distintes respostes vers la infidelitat que es donen segons el gènere. En aquest sentit és ferma defensora de la teoria evolutiva i crítica amb el masclisme benèvol.

En l'anàlisi cinematogràfic es confirma l'impacte de les infidelitats emocionals per a la parella sigui quin sigui el gènere. Des de la teoria evolucionista que defensen els teus treballs, es fa una diferenciació de l'impacte de la infidelitat depenent del gènere. Encara i així, sempre danyarà més la infidelitat emocional que la sexual?

És el raonable. És el que ens fa humans també, el mal davant la traïció emocional. Estem socialitzats en el valor de l'emocional. Manifestar els danys de la infidelitat sexual comportaria associar-ho amb el nostra tarannà més animal, menys racional, menys humà. Per això, més enllà del sexe, el que prima és l'emocional. Ara bé, si fas una anàlisi comparativa i forces l'estudi és quan es troben les diferències entre gèneres.

Per què aquestes diferències?

Perquè no es pot destriar el gènere de les implicacions que la infidelitat té per a la parella. És biològic. La infidelitat és inherent al instint humà, de la mateixa manera que les raons i els impactes són diferents en cadascun dels sexes. I en la majoria de casos estudiats es confirma.

En la infidelitat per tant, tal i com es mostra en el cinema, la única solució és la separació de la parella?

En una infidelitat emocional segurament la solució sí que passa pel divorci, almenys en molta més freqüència que davant la sexual. Hem construït les relacions de parella i hem volgut unir forçosament compromís i passió.

I intimitat, deia Sternberg.

Exacte. L'amor modern intenta fer encaixar els tres components: intimitat, passió i compromís. I la infidelitat i la gelosia estan molt relacionades amb aquesta construcció perquè responen a la impossibilitat de mantenir en el temps un dels tres pilars: normalment, la passió.

Per què?

Perquè és el més fluctuant dels factors. En el món modern occidental contemporani hem volgut lligar-la amb el compromís tot i veure que no funciona. La gent es infidel per naturalesa.

La infidelitat, en essència, respon a la mala construcció de la relació monògama? Això es correspondria amb la representació del cinema de la infidelitat com a resposta a una insatisfacció en la parella.

Exacte. I per això la gent és infidel i es divorcia, perquè estan impregnades d'aquestes idees. En canvi, amb cada cop més freqüència apareixen relacions on l'eix central no és la fidelitat perquè coneixen la dicotomia insuportable del compromís i la passió. En aquest sentit, el problema com a societat pot respondre a que hem construït malament el principi fundacional de la parella.

I sobre quins principis s'organitzen aquestes parelles contràries al model imperant?

Es construeixen codis de comportament diferents, per tal de mantenir la diversitat sexual a la vegada que no reneguen del compromís. Aquests grups reduïts són segurament els que s'emmarquen en relacions més sanes. Es basa en l'acceptació de relacions extra-diàdiques esporàdiques, sempre i quan això no variï la condició de parella i els sentiments emocionals. És a dir, el principi és l'amor, no la fidelitat.

Al cinema no apareix ni una sola parella que respongui a aquesta idea. L'entorn social margina aquestes unions?

El fet de que no sigui un discurs dominant complica la seva extensió. Ara bé, és un discurs en la pràctica, i, tot i no ser hegemònic, afavoreix situacions personal satisfactòries cada cop més reconegudes. I, al cap i a la fi, això és el que hauria de prevaldre: el benestar.

En l'anàlisi filmic s'evidencia la figura de la dona com un subjecte de condemna més potent respecte la infidelitat. Per què?

Perquè a la dona se l'ha socialitzat en l'expectativa de ser víctima d'una infidelitat masculina. Al llarg de la història se li ha inculcat la idea de ser enganyada, sobretot sexualment, no tant emocionalment. I aquesta és la seva manera de rebel·lar-se.

Tot i així, la teoria evolucionista argumenta que la dona accepta millor la infidelitat sexual i l'home l'emocional. Però el cinema no ha mostrat aquesta tendència. Per què no s'expressen aquestes diferències?

Al cap i a la fi, el cinema és el relat d'un autor. I si es fa una anàlisi més ajustada a la realitat social, les divergències de gènere surten a la llum. El que apunten les nostres investigacions és que, al ser socialitzades en la idea de que les parelles els seran infidels, la reacció de la dona es basa molt més en el diàleg i la reflexió. Analitzen què ha passat i quines errades hi ha hagut.

I l'home?

Al baró no se'l socialitza en aquest sentit, l'estratègia d'afrontament per a ell és el trencament de la relació. Encara avui dia es penalitza moltíssim aquesta situació masculina, la del banyut. És gairebé com si fos més ximplet que la resta de la societat. L'home, per aquesta raó, respon amb la ruptura. Perquè si ho fes d'una altra manera, se'l castigaria més.

A *Els Descendents* és cert que apareix la infidelitat femenina com a motiu de burla cap al protagonista (George Clooney). Se li retreu que no mantenia satisfeta sexualment a la seva dona.

És el discurs hegemònic. I és més, si l'home actués d'una manera inacceptable pel sistema social, com seria permetre una infidelitat, baixaria d'estatus en la societat i perdria valor. A l'home se'l veuria com un passerell. El baró, encara avui dia, ha de ser el que controla, el fort, el que regula.

Tot i així, a les pel·lícules es mostren dones cada cop menys permissives amb les infidelitats, ni que siguin sexuals. Això no es reflecteix en la societat actual?

A mitges. És evident que estan canviant els valors de la dona vers l'acceptació de la infidelitat, almenys en el sentit més descarat, com podia ser la infidelitat de l'home de mantenir una segona dona a la que pagar-li fins i tot una residència. Això ja no està socialment acceptat. Ara bé, un afer d'una sola nit encara és esperat pel sexe femení.

I assumint la teoria evolucionista, per què la dona pateix més davant una infidelitat emocional?

No és que pateixi més, és que té la llibertat d'expressar-ho. A elles se les socialitza per tal d'expressar els seus sentiments, el seu malestar, amb plena comoditat. Per contra, l'home no té permès fer-ho en la mateixa manera. No hi ha una diferència de patiment, sinó d'expressió. Això evidencia la mancança d'una educació emotiva masculina.

El cinema no ho mostra, però el món acadèmic apunta a l'existència de més culpa en el gènere femení després de ser infidels. Se sent més culpable o simplement ho exterioritza, tal i com passa amb el patiment emocional?

És una barreja entre la necessitat d'expressar les emocions i la construcció social de que la dona no està encarada a les pràctiques extra-diàdiques. En canvi, com l'home sí està justificat històricament, la dona adquireix el mateix discurs d'auto-flagel·lació. A ella se li espera una fidelitat no exigida a l'home, per tant, el greuge és màxim i la culpa augmenta.

Un dels aspectes on es comprova la diferent relació entre homes i dones és en el diseg del compromís en forma de matrimoni. Per què es manté la idea de la dona com el subjecte més preocupat per la unió formal tot i l'empoderament del gènere femení?

És una mostra més de la plena prevalença de la teoria evolucionista. És el mecanisme que té ella per assegurar-se que l'home destini els recursos per a ella i la seva descendència. Sense el compromís, existeix un risc d'abandonament. La càrrega familiar recau sobre ella perquè es queda embarassada. Per molt que canviï la societat, ni el mercat laboral és igualitari, ni les condicions a la feina, ni les relacions socials. I, davant d'aquest discurs encara antiquat en certs aspectes, es reproduïx la necessitat de conformar un compromís.

Aquest discurs perpetuador de les diferències de gènere es correspon amb la representació de l'home com a més dependent de les relacions sexuals. Existeix, més enllà de les raons biològiques ja comentades, una facilitació social influent?

Només has de mirar les dades econòmiques del negoci del sexe per comprovar-ho. A nivell mundial, el principal consumidor de serveis sexuals, fins i tot en la pornografia, és l'home. Està clarament més estimulat sexualment i potser aquesta és una de les raons

de la relació més gran que hi ha entre ells i les infidelitats sexuals. En tot cas, hi ha mercat perquè hi ha públic.

L'etern debat. Les dones tenen una manca o els homes un excés d'incitació en aquesta línia?

És una gran incògnita. En aquest sentit, un amic em va explicar fa poc que es va intentar instaurar en el barri roig d'Amsterdam un servei per a satisfer els desitjos sexuals de les dones de la mateixa manera que existeix per als homes.

I no ha funcionat?

Va fracassar. Les dones gairebé no anaven, per una banda, i per una altra, les pròpies prostitutes rebutjaven als homes de la mateixa professió.

4.3 Joan Garriga: “Si els teus avantpassats van ser infidels, tindràs més possibilitats de ser-ho”

Psicòleg de professió, Joan Garriga és un dels socis fundadors de l'Institut Gestalt de Barcelona. Aquesta institució se centra en el desenvolupament del potencial humà a través de la teràpia. Com a psicòleg humanista s'ha especialitzat en la parella sana i les formes d'estimar saludables. La seva gran fita és la importació a Espanya del model de Bert Hellinger: les constel·lacions familiars, una teràpia que busca l'alliberació de tensions mitjançant el coneixement de les generacions passades. També és autor del llibre *El buen amor en la pareja* i articles sobre l'impacte dels conflictes en les relacions monogàmiques.

Els divorcis i el trencament de la parella són omnipresent tant en els apunts acadèmics com en la representació cinematogràfica analitzada. Les monogàmies seriades són la solució moderna a la infidelitat clàssica?

Són models diferents adequats en temps diferents. La fidelitat és quelcom que no va amb la naturalesa humana, sinó amb la cultura. La cultura intenta envasar models de fidelitat que no corresponen amb la natura. Òbviament, als models antics, al matrimoni hi havia el permís encobert, explícit o implícit, que justificava l'existència d'un amant.

Però el concepte de matrimoni ha canviat.

Exacte. Per una banda, la parella funciona en relació a criteris amorosos i no econòmics. I per una altra banda, s'ha donat l'alliberació de la dona. Tot això ha ampliat el marge de maniobra en la relació primària i acaba comportant que no sigui tan duradora. Però aquesta tendència no resol el problema, ja que les monogàmies seqüencials no es relacionen amb la inexistència de infidelitats.

Veient l'impacte que té la infidelitat per a la parella, se la pot catalogar de problema?

No és un problema. Acaba sent-ho perquè la gent s'ha capficat en viure-ho com a tal. És un problema perquè genera problemes. Si una parella pacta fidelitat i no ho compleix, es genera una disputa. En canvi, en les relacions en les que es presenta una relació oberta, la infidelitat no existeix perquè forma part del codi. Tot i així, l'exclusivitat és predominant en la societat perquè tenim un sentit molt patrimonialista i es pacta la fidelitat. I quan es trenca el pacte esdevé el problema.

A *El buen amor en la pareja* parles de la importància de les fantasies en les relacions amoroses. En el cinema es representa la insatisfacció en la parella primària com a element provocador de la infidelitat. La infidelitat es dona per la manca del compliment de les fantasies en la parella inicial?

És un dels motius. I segur que, tot i que no sigui explícit, en el cinema té un gran pes aquest element. Esperar-ho tot de la parella és excessiu. Quan l'individu se n'adona d'això hi ha dos opcions: conformar-se o buscar la satisfacció externa. A vegades, la infidelitat és una porta des de la qual s'obre la parella i s'acaba. La infidelitat pot utilitzar-se en alguns casos com a esclat final per acabar una relació.

L'anàlisi cinematogràfic mostra la independència de la dona respecte la seva relació quan és infidel, contradient el model acadèmic. A quin dels dos enfocament corresponen les tendències en les parelles observades per vostè?

Cada cop hi ha més dones que són infidels per la seva naturalesa i cedeixen menys a les cotilles estructurals de temps anteriors. Estan motivades pel seu desig intern i no per les condicions de manca afectiva. En tot cas, s'han de tenir en compte les raons familiars i afectives més enllà de la parella. És tot un món, més que conegut, encara per explorar.

Què vol dir? Les raons afectives apunten a motivacions existents a l'inconscient?

Podria ser. Hi ha dinàmiques de les famílies d'origen que propicien la infidelitat per sobre d'altres. Els patrons i vincles afectius primaris els establim amb la família d'origen, al néixer i desenvolupar-nos en un ambient concret. En funció de com s'han establert aquests patrons, es poden donar més tendències o compulsió vers els afers extra-diàdics.

Com es relacionen les constel·lacions familiars i la infidelitat?

És molt complex. Però és més fàcil que hi hagi infidelitat si en la família d'origen també hi ha hagut. O si la filla té un vincle especial amb el pare o la mare. Són dinàmiques familiars que actuen de terreny més fèrtil perquè després aparegui la infidelitat en la seva relació amb altres persones.

I com se soluciona?

És difícil. Perquè has de lluitar contra les dinàmiques familiars. Si el teu pare ha estat infidel, viuràs amb la necessitat o la pulsio més fortament. O tindràs l'obligació moral de no ser-ho. I un ha d'aprendre a viure amb aquest conflicte intern i adaptar-ho a la seva situació.

I el que ha dit del vincle filla-pares?

Si una noia té un vincle molt especial amb el pare i té més dificultats amb la mare, tindrà més complicacions per entregar-se de veritat a una altra persona i sentirà la temptació d'estar flirtejant o seduint per una altra banda. És difícil de correlacionar perquè és un camp de la psicologia encara en plena evolució.

Alguns apunts acadèmics mostren la igualtat en la prevalença d'infidelitats femenines respecte les masculines i el cinema mostra certa tendència igualadora en alguns aspectes. És gràcies al canvi de model que facilitava únicament la infidelitat masculina?

El canvi és dràstic. La variació clau és el model de parella vers l'amor i no vers l'interès, més que l'entorn social. Abans era gairebé un alleugeriment que et fossin infidel ja que et desfeies de les obligacions sexuals que es desprenien de la relació. Per contra, en la relació amorosa actual la infidelitat ja no està permesa. Ni per a l'home ni per a la dona. Això pot tenir un efecte igualador perquè la parella heterosexual, en el dos gèneres, es basa en la confiança i l'exclusivitat.

Tant en alguns apunts dels investigadors científics com en algun cas de la representació fílmica, es correlaciona immaduresa amb infidelitat. Hi ha una tendència a la immaduresa en els adults cada cop més gran?

El terme de maduresa es percep com una idea molt elàstica, necessita encara avui dia una definició molt més concisa. Ara bé, en la meua experiència, la infidelitat no està lligada a la maduresa, ja que sovint m'hi trobo amb persones de 40 o 50 anys que han estat infidels, són totalment madures i tenen inclinacions freqüents d'infidelitats.

I no pot tenir a veure amb la figura creixent dels *adults adolescents*?

No. El que pot afectar més en aquest sentit és la *crisi* dels 40 anys. I sobretot amb la vivència dins de la parella, siguin homes o dones. Si la relació no va bé amb el seu company, se sent una crida vital que aboca a l'ansietat pel pas del temps i acaba sent protagonista d'embolics fora de la relació primària.

La comunicació és un element clau per al benestar de la parella. Ho diu vostè a *El buen amor en pareja*, ho apunten els acadèmics com a predisposant per a una infidelitat i es mostra en la mateixa línia en el cinema. La bona comunicació és l'element de fre més important per a la crida biològica infidel?

La crida de la naturalesa humana és més fàcil de deixar de costat si la satisfacció amb la parella és alta. La confiança i la comunicació a la relació moderna és clau i, si falla, pot donar-se amb més facilitat. Ara bé, s'han de tenir en compte els factors psicològics i la situació dins l'entorn del protagonista de la infidelitat.

El conflicte que preval en la nostra societat és la contraposició de la natura per una banda i la necessitat de seguretat per una altra. És un conflicte que tant les persones com les parelles viuen. Per sort, moltes relacions ho gestionen de manera adequada, s'escullen i no entren a cometre infidelitats. I si entren, no els agrada, ja que esdevé una font de conflicte, malestar i patiment.

En els poc casos en que no es decideix trencar la parella després de la infidelitat en el cinema, apareixen problemes de confiança per a recompondre la relació. És aquest el problema comú més trobat en les parelles que es volen refer en l'actualitat?

Com a terapeuta et trobes una gran varietat. Cada parella et demana un aspecte. Molts cops es troben davant d'una situació de confusió, no saben què fer davant aquest escenari. S'ha de treballar amb elles per tal de descobrir quins són els seus desitjos individuals o de parella. Ara bé, seguir junts no és garantia d'èxit, a vegades s'instaura la inseguretat, el sentiment de venjança o el malestar.

Per què no és garantia d'èxit si els dos desitgen arreglar-ho? Què s'interposa?

La percepció d'una agressió a la intimitat compartida introduint un element extern. Es lesiona la intimitat de la relació. I, com a conseqüència apareix la inseguretat que deixa en l'un i l'altre de la relació.

I com es pot solucionar aquest nou paradigma en la parella que ha vist lesionada la seva estructura anteriorment immaculada?

A través de la comunicació real, la motivació de la confiança, compartir el 'qui som' profund. Això crea un lligam més fort i sòlid. Buscar la nostra veritat interna és el que ajuda a deixar la infidelitat de banda. Quan això s'assoleix en la parella, la infidelitat ja no té tant de lloc. La infidelitat és l'expressió d'una desconexió interna de la parella.

4.4 Dani de la Orden: “Un personatge infidel embruta la història, és fosc”

Sortit del forn de l'Escola Superior de Cinema i Audiovisuals de Catalunya, Dani de la Orden, amb 26 anys, ja ha dirigit 3 llargmetratges exhibits a tota Espanya. A més de director de cinema, també és editor i realitzador de *spots* publicitaris de marques internacionals i videoclips musicals. L'èxit a Catalunya li ha arribat amb *Barcelona Nit d'Estiu* i la posterior seqüela. Confessat romàntic. Especialitzat en la comèdia romàntica, les seves pel·lícules se centren en el món de la parella, els enamoraments i la seducció.

Per què no has fet aparèixer la infidelitat en les teves pel·lícules tot i versar, en la seva majoria, del món de la parella. És delicat?

No es perquè sigui delicat, és perquè sembla massa pla. A la primera pel·lícula, *Barcelona Nit d'Estiu*, sí que jugava una mica amb el concepte, però des de la temptació que ofereix el retrobament amb un ex. Tu tens una nova vida, amb una altra persona i al retrobar-te amb algú del passat tot trontolla.

És el cas de Hancock.

I es veu claríssim. Se t'obre la porta a un petit *flash-back* emocional d'una hora per fer el que vulguis amb una altra persona, perquè encara hi ha una flama. Per això el més proper a la infidelitat que jo he tocat és aquesta batalla entre “la vida que jo he començat ara” i “la que he deixat enrere, el que podia haver tingut i, per alguna raó, no l'he volgut mantenir, l'he deixat perdre i ara tinc temptacions de voler recuperar-ho”.

Un exemple clar d'això és la història entre la vida actual de la Fanny Gautier i l'amor passat amb el rei mag, l'Alberto San Juan, a *Barcelona Nit d'Hivern*, no?

Sí, exacte, és quelcom que, com a espectador, relaciones amb l'expressió “Vaja putada”. No ho relaciones amb la infidelitat. Si ella no agafa l'avió i va a fer-se un cafè amb el rei Melcior, no hi ha adulteri. En canvi, si després acaben a una habitació de l'hotel, sí. Al cinema tot sembla més noble. El desig de l'amor que no encaixa en l'actual vida d'un personatge és vist com una temptació legítima, però executar una infidelitat seria anar massa lluny.

Sembla que parlis de la infidelitat com si embrutés el relat.

No sé si el relat, però sí el personatge. Hi ha quelcom fosc en un ésser infidel. No mola gens. Per una altra banda, em sembla una idea massa òbvia: “tinc una relació amb algú i m'agrada una altra persona”. Massa suat. Com totes les pel·lícules que explico són molt personals i encara no m'he trobat afortunadament en el punt de voler ser infidel, no ha estat un tema que m'hagi cridat l'atenció.

La teva parella haurà de sospitar si fas una pel·lícula d'infidelitats.

No home, no! No és tant així. Ara he fet la pel·lícula d'*El Pregón* i mai no he matat cap cabra. No sóc un llibre obert de les meves obres.

Pot ser que la infidelitat pertanyi més al drama que a la comèdia que acostumes a fer?

Pot ser. I això aniria amb consonància amb l'àmbit fosc que et comentava abans. No encaixa del tot. A més, per tractar-la bé, has d'explicar molt el *background* d'una parella i això sempre fa mandra en una pel·lícula. És molt complicat fer comèdia amb una infidelitat. Potser a la vida real és una xorrada, però en el cinema no està ben vist.

Però tal i com apunten els acadèmics, la infidelitat és una tendència natural i té uns nivells rellevants de prevalença entre les relacions monògames actuals. No creus que és indefugible a l'hora de retratar el món de la parella amorosa?

Per una banda, sí. Però per una altra, el que fem no és un documental, és cinema. No li he trobat el punt suficientment interessant a la infidelitat. Les relacions són molt complicades i encara que no m'hi hagi trobat en aquest punt, les parelles algun dia o altre han de tenir secrets. No estem fets genèticament per mantenir una única relació per a tota la vida.

Una infidelitat pot ser un secret.

És clar. I s'hauria de repensar què és una infidelitat. A vegades és més infidel un cafè de dos hores i riure bojament que una trobada sexual de deu minuts. Si jo tingués parella i ella se'n va al llit amb un altre noi, no em molestaria tant com el fet de que hagués fet tres cafès amb ell i s'ho hagués passat genial. Almenys en teoria.

La teoria evolucionista diu el contrari. Imagina-ho de veritat.

En la pràctica potser em molestaria més que marxés al llit, caldria trobar-m'hi. L'element central és que no ho consideraria tan greu perquè follar és la cosa més primària del món, i la connexió és més complicada. I això en el cinema s'evidencia molt.

En el meu anàlisi cinematogràfic es confirma la idea de la infidelitat sexual constant. És per què és 'el més bàsic', com tu dius?

Follar, actualment, és molt fàcil. La facilitat que hi ha per contactar amb algú es contraposa al *cortejo* d'abans, que acostumava a durar molt més. Ara regna la cultura del '*aquí te pillo, aquí te mato*'. És molt comú. No vull titllar-ho de banalització, però sí que s'ha normalitzat la idea del *polvo* d'una nit.

Aquesta idea de la recerca del sexe exclusiu s'ha deslligat de l'home i ha arribat al cinema també a la dona. En canvi, el món acadèmic no apunta així. Per què l'audiovisual sí ho mostra?

Perquè és un canvi real i ràpid. Tant homes com dones troben experiències sexuals avui dia. En canvi, connectar amb algú s'ha fet cada cop més difícil. Ens hem distanciat una mica. Coneixem més gent però connectem amb menys persones. En el moment en que connectes amb una tercera persona és quan es crea el greuge i la preocupació dins de la parella.

Per tant, el sexe perd importància en la relació d'amor al cinema?

Avui en dia el sexe és un primer pas, però s'ha convertit en la part menys important per fomentar una història. És la cosa més primària del món, i ho sap fer tothom. Clar que és important, però és molt més difícil i rellevant il·lustrar la connexió final entre individus.

En que més està canviant el relat del cinema en relació a la parella arquetip?

Als anys 90 tot era més fàcil. A la idea romàntica dels anys 1990-2000, l'arquetip era: "Noi coneix noia" o "noia coneix noi", se separen i després acaben junts perquè així ha de ser. I ara és diferent. Un exemple és *500 días juntos*. És una comèdia d'amor, però no és romàntica. En el sentit de que parla de l'auge i caiguda d'una relació i com, de vegades, l'home és un sentimental i la noia el porta pel camí de l'amargura. Té un missatge molt més cru, però a la vegada més real i proper. Avui en dia el gènere de la nova comèdia en aquest sentit ja no és tant naïf i gira cap aquest nou estil.

I és més honest amb el públic?

És l'aposta del futur. Escombrant cap a casa, amb les dues *Barcelona's*, es tracten diversos enfocaments, des del *happy ending* fins a una parella que, tot i que desitgis que acabin junts, ella acaba esborrant el missatge del mòbil. És el que fa les úniques: l'amor de vegada està per fer-te rebre una hòstia i amargar-te l'existència durant un temps o per fer-te completament feliç. Ara es busca un puntet amarg en les pel·lícules que giren al voltant de l'amor.

L'ideal romàntic ha canviat per no torna mai més?

El 'món *Pretty woman*', per molt bonic que sigui, és dels 90 i això ha canviat irreparablement. Les pel·lícules són més agressives, els personatges són diferents. Abans el sexe es trobava al segon acte i ara és el que apareix al principi de tot. En aquest sentit van més ràpid. I no vull ni parlar de les pel·lícules clàssiques, on el sexe era quelcom més imaginatiu, i es sobreentenia, com a molt, a través de la mostra d'un petó.

I què quedarà de l'ideal romàntic i la història perfecta de la que tant suc ha tret el cinema?

Morirà. El concepte actual no és el de "fins que la mort ens separi", sinó "fins que nosaltres vulguem separar-nos". Són unes promeses que eren massa idealistes i que només es corresponen amb un percentatge de la població molt baix.

La monogàmia eterna ha desaparegut i els divorcis són cada cop més presents, es presencia a les dades acadèmiques i a les representacions cinematogràfiques.

El cinema romàntic clàssic ha fet molt mal perquè força situacions. S'ha intentat vendre el prototip de "coneix una altra persona" i si t'agrada has de construir quelcom amb ella. En la realitat, un ha d'aturar-se i valorar si de veritat s'ha de construir alguna cosa amb l'altra persona, si és el moment adient, etc.. Però el cinema crea ansietat i si t'agrada algú, t'aboca a idealitzar-lo i buscar la certificació d'una relació. I això ha fet mal a la societat.

Des del món acadèmic s'apunta a certes tendències que parlen de la banalització de la sexualitat en els mitjans de comunicació. Els mitjans i el cinema estan promovent-la fins al punt de fer-la banal?

No ho crec. És per això que abans feia la distinció. Tot i ser molt present, es cuida la seva presentació. En la immensa majoria de pel·lícules on apareix el sexe, acostuma a haver-hi amor. Un exemple recent: a *Deadpool* es comença amb una explicació de la

seva relació amorosa a través dels trobades sexuals dels protagonistes i es crea un impacte en l'espectador que et fa percebre una connexió genial i pensar "tant de bo em passi el mateix a mi". Al cinema en concret no s'està promovent la sexualitat banal. Ara bé, la resta de mitjans actuals, sí. Tot el que siguin aplicacions i connexió 2.0 t'està incitant a la facilitat de tenir trobades sexuals esporàdiques.

És cert que en el cas dels homes analitzats en les seves aventures sexuals cinematogràfiques, acostuma a existir la implicació emocional. Per què el cinema té aquesta peculiaritat?

El cinema, al cap i a la fi, és *aspiracional*. T'ensenya allò que no tens. En aquest sentit, la gent, en realitat, no vol sexe esporàdic. Fins i tot la figura del mascle fatxenda que presumeix de moltes trobades sexuals, en el fons, busca trobar una persona que el faci oblidar de la resta del món a nivell emocional. El cinema acaba mostrant el que desitges.

A una entrevista a *El Periódico* expliques que el cinema és perfecte per encabir "accions irracionals" a partir del sentiment d'amor. Les infidelitats sexuals no?

No. Mai agafaràs un avió sobtadament o deixaràs una feina per purs desitjos sexuals. El sexe el que et pot fer és semblar un imbècil de tant en tant, o fer una petita tonteria. Però el fet de no saber explicar per què has fet quelcom argüint total irracionalitat, només ho trobaràs en l'amor. Almenys en el cinema. Totes les guerres històriques, més enllà de les raons polítiques, venen motivades per l'amor i mai per qüestions sexuals. Si no els micos s'estarien viurien barallant-se nit i dia.

4.5 Antoni Bolinches: “Si no hi ha millor opció que la monogàmia, millorem-la”

Psicòleg de llicenciatura i professió. Antoni Bolinches és l'introduïdor de la *teràpia vital* a Espanya i Sud-Amèrica, metodologia que basa l'evolució personal a través de la realització i coneixement individual. Va fundar el seu propi institut psicològic (IPAB), i, a més de fer teràpia de parella, també és professor de dos màsters per a la UB, un centrat en la sexologia i l'altre en l'educació emocional. En la seva literatura trobem llibres com *Amor al segon intent* o *Sexe savi: com mantenir l'interès sexual en la parella estable*. Un dels punts centrals de la seva teoria és la importància de la maduresa en les relacions i la infidelitat i la necessitat d'aprendre del patiment en la parella.

Vostè introdueix la figura de l'amor harmònic, és a dir, la relació basada en el mutu enteniment i connexió entre els dos membres de la parella, una relació que no apareix amb qualsevol persona, sinó que s'ha de buscar fins a trobar-la. És tan contrària a la idea del matrimoni clàssic com la mateixa infidelitat, no?

En efecte, perquè al matrimoni històric s'introdueix un condicionant de caire religiós que busca la preservació de l'estabilitat familiar. Malauradament, els models socials actuals no afavoreixen una parella per a tota la vida i això comporta una dificultat del desenvolupament de l'amor harmònic.

Entre aquests models socials als que fas referència, és on irromp amb força en les últimes dècades la figura de Peter Pan o, dit d'una altra manera, els quarentons immadurs. La immaduresa provoca més infidelitats?

Evident. Estimar és renunciar a les persones que t'agraden per respecte a la persona que estimes. La persona més madura és més fidel perquè és més coherent amb seu compromís voluntari.

Tant des del món acadèmic com en algun cas de les pel·lícules analitzades apareix aquest fenomen. Per què l'home és menys madur?

L'home, en les tres últimes dècades, ha tingut una crisi d'identitat com a col·lectiu. Veníem d'un model 'home dominant-dona subordinada', i la dona porta tres generacions treballant per la seva emancipació. Hi ha correlació entre 'esforç' i 'maduresa'. L'home porta tres generacions desorientat, ha estat desposseït de la seva posició de valors antics i privilegis i això ha provocat un conflicte entre 'com ja no pot ser' i 'com és'.

Aquells valors antics són els mateixos que promouen l'afront social més gran que pateix l'home al ser víctima d'una infidelitat?

Sí. Pel desprestigi social. Ancestralment l'home era qui posava les banyes, no qui les portava. L'home era el que gaudia del sexe i la dona era la facilitadora del mateix. Fins i tot, encara que les dones ho gaudissin, no ho deien. La situació ha canviat i ara sí ho reconeixen socialment. I això desperta por en l'home.

I com es canvia aquest model de valors per adaptar-lo a la nova relació home-dona?

Només hi ha un camí: el creixement personal. L'home ha d'acceptar que només és el sexe fort en força muscular i, curiosament, és el sexe dèbil sexualment. En tots els altres àmbits, la diferència ha de ser per enriquir-se i no per confrontar-se.

Per què és el gènere dèbil en el sexe?

Perquè tots els mesuradors psico-físics són favorables a la dona.

La 'soledat emocional' de les dones parla de la pèrdua de referències amoroses del sexe femení, ja que basava la seva elecció en l'admiració i ara, a l'emancipar-se, els costa més arribar a admirar algú. Això pot afavorir que hi hagi més infidelitats femenines estant en una parella estable?

Evidentment. A més, es defrauden emocionalment de la seva parella. Com la dona espera més, es defrauda abans. La dona si no està prou bé, ja està malament. En canvi, l'home si no està prou malament, ja està bé. L'home té una expectativa inferior. Per això les dones són les que deixen més als homes, amb una proporció de 4 a 1.

Això es veu clar en el cas de la Ginger, a Blue Jasmine.

Hi ha motivacions diferents per a la infidelitat. L'home és infidel quan troba un subjecte eròtic atractiu disponible i receptiu. En canvi, la dona necessita uns requisits més psicològics, més emocionals, més afectius.

I una altra contradicció és que al cinema es mostra a l'home com a un ésser que implica l'emocionalitat en les seves infidelitats, mentre que al món acadèmic no. Això és una distorsió cinematogràfica o hi ha una tendència de canvi?

És un factor existent en la realitat i en ple canvi. Però per una raó diferent a la de la dona. La infidelitat sexual de l'home pot generar un nou enamorament. En canvi, en la dona és un nou enamorament el que genera una infidelitat. En el cas masculí predomina més la pulsio sexual i en la dona la necessitat afectiva.

Per components biològics?

No. És més per la tradició cultural les necessitats emocionals. Aquests elements, més que una relació biològica, tenen una naturalesa de reforçament ancestral de la cultura. La dona necessita més requisits emocionals per ser infidel amb respecte al nou subjecte amorós o una defraudació de l'anterior.

Això que apunta contradiu la mostra del cinema, que apunta la dona com a més independent de la seva relació que l'home. Per què passa així?

Perquè és més exigent, espera més i està més insatisfeta.

Ara bé, la seva teoria apunta que l'home també depèn de la parella per a ser infidel. Quan un dels pilars de la relació primària no funciona és quan "es dona la oportunitat de caure en enamoraments exteriors". El cinema accentua aquest mal estat de la parella com a motiu d'infidelitat. Sempre es depèn de la relació primària?

Aquest és el principal factor d'infidelitat. Ara bé, la gran mobilitat que tenen els dos gèneres en la societat actual provoca que moltes dones coneguin molts homes i a la

inversa. A això se li ha de sumar una moral socialment molt permissiva amb la infidelitat. La barreja d'aquests conceptes són els que expliquen la gran prevalença de la infidelitat avui dia.

I no és anti-natural aguantar sempre sense caure en el desig?

El natural, lògicament, és la poligàmia. Per tant, en aquest sentit, la fidelitat és una imposició cultural, no és instintiva.

I és positiva?

És positiva la fidelitat per raons parentals, econòmiques i socials, però no per raons sexuals. Hi ha una contradicció entre la nostra condició animal i la d'éssers civilitzats. I cadascú ho salva com pot.

Des del cinema es mostra un càstig molt dur quan es fa pública la infidelitat. Sobretot es castiga allò que no es coneix, mentre que es justifica l'acció coneguda. Per què aquesta negativitat tan accentuada davant un impuls tan natural?

La tendència humana és la de justificar l'actitud pròpia i qüestionar l'aliena. Un no sap els motius de l'altre, però sí els seus. Com un no vol tenir mala consciència, justifica el propi, castiga l'aliè i això el fa sentir millor. És un tret propi de la necessitat de justificar-se de l'ésser humà, que és més gran com més immadur és. Si ets més madur, o bé ho fas menys, o bé ho acceptes millor.

Vostè explica que en la seva teràpia, dos de cada tres parelles que intenten sortir-se'n no aconsegueixen solucionar-ho. Un dels elements centrals és el trencament de la confiança. Quin és el gran obstacle: el trencament de la sinceritat o la infidelitat?

Majoritàriament, la infidelitat. Tot i que ens vulguem convèncer del contrari. La infidelitat deteriora el sentiment amorós. Només que un dels dos ja no tingui disposició per refer la parella, per molt que es treballi, la relació no es refarà. Ha d'haver il·lusió convivencial. I l'altra gran dificultat és el sentiment d'imaduresa. Si la imaduresa és gran i el sentiment amorós no és fort, és molt difícil que la parella es regeneri.

Viure en amor harmònic, una parella amb millor relació, suposa una facilitat per perdonar una infidelitat o un greuge més gran ?

Una de cada tres parelles es regenera per l'adequada gestió de la infidelitat. I això eés possible perquè tenen una relació més sana, queden enfortides i han crescut amb la gestió de l'obstacle.

També s'assenyala la falta de comunicació com un element predisposant per a cometre una infidelitat, tant en el cinema com en el món científic. És l'evidència més palpable del mal estat del nucli d'una parella?

Aquesta correlació és la més freqüent. La incomunicació és un alt factor de risc per a la infidelitat. El problema és que el plantejament és reversible, ja que amb una infidelitat es genera més incomunicació perquè has de mantenir la privacitat, has d'amagar secrets i això va generant incomunicació. Són reversibles.

Com es lluita contra el desig sexual primari en aquest context de constant coneixement de persones?

Passa per acceptar-lo i canalitzar-lo adaptativament. Això significa quedar content de les coses que et permets. Però només quedares content de les coses que et permets si no te les permets totes. Plaer suficient amb deure necessari. La persona més madura és més fidel, per tant, és més restrictiva amb el que es permet per fidelitat a la seva parella i a la seva decisió voluntària de ser monògam.

Aquest discurs del bé com a privació del desig sona bastant a la moral catòlica.

Si fos estrictament així, t'ho acceptaria. Però fixa't que el meu plantejament relaciona el deure necessari en directe retribució al plaer suficient. És a dir, promoc el plaer, però relatiu i conseqüent.

Alguns indicadors acadèmics mostren la relació entre les persones religioses i una tendència infidel més baixa. En el cinema, no es fa cap tipus de referència religiosa a les persones infidels. Vostè troba que hi ha menys tendència infidel en les persones relacionades al món religiós encara avui dia?

Sí, perquè el sentiment de culpa és més gran. Per motius religiosos, moltes persones eviten infidelitats i si no la poden evitar se senten molt més culpables. Les persones amb una moral molt laxa, al contrari, estan satisfets d'agradar altres persones pel fet de sentir-se bé amb el seu nivell de seducció i l'enamorament de la gent exterior.

I altres aspectes com els estudis superiors o el poder tenen alguna influència?

Sí, però guarda relació amb el nivell de protagonisme social. Si jo protagonitzo una conferència tinc més possibilitat de ser infidel que una persona que l'escolta. Perquè les dones després s'esperen a signar autògrafs... Tens un protagonisme social que genera enamoraments admiratius.

En l'anàlisi cinematogràfic es desprèn una tendència molt alta a les trobades sexuals en la infidelitat. Què suposa aquesta sexualització de les relacions?

Aquesta tendència implicarà una disposició de nefastes conseqüències. Els joves s'estan hipersexualitzant amb tot tipus de parafílies. I el resultat immediat és la pèrdua de l'interès sexual perquè necessiten estímuls massa forts.

4.6 Jaume Aymar “El romanticisme ha fet molt mal al matrimoni”

Sacerdot de l'Arxidiòcesi de Barcelona, Jaume Aymar és també doctor en Història de l'Art per la UB i està present en múltiples organismes eclesiàstics catalans, entre ells, la Parròquia de sant Francesc D'Assís de Badalona, on és rector. Interessat pels mitjans de comunicació, és director del setmanari *Catalunya Cristiana* i de l'emissora diocesana *Ràdio Estel*. Com a representant d'un element clau com són les estructures derivades del catolicisme, com el matrimoni o la moral, és rellevant la seva visió de l'encaix entre religió i relacions en l'actualitat. També és autor del llibre *Pedagogia dels sentiments*.

La paraula infidel a què l'associa un sacerdot?

És un terme molt ampli. Aniria relacionat amb la traïció o l'incompliment d'un determinat projecte de vida. Un pot ser infidel al seu càrrec, a la seva professió, a sí mateix, al que li dicta la seva consciència, al seu matrimoni, als seus fills... És un terme ampli i negatiu. Per a mi, no és circumscrit a l'esfera sexual genital de parella.

Però socialment sí que s'ha estès com a referent a l'engany a la parella. Hi ha hagut un canvi respecte la connotació a aquell que no professava la religió catòlica. Com ha pogut evolucionar en aquest sentit?

Estem en una cultura molt configurada pels mitjans de comunicació i ells són els que han reforçat aquest discurs. Això em fa pensar que l'ús de la paraula fidelitat, en aquest àmbit, pot denotar que hi ha una manca social de projectes sòlids i que la gent ho focalitza únicament en la parella, i no ha reflexionat en que el concepte, en realitat, abasta molt més el plantejament i la posició de la pròpia persona.

Fins a on es podria estirar?

Per exemple, als Estats Units o l'àrea anglosaxona es considera que si un és infidel a la seva parella, és infidel a la nació. Per tant, hi ha una cosmovisió de la infidelitat diferent. En el cas del cinema de masses, en canvi, es reforça una visió simplista.

En l'anàlisi de les pel·lícules no apareix cap referència explícita a un element com la creença o la institució de l'Església en cap passatge. El cinema i els mitjans han arraconat l'Església i els seus valors?

En general, els mitjans de comunicació, sí. Perquè es tendeix a identificar l'Església amb el concepte institucional i jeràrquic. Se l'arracona perquè es considera que el seu discurs no encaixa amb la realitat actual i és un col·lectiu residual. Però en altres realitats també eclesiàstiques esdevé més atractiu.

A quines realitats eclesiàstiques es refereix?

Als missioners, per exemple. O el món dels religiosos vinculats a processos mediàtics com la política. Fins i tot, pot haver-hi un programa plantejant la idea de ser monja, i això fa 5 anys hagués estat impensable. Avui dia, a totes aquelles esferes en que es presenta la religió deslligada de la institució eclesiàstica el producte funciona, és rentable.

L'Església està relaxant els seus judicis morals o és la societat la que imposa els ritmes de l'encaix de la institució cristiana?

L'Església ha d'anar allà on va la societat. Històricament és el que ha succeït. El pastor acaba anant allà on són les ovelles, potser per reconduir-les, però hi ha de ser. La mateixa moral ha evolucionat, no és la mateixa. L'Església ha de ser conscient.

Ho està sent?

Sí. Però potser la consciència d'aquests canvis es troben en la base de l'Església: en el rector de la parròquia, en aquella religiosa que fa treball de suport a famílies o aquells laics compromesos en determinats àmbits... La jerarquia alta de l'Església sempre és molt més lenta a l'hora de reaccionar, però acaba reaccionant. En temps de Juan Pau II no es podia ni parlar del preservatiu, Benet XVI ja l'admetia en alguns casos i l'actual Papa Francesc encara ha obert més el seu ús.

El canvi de moral en la societat és molt clar. En el cinema l'existència de la culpa com a conseqüència a una infidelitat és residual. Aquesta desaparició de la culpa què suposa per a les estructures clàssiques familiars?

La culpa va lligada a un fet. I aquest fet pot estar focalitzar en quelcom concret: tens una parella i marxas amb una altra persona, i ja tens una infidelitat. Però aquest concepte d'infidelitat s'ha d'ampliar, també en el món del matrimoni. Quan els matrimonis es casen en el sinus de l'Església, signen un document en el qual es comprometen amb el cònjuge a promoure l'altre i fer-lo créixer humana i cristianament. Quan un cònjuge no ajuda a promoure l'altre en aquest àmbits promesos, està sent infidel. Ja no està enfocat en la idea sexual o emocional sinó que és una vessant molt més profunda.

El perdó com a exercici de real penediment i recompensa també és nul al cinema. Per què?

Perquè el perdó és difícil.

També ho era en temps passats. Ha perdut vigència?

És clar. El problema és que el perdó no s'ensenya. En general, els pares ensenyen que els nens quan han fet una malifeta han de demanar perdó. Però pocs pares demanen perdó als seus fills. I això és important. Ha de ser d'anada i tornada. Els adults també ens equivoquem. Per això és important que els adults facin l'esforç pedagògic de demanar perdó als seus fills. Els adults saben que s'equivoquen, però no demanen perdó.

Demanar perdó, a més a més, exigeix rescabament. Per això diem que és difícil. Una cosa és demanar perdó i una altra es compensar allò que s'ha damnat. Si no es rescabala, no és perdó complet. Confonem el perdó amb les excuses o les disculpes, i el perdó és molt més seriós que les disculpes.

En el cinema es veu en algunes primeres mostres de penediment dèbil quan es rebel·la una infidelitat, però després no hi ha esforç real per solucionar-ho.

Un home o una dona poden tenir una relliscada, però l'abandonament còmplice fa molt més mal al sentit social. La gent està disposada a acceptar petites coses, però en les infidelitats de fons l'estat d'opinió és molt més contrari.

En els casos en els que hi ha penediment vertader i esforç per refer la parella, es representen en el cinema millors per a la relació primària. La societat hauria d'aprendre de la promoció cristiana del perdó?

O potser l'Església hauria d'aprendre de la societat civil. L'Església ha estat pionera, però qualsevol pot dir "jo no pertanyo al model eclesiàstic, però prenc el perdó com a model de vida".

Faltaria algú en la societat civil que encarnés aquesta idea.

És clar. I que s'ensenyi. S'ha d'educar a perdonar, a demanar perdó i a perdonar-se a un mateix. A vegades som nosaltres mateixos els que més ens auto-culpabilitzem.

La societat mostra tendències hipòcrites al cinema. Per una banda, castiga els comportaments infidels aliens però justifica els coneguts. La doble moral com a mètode d'encaix social és una creació d'origen eclesiàstic?

Podria haver-hi contribuït, ja que la doble moral es va instaurar com una certa manera de viure la religió. Ara bé, des del punt de vista cristià, una dels elements que més combat Jesús és la hipocresia, amb més força que el propi adulteri.

Antoni Bolinches em parlava del bé en la mesura. La resistència a la temptació exterior del compromís és la solució?

Sí, però fins a un límit. L'Església per això aprova la separació. Quan una persona està patint una determinada agressió més enllà del que és raonable ho pot perdonar, però no està obligat. Potser el millor és deixar-ho córrer. No s'ha de salvar com si fos un bé absolut. Si l'amor s'ha trencat i és difícil de recompondre, millor deixar la relació.

La separació sí, però l'Església no aprova el divorci.

Bé...La separació es dona quan hi ha una impossibilitat real de convivència. El divorci suposa trencar el sagrament. I com el sagrament no es pot trencar, no es pot admetre. Cap a on s'està avançant és cap a la revaloració de l'existència del matrimoni veritable.

Com es valora això?

Si la gent es prengué el matrimoni seriosament, es veuria que el 70% dels matrimonis són nuls *de facto*. L'Església no anul·la matrimonis, simplement declara que no va haver-hi veritable unió. Com no es pot trencar el sagrament, podem dir que mai no va existir tal cosa. Hi ha moltes situacions que mostren que mai va haver-hi sagrament: perquè es van casar molt joves, o per interès, o forçats, o amb desconeixent de l'altre.

Tot i així, el cinema sí que reforça la idea del matrimoni. No li crida l'atenció que sigui la única institució eclesiàstica que surti afavorida?

El cinema reforça molt la idea del matrimoni perquè s'emmarca en la idea del 'conte de fades'. És molt interessant i caldria analitzar la influència que han tingut els casaments de pel·lícules en la realitat. Per exemple, com a capellà me n'adono que els nuvis em

pregunten “ja puc besar la núvia?” i això no hi és enlloc al ritual catòlic. A més, és una mica absurd demanar-li permís al capellà a aquestes alçades de la pel·lícula, que moltes parelles ja viuen junts i tenen fills anys enrere. Però això mostra la influència del cinema i la divergència entre la realitat i allò parafernàl.

Aquesta representació positiva del matrimoni pot guardar relació amb l'exaltació cinematogràfica del romanticisme?

I tant! El que ha fet més mal al matrimoni és el romanticisme. Hi ha un cert element d'engany. Un es casa enlluernat i la societat munta un sistema que provoca que no vegis la persona amb la que et cases realment, sinó la imatge que entre tots s'ajuda a projectar.

Aquesta creació és moderna.

Exactament. Durant segles, fins el XVI, la gent es casava per mutu consentiment prometent-se amor per sempre. I era prou. I per defensar la dona dels homes que prometien amor a més d'una, el Concili de Trento va fixar que el matrimoni canònic havia de ser en la presència d'un sacerdot i dos testimonis. En definitiva, la pompositat ha fet més mal que bé.

Per una banda, al matrimoni catòlic presenta la promesa “fins que la mort ens separi”, però per una altra, el desig natural ens impulsa a la diversitat sexual. Quina és la manera més correcta d'actuar amb un mateix?

El diàleg és una bona solució perquè pots compartir aquest desig amb la parella. Potser el desig ve reforçat si no hi ha una bona entesa amb la parella o un equilibri sexual. Tot i així, si es parla amb humilitat i sinceritat, tot és més fàcil. Fixem-nos en Isabel la Catòlica, tan injuriada, tenia un marit completament infidel i ella, segons els seus biògrafs, parlava dels “dolços fruits dels pecats del meu marit”. És a dir, aquells xicots eren fills del seu marit i ella els estimava tot i ser conseqüència d'una relació adulterina.

A través de l'estudi filmic de les infidelitats, es percep un alt grau de sexualitat en la pantalla, tal i com apunten alguns acadèmics en l'observació dels mitjans de comunicació. Es considera des de l'Església que hi ha un excés per promoure la sexualitat als mitjans actuals?

Sí, i es contraposa als valors eclesiàstics. Un exemple extrem del problema és el que plantejava Jordi Gol, un metge humanista, amb la seva pregunta “com viu la sexualitat un home sense penis? La pot viure?”. Aquí rau el problema: si es confon sexualitat amb coït. El cinema, en aquest sentit, reforça una sexualitat coital i la cultura del “*revolcón*”. Però cal recordar que la sexualitat és més àmplia, i la tendresa igual. No és un mer coït.

4.7 José Martínez Selva: “La idea de fidelitat té un component infantil”

Amb una dilatada carrera en el món de la investigació, José Martínez Selva és a l'hora catedràtic de Psicobiologia a la Universitat de Múrcia. El seu expedient cospa des d'un doctorat *cum laude* en psicologia a l'UM, fins a estàncies a la *Harvard Medical School* i col·laboracions com a professor per a la Universitat de Lille, entre d'altres. La seva línia d'investigació s'ha centrat en la Psicobiologia i Neurobiologia del Comportament i en el paper de les emocions en les decisions humanes. Tot això, a més, li ha servit per a escriure dos llibres sobre el que ens interessa pel projecte, *Celos* i *La psicología de la mentira*.

Per la naturalesa del meu anàlisi, és més fàcil captar les motivacions i evidències socials de la infidelitat. Però que hi ha de biològic en la infidelitat?

La infidelitat permet accedir a plaers diferents que només estan a l'abast del traïdor. Aquest plaer pot ser enorme i compensar el risc al que s'exposa. A nivell neurobiològic s'activarien els sistemes cerebrals del plaer i de la recompensa, el principal neurotransmissor del qual és la dopamina. Hi ha persones que ho troben irresistible.

Però això és aplicable únicament a les ànimes aventureres o a tothom?

Aquesta reacció és predominant entre les persones tendents al risc. És el principal motor. Igual que els hi agraden més les pel·lícules de terror o d'emoció per l'excitació que provoquen. Si els cito és perquè la infidelitat és més comú entre aquest tipus de persones.

En la majoria de casos del meu anàlisi filmic, l'infidel ho oculta o, fins i tot, ho nega. Segons explica vostè a *La psicología de la mentira*, mentir serveix per no afrontar els problemes propis, les seves conseqüències o la vergonya. És una reacció automàtica?

Sí. Se'ns ha fet inherent a l'ésser humà. Mentir suposa una via d'escapament de la situació conflictiva i ajuda a diferir les conseqüències negatives. Existeix un “descompte temporal” al mentir per ocultar alguna cosa que no es vol que se sàpiga o per evitar un càstig, ja que a mig o llarg termini ho valorem com a menys negatiu que el càstig immediat.

Així que és només una pròrroga?

Ho explica la dita castellana: “pan para hoy, hambre para mañana”. I regeix també molts altres comportaments. També significa un guany de temps per si se'ns acuden noves maneres per sortir de la situació el més airós possible.

En diversos casos, la infidelitat és sexual, sense càrrega emocional que faci trontollar els fonaments de la relació primària. Existeix la mentida bondadosa, llavors, en la infidelitat a la parella?

La mentida piadosa existeix sempre i en molts àmbits. Per a moltes persones, més per a dones que per a homes, la infidelitat sexual és menys greu que la infidelitat sentimental. Però no tothom reacciona així. Si miro només per mi, no revelar una infidelitat que considero menor, irrellevant i sense importància, sí es pot considerar una mentida

bondadosa, però seria de totes totes un plantejament egoista. Ara bé, si per a la meua parella la infidelitat sexual és molt important, l'ocultar-la o negar-la no és una mentida bondadosa sinó un engany en tota regla.

La naturalesa de la mentida recau en els valors del receptor?

El tipus i freqüència de la infidelitat també són importants. Quan és aïllada, s'ha produït en un lloc llunyà i amb una persona desconeguda, la mentida és més suportable. Així, sembla menys important i cauria del costat de la mentida piadosa o bondadosa. Revelar-ho suposa un cost molt alt - que pot incloure la pèrdua de la relació - i la decisió acostuma a ser la de no explicar-ho.

En les relacions despreses de les pel·lícules l'element de la infidelitat va lligat a la ruptura de la confiança suposada entre els membres de la parella. L'engany és més dolorós que el crim?

La mentida se suma a la traïció que pateix la persona enganyada. Però per la meua experiència, revelar la infidelitat no és sinònim de millora. Els que ho confessen també acostumen a trencar la relació. En essència, el 'crim' és encara el més greu, tot i que l'engany és l'agreuja més gran trobat fins al moment.

Per què fa tant de mal l'afer tot i no suposar un desig d'acabar la relació primària per a l'infidel?

Les relacions humanes, i més encara les íntimes es basen en la confiança. No té sentit una relació que pretengui ser estable, duradora, sense confiança. Pitjor encara, es pensa que si ha enganyat en una ocasió, i en un assumpte greu i delicat, és fàcil caure en la idea que ho ha fet en altres temes i ho seguirà fent.

Com a dada anecdòtica, en moltes segones núpcies que van començar a partir d'un afer extra-diàdic, la nova parella tendeix a desconfiar. S'acostuma a pensar en la reincidència de l'infidel. En conseqüència, solen aparèixer més conductes de gelosia.

I què me'n diu dels factors socio-culturals?

Són definitius a l'hora de valorar la pèrdua de la confiança. Hi ha cultures que no toleren la mentida, fins i tot la que afecta a un fet menor, perquè es pensa que si menteix en alguna cosa mentirà en tot. La nostra és més laxa amb la política o l'economia, pel que es veu, però critica durament les aventures fora de la parella.

Les relacions les basem en la confiança. Hauríem de descarregar aquest pes en altres valors?

La confiança, essencial en les relacions socials, és una de les raons de l'abundància de la mentida. Sense confiança no hi ha interacció de cap tipus. Sense crèduls no hi ha mentiders. Si el estafador no guanya la confiança de la víctima no hi ha frau. Si la parella confia en una persona, aquesta pot aprofitar per fer coses que no s'esperen d'ell. No hi ha societat sense confiança i, ens agradi o no, no hi ha societat sense mentida.

En les parelles cinematogràfiques amb desitjos de solució, sí es comprova com el principal element gira entorn a la restauració de la confiança. Com se soluciona?

És molt difícil, lent i costós recuperar la confiança perduda si es vol restaurar la relació. Cal deixar passar temps, demanar perdó, mostrar penediment, donar proves de tot això amb un canvi sincer, que no sigui puntual sinó continu, en la manera de comportar-se.

En el nostre cas, veient l'anàlisi, es detecta que la ira és la més comuna de les respostes davant una infidelitat. És una reacció automàtica?

Hi ha una mescla d'emocions negatives en descobrir la infidelitat: sorpresa amarga, decepció, vergonya, desig de venjança, culpa, entre unes altres. Però la ira i la ràbia dominen sobre les altres per raons més ben socialment modelades.

Per tant, la reacció rabiosa a la infidelitat ve provocada per la construcció social?

És evident. Es veu molt clar a l'hora de percebre els diferents graus d'ira. Hi ha factors que l'accentuen, com quan la infidelitat és pública o la tercera persona és del cercle proper. Si tothom s'ha assabentat, la vergonya pública eleva la ira i disminueix les possibilitats de recompondre la relació.

A les pel·lícules es representa l'assumpció de part de la culpa com a atenuant de la ràbia.

La intensitat d'aquests sentiments es veu afectada per les circumstàncies i, per descomptat, per la responsabilitat real, percebuda o assumida de l'infidel, la víctima i la tercera o terceres persones. La reacció negativa és menor si la víctima pensa que l'afer ha succeït per la seva pròpia distracció o abandonament de la relació, per exemple.

En el retrat de la societat moderna i la infidelitat al cinema es mostra molt poca relació de la culpa després de l'engany a la parella. Ens estem alliberant de la culpa?

L'augment dels estímuls i circumstàncies que empenyen a la infidelitat o que la fan fàcil al nostre context occidental modern, sumat a l'erotització de la societat, fan disminuir el sentiment de culpa.

Fins a quin punt té a veure amb la pèrdua de vigència de l'Església?

En gran mesura. Aquesta pèrdua de presència i de força de les normes morals de l'Església ressalten algunes de les raons bàsiques de la infidelitat. Contra la infidelitat s'uneixen una obligació moral, en ocasions religiosa, un deure lleialtat derivat del compromís de la parella i uns usos socials que estigmatitzen al perpetrador.

Com a segon indicador després de la ira, el més trobat en els enganyats és la tristesa. Què és el que deprimeix tant l'enganyat?

L'individu enganyat pot veure's més ximple o ingenu del que es considerava, pot sentir-se buit o fins i tot menys atractiu. Tots aquests sentiments són demolidors i provoquen emocions negatives que poden ser molt intenses i molt duradores i portar, en alguns casos, a trastorns psicològics.

En els films analitzats, així com en la literatura acadèmica, es relaciona la immaduresa social amb la sexual i, per tant, amb la infidelitat. Què hi ha de biològic en això? Els homes són més immadurs?

Té relació amb els majors nivells de testosterona units a una maduració de l'escorça cerebral, especialment a les regions frontals, que s'aconsegueix més tard en el desenvolupament en el sexe masculí. Aquestes circumstàncies potencien l'interès pel sexe, la conducta impulsiva i la cerca de plaure. La infidelitat es justificaria més a nivell sexual per aquesta raó. Per això les aventures coitals abunden en edats fèrtils, quan les hormones gonadals són més actives i l'atractiu físic és major.

Per tant, ser infidel és d'immadurs?

O potser és a l'inrevés. En la idea de fidelitat hi ha també un component infantil i ingenu. Pensar que una parella monògama pot satisfer tots els desitjos i necessitats sentimentals, sexuals, de valor i de reconeixement social de l'altre em sembla agosarat.

Som biològicament incapaços de ser fidels?

Tenim desitjos difícils de controlar, diria jo. Però anant més lluny, des d'un punt de vista filosòfic: quin sentit té la promesa de fidelitat o el valor d'un com a persona? Si admet que cap dels atributs individuals (bellesa, intel·ligència, poder, diners) atraurà mai més a ningú, i si l'atreu caldrà que renunciï al possible plaure o satisfacció derivat, per a què serveix? La fidelitat és una qüestió més complexa del que sembla.

L'anàlisi cinematogràfic contraposa l'enfocament evolucionista de les diferents motivacions dels homes i dones per ser infidels, alliberant la dona sexualment. És per pura exigència de guió o hi ha una realitat sexual canviant?

La relació entre conducta sexual i reproducció és cada vegada més tènue. Malgrat això segueixen apareixent diferències en comportaments relacionats amb la reproducció, incloent l'interès pel sexe, freqüència de conductes sexuals - com la infidelitat -, que continuen mostrant en països desenvolupats diferències entre homes i dones en el sentit que proposen els psicòlegs evolucionistes.

Per tant, el nostre gènere marca la nostra infidelitat?

La societat canvia els costums però encara no aconsegueix guanyar-li la partida a l'evolució biològica. Tal vegada sigui una qüestió de temps.

4.8 Anna Solà: “Hi ha una sobreexposició tenebrosa del sexe al cinema actual”

Des de la seva llicenciatura en Art a la Universitat Autònoma de Barcelona ha fet virar la seva carrera professional cap a l'observació del cinema i el món audiovisual. Anna Solà és una ferma impulsora del moviment d'empoderament femení i ha estat directora executiva de l'Institut Català de les Dones (2003-2010). També és Membre d'Honor de l'Acadèmia de Cinema Català i actual co-directora d'una cooperativa promotora dels mitjans audiovisuals, Drac Màgic. La seva vinculació a l'estudi del cinema, l'interès en la perspectiva de gènere i el fort esperit crític són elements bàsics per tenir una visió externa sobre el meu objecte d'estudi.

Al cinema s'igualen les pel·lícules que mostren dones i homes infidels. La infidelitat no és un terme socialment positiu. És bo igualar també en el negatiu?

Tot el que sigui la recerca de la igualtat és un avenç. Sense entrar al judici de valor de l'ètica o moral del concepte, en aquest cas la infidelitat, la igualtat és obligatòria en cadascun dels àmbits que envolten la societat.

Tot i així, cal recalcar que els homes encara es presenten quantitativament com a més infidels. On recau la justificació de la diferència encara avui dia?

Tot gira al voltant d'una cultura de la permissivitat molt ben establerta. Existeix una narrativa justificadora que utilitza diferents discursos per assegurar la prevalença dels beneficis masculins. Un exemple és el discurs biològic de les necessitats d'inseminació i els impulsos sexuals, però n'hi ha d'altres.

On es pot palpar aquest entramat?

A TV3, sense anar més lluny, es va censurar deliberadament la sèrie *Infidels*, protagonitzada per dones. L'evidència del problema és que ningú s'escandalitza.

El meu anàlisi cinematogràfic mostra la dona més alliberada sexualment mentre que la literatura acadèmica no ho apunta així. És el cinema una eina d'exageració?

No és una exageració, és una evidència. La indústria audiovisual de masses va a marxes forçades, mai per davant la societat. El cinema, lluny de ser una crònica objectiva de la realitat, és la interpretació parcial d'un autor. El problema és quan hi ha una homogeneïtat tan marcada en el discurs de diversos autors que conformen el nucli cultural predominant. Tot i així, l'evolució viscuda en la liberalització de la dona fa inevitable la seva representació en la gran pantalla.

Es aquest el motiu pel qual en les darreres dècades els acadèmics parlen de la fascinació per la sexualitat en forma de coit a la gran pantalla?

Pot guardar una relació. Però el conflicte apareix en la forma de representar-lo. Hi ha una sobre exposició del sexe, però no de manera sana, sinó gairebé tenebrosa.

Zur ho compara amb la fascinació cinematogràfica per promoure la violència.

És un punt clau perquè, en el fons, la violència i el sexe en els mitjans estan descaradament relacionats. La sexualitat promoguda es basa en el domini, en la força,

en la perversió. Aquestes idees es reproduïen en la societat creant confusió a relacions de parella que no estan preparades i on poden aparèixer conflictes.

Un dels factors comprovats en l'anàlisi és l'encara plena vigència del matrimoni, una institució relacionada amb el romanticisme. Quina influència ha tingut aquest ideal en la perpetuació de rols patriarcals?

El romanticisme, des del seu naixement al segle XVIII, va esdevenir una eina fantàstica per oprimir, castigar i empresonar la dona. Avui dia es perpetuen aquestes idees en mecanismes salvatjament subtils. El pitjor és la relació social establerta: amor-romanticisme.

Però el cinema no renuncia al romanticisme...

Perquè és un filó. Històricament s'ha tret molt de suc. I la seva vigència guarda una relació directa amb l'alt rendiment que aporta. Hi ha tot de condicionants afavoridors i la indústria del cinema de masses no hi renunciarà.

Per què?

Perquè no saben. Quan s'esgota un producte no es canvia, es busquen noves formes de repetir-lo.

I si sabessin, què haurien de fer?

Canviar el motlle. Trencar-lo. Perquè aquesta ficció amorosa ja no se sustenta per enlloc. L'esquerda entre la realitat i l'ideal promogut és tan gran que clama a crits una renovació que s'ajusti als nous patrons. Cal innovar per difícil que sigui. Aquest model només fa petites i enganyoses variacions: introdueix un major component sexual, per exemple, però continua reproduint els mateixos vicis patriarcals a *Crepúsculo* que a *Atracción fatal*.

Un altre de les tendències trobades al cinema és la desaprovació més gran que fan les dones de la infidelitat. És aquest un dels mecanismes subtils de perpetuació d'estereotips als que et refereixes?

Exacte. Per una banda se't pot projectar la igualtat de sexes en quant a la possibilitat de ser infidels, és un missatge pla i fàcil de vendre. Però la presentació de la dona com un subjecte de crítica de la infidelitat és, en darrera instància, l'evidència d'una imatge de hipocresia, càstig, escàndol.

I els estereotips negatius dels homes infidels, que apareixen al cinema com a immadurs o descuidats, enforteixen la figura de la dona?

A l'inrevés. Qualsevol estereotip és prescindible perquè es pot contraposar al *cliché* del sexe contrari. És a dir, si aquell sexe "descuidat, immadur i instintiu" és l'eix de la relació, imagina en quina posició queda el contrari, el femení. El fa semblar encara més inútil.

Ara bé, el cinema està mostrant prototips de dona cada cop més invasius de vells valors masculins (valentes, aventureres, devoradores sexuals, etc.). Això sí ajuda a canviar patrons, veritat?

Sí, però és una certesa a mitges. Celebro que gràcies a *Los juegos del hambre* ara les nenes petites comencin a fer tir amb arc, que és un fet comprovable. Així com celebro la emancipació de la dona en l'àmbit sexual com pot promocionar *Sexo en Nueva York*. Però a vegades hi ha un rerefons que comentàvem abans que torna a esdevenir danyós.

Com per exemple?

Si es fa un anàlisi minuciós, a vegades, es comprova com les decisions d'aquestes protagonistes femenines no són tan rellevants com les dels homes que en principi eren secundaris. O un altre mètode és controlar el minutatge de l'aparició en pantalla. Potser et trobes que aquells que no eren els protagonistes acaben copsant més temps d'aparició.

També es presenta la dona com a més ansiosa per la idea del compromís. Per què?

Perquè és més fàcil deslligar-la de la repressió a nivell social, laboral i econòmic que en el món amorós. És un raonament antiquat relatiu a l'assegurança de recursos, però com pertany al vell discurs patriarcal romàntic, encara és representa amb normalitat al cinema.

El cinema és el sèptim art. I les pulsions artístiques han estat una eina de rebel·lia contra els sistemes establerts en moltes ocasions. Per què ara és un perpetuador?

Per dos motius. Perquè el cinema aclaparador d'audiències és més negoci que art. En canvi, al cinema independent és on es veuen els discursos més oberts i amb mostres de l'evolució en el món de la parella i les relacions amoroses. I, en segon lloc, per l'omnipresència de directors masculins.

Com pot ser que predomini avui dia el sexe masculí en la direcció de tal manera?

Perquè és una indústria que necessita una gran inversió de diners. I al igual que en l'Ibex 35 no trobaràs gaires alts càrrecs femenins, tampoc ho faràs en el cinema. Hi ha un llarg entramat de petites traves que compliquen un ascens femení en principi igualitari. Això ens priva de mirades més obertes, altres formes de representació o enfocament socials.

I aquest entramat de petites subtileces fílmiques que promouen un discurs estàtic com pot combatre's des de la seva recepció?

Fent un esforç individual. Les noves generacions de nois cada cop més conscienciats dels valors injustament estesos vers els rols de gènere han de fer un exercici propi per no patir la crisi de la masculinitat. El camí passa per l'esforç racional personal.

5. Conclusions

Amb tot dat i beneït, la infidelitat ha quedat comunament instaurada en un pla multi-causal, susceptible a evolució, vigent, i amb la confirmació de ser una realitat que aixeca polseguera. Per molt que el concepte pugui semblar reduït, tant el seu impacte com les seves motivacions esdevenen pistes de tendències socials vers elements com la desigualtat de gènere, la vigència de la moral catòlica, l'ideal romàntic, les estructures familiars o, fins i tot, la salut.

En el cas del cinema, com a mode efectiu de representació i influència social, s'introdueix la conducta infidel amb una metodologia pròpia i un discurs, en alguns aspectes, coincident. Un d'aquests és la relativització en pantalla de la responsabilitat infidel. Mostrant la motivació dual del fenomen es desfà la visió reduccionista de l'infidel com a agent exclusivament traïdor i deslleial. Al mostrar la infidelitat en la majoria de casos com un factor dependent de la relació primària, denota dues idees. La primera, que l'acció de l'afer extra-diàdic no respon a una irracionalitat impulsiva, sinó a una situació prèvia. I la segona, que és una conseqüència del malestar en la relació monògama. Per aquesta raó, en termes de responsabilitat, el discurs cinematogràfic ajuda a esmicolar el discurs de la norma social imperant, que castiga a l'infidel automàticament. Això acaba col·laborant a un debat social, perquè quan l'espectador surt del cinema, debat sobre en quina banda recau la responsabilitat de l'acció i, gairebé de manera involuntària, podria acabar aplicant aquesta relativitat al seu dia a dia.

Aquest enfocament entra en contradicció amb la tendència representada en el cinema de la reprovació pública contundent vers la conducta infidel. Aquest càstig verbal automàtic respon a una naturalesa molt singular. No és comú que en altres comportaments punibles per part d'un membre de la parella se'l condemni a judicis de valor tan contundents. Dit d'una altra manera, no imaginem la conversa:

- Marta, crec que el Joan, el meu marit, m'ha agafat diners de la meva bossa.
- Quin imbècil! Quina poca vergonya!

Per què? Perquè la racionalitat empena a assumir-ho com un fet que no s'explica per si sol, sinó que s'han de preguntar les raons, confirmar el fet, esbrinar quins condicionants el provoquen. El mateix passaria amb un comportament de descuit amb la parella o de falta d'atenció. Ara bé, en la infidelitat és diferent. Amb l'infidel un es pot sobrepassar sense justificació. Aquesta tendència podria respondre a la simplicitat amb la que ens aferrem a allò visual, tangible i fàcilment *categoritzable* i defugim la dificultat d'altres aspectes possiblement més punibles, com la deixadesa respecte l'altre cònjuge.

En aquesta línia, la hipocresia amb la que es denuncia la conducta infidel aliena, explicat des del cinema fins al món acadèmic, pot respondre, més enllà de la perpetuació de les normes socials, a la impotència davant les traïcions varies que assolien la nostra societat. Aquelles que es consideren fora de l'abast, des dels poders polítics, als empresarials, passant pels sistemes mediàtics. I la infidelitat, en tant que susceptible d'aparèixer en qualsevol relació de parella, esdevé l'últim bastió d'allò denunciabile per un ciutadà qualsevol. L'únic comportament immoral susceptible a

descobriment i immediatament punible. En altres paraules, la infidelitat pot actuar de boc expiatori de tota la corrupció intocable i inabastable d'allò que ens envolta.

Per una altra banda, des de la perspectiva de l'enganyat, la concordança entre el cinema i els apunts acadèmics en la ràbia i la tristesa com a respostes més comunes, indica una tendència insana vers la recepció de la infidelitat. Aquests sentiments estan relacionats amb possibles estats de depressió posterior. En tant que, com indica Selva, són sentiments "socialment modelats", hi ha algun cargol de l'engranatge de la relació amorosa que trontolla. Per tant, és necessari introduir en la representació pública la idea de la resposta a la infidelitat d'una manera dialogada, més sana. Si es reacciona amb racionalitat, preocupant-se pels motius i no per les formes, es pot comprendre l'alteritat i actuar en conseqüència.

El problema real és que el canvi no és de fàcil ingrés i ve marcat per una mancança bàsica: l'educativa. El fet que tant Bolinches, com García Leiva, com Sánchez incideixin en aquest aspecte no és baladí, sinó que respon a un ideari estancat en la relació afectiva. La dicotomia instint sexual-relació monògama es veu molts cops confrontada i, sense una formació emocional reglada, pot comportar una incomprensió de caràcter insà. Si s'estén un model educatiu que contextualitzi la naturalesa poligàmica de l'ésser humà, que promogui l'empatia emocional i el coneixement de la naturalesa afectiva, es podria confrontar la visió hermètica imperant de la parella. I, en aquest context, el benefici arribaria fins a la pròpia monogàmia, ja que prenent consciència de l'impuls infidel, és més fàcil acceptar-lo i treballar-lo.

Però a més, aquesta educació sexual, correspondria a una realitat que tindria més efectes. D'una banda, es reproduiria en la societat, estenent-se, tard o d'hora, a la representació mediàtica. I d'altra banda, ajudaria a trencar estereotips que promouen la desigualtat de gènere i que afecten la infidelitat. Si bé està canviant la permissivitat social respecte la infidelitat masculina molt superior a la femenina, encara queden rèmores. En el cinema, la dona encara és més víctima d'infidelitats, encara es preocupa més pel matrimoni i encara condemna més la infidelitat. Tots aquests elements responen a una història de subordinació de la dona i interès per l'assegurança de recursos abastables únicament en l'home a través de la monogàmia.

Tot i així, la vinculació cinematogràfica a la representació dramàtica de la infidelitat és, en certa manera, una pista del que Dani de la Orden m'introdueix com a quelcom "fosc". La vinculació amb l'obscuritat és perceptible i es necessitaria una altra investigació per resoldre-ho. En tot cas, una possibilitat seria desdramatitzar la infidelitat en els mitjans de comunicació perquè, d'aquesta manera, es normalitzi i es prengui, com deia Salmerón García (1997), com una més de les crisis que l'ésser humà afronta a la vida. Com a exemple, és aquesta actitud la que assoleixen les relacions no basades en l'exclusivitat presentant, segons García-Leiva, més benestar.

Sense haver d'instaurar-se en una relació oberta, una de les tendències que ajudarien a esvair el patiment vers la infidelitat té molt a veure amb l'acceptació del fenomen. La infidelitat crea un estigma, així com pot fer la pobresa. I el no acceptar-ho no fa més que retro-alimentar-ho. Potser si instauréssim la dita popular citada per Martín Camacho (2004), que diu que "de la mort i de les banyes ningú es salva", el greuge canviaria.

En un altre pla, l'evidència de la sexualitat en la infidelitat cinematogràfica, subratlla un fenomen dual interrelacionat: la nova disposició social del contacte directe entre persones i la promoció del sexe en la gran pantalla. Bé per la liberalització sexual de la dona, bé per les noves xarxes socials de cites, bé per l'explosió dels nuclis urbans, les relacions s'han fet ferotges i la infidelitat no n'és l'excepció. Els grans perjudicats són els homes. Seguint la teoria evolucionista, els més afectats per la infidelitat de caràcter coital és el sexe masculí, que és la més promoguda en els mitjans, i això suposa un panorama de xoc creixent per a la masculinitat. Això, sumat al canvi de rols en la parella dels anys 50 ençà, fa que els homes vegin difuminat el seu model de superioritat, tant en la societat com en la parella. I per acabar amb aquesta desorientació, és necessària, un cop més, una educació lligada a l'esforç personal per desfer-se dels ideals patriarcals desiguals. En altres paraules, els rols històricament masculins han de fer el que en política catalana s'anomena un *pas al costat*.

Per últim, la centralitat de la confiança en la parella com a element ferit és qüestionable. El fet de explicar el desig cap a una persona externa a la relació, abans o després de ser infidel, no s'ha mostrat com un element que alleugeri el greuge de la infidelitat. El que fa mal és l'assalt a la intimitat i a l'exclusivitat, la vergonya social o la sensació de no ser suficient. Ara bé, la construcció social respecte l'infidel provoca que aquest acostumi a mentir, com es ressalta en l'anàlisi filmic, per sortir exitós i si és enxampat, que la confiança en la parella es trenqui. En aquest sentit, una educació respecte les tendències infidels humanes, si bé no atenuaria l'impacte del greuge per la intimitat de la parella, si que podria esvair la idea de la desconfiança extensible a qualsevol àmbit vers la persona infidel.

Així, la consideració respecte la infidelitat serà sempre controvertida, però indefugible. D'altra manera, mentre no se solucioni la seva consideració, la parella monògama serà susceptible a crisi. Si la centralitat de la relació amorosa actual és l'exclusivitat, i aquesta és contrària als nostres instints, necessitem una educació per tal de controlar aquest desig, treballar-lo, esvair-lo, perdonar-lo o compensar-lo.

6. Bibliografia

Ali, L; Millar, L. (2006). *The secret lives of wives*. Newsweek.

Allen, E; baucom, D. (2004). *Adult attachment and patterns of extradyadic involvement*. Fam Process. [consultat el 24-04-2016 a <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15605979>]

Allman, William (1993). *The mating game*. US News & World Report. The Chicago Tribune. [consultat el 23-04-2016 a http://articles.chicagotribune.com/1993-09-06/features/9309060063_1_human-skull-researchers-human-mind]

Amato, P; Previti, D. (2004). *Is infidelity a cause or a consequence of poor marital infidelity?* Pennsylvania State University. [consultat el 20-05-2016 a <http://spr.sagepub.com/content/21/2/217>]

Amato, P; Rogers, S. (1997). *A longitudinal study of marital problems and subsequent divorce*. Journal of marriage and family. [consultat el 23-04-2016 a http://www.jstor.org/stable/353949?seq=1#page_scan_tab_contents]

Aramburu, I; Pérez-Testor, C; Davins-Pujols, M; Cabré, V; Salamero, M. (2011). *La infidelidad en las películas de Woody allen*. Aloma. [consultat el 22-04-2016 a <http://www.raco.cat/index.php/Aloma/article/viewFile/248396/332520>]

Artuch, Leonor (1997). *La entrevista, una invención dialògica*. Paidós Papeles de Comunicación, Barcelona.

Aruguete, Natalia (2015). *El poder de la agenda. Política, medios y público*. Editorial Biblos, Buenos Aires.

Atkins, D; Baucom, D; Jacobson N. (2001). *Understanding infidelity: correlates in a national random sample*. American Psychological Association. [consultat el 23-04-2016 a <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/11770478>]

Bahk, M. (2001). *Drench effects of media portrayal of fatal virus disease on health locus of control beliefs*. Health Communication.

Balmford, A; Manica, A; Airey, L; Birkin, L; Oliver, A; Schleicher, J. (2004). *Hollywood, climate change and the public*. Science.

Barash, D; Lipton, J. (2003). *El mito de la monogamia: La fidelidad y la infidelidad en los animales y las personas*. Siglo XXI, Madrid.

Barta, W; Kiene, S. (2005). *Motivations for infidelity in heterosexual dating couples: The roles of gender, personality differences, and sociosexual orientation*. Journal of Social and Personal Relationships. [consultat el 19-04-2016 a https://www.researchgate.net/publication/258189686_Motivations_for_Infidelity_in_He]

terosexual Dating Couples The Roles of Gender Personality Differences and Soci
osexual Orientation]

Bell, Daniel et al. (1992). *Industria cultural y sociedad de masas*. Monte Avila Editores. Caracas.

Blow, A; Harnett, K. (2005). *Infidelity in committed relationships II: a substantive review*. Medline. [consultat el 24-04-2016 a <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/15974059>]

Blumstein, P; Schwartz, P. (1983). *American couples*. William Morrow Company, Nova York.

Boekhout, B; Hendrick, S; Hendrick, C. (2003). *Exploring infidelity: developing the relation issue scale*. Journal of Loss and Trauma.

Brand, R; Lerch, M; Rubinstein, W; , Neoptolemos, J;, Whitcomb, D;, Hruban, R; ... Canto, M. (2007). *Advances in counselling and surveillance of patients at risk for pancreatic cancer*. Fourth International Symposium of Inherited Diseases of the Pancreas. [consultat el 28-04-2016 a <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2000231/>]

Brand, R; Markey, C; Mills, A; Hodges, A. (2007). *Sex differences in self-reported infidelity and its correlates*. Springer science. [consultat el 24-04-2016 a <http://link.springer.com/article/10.1007/s11199-007-9221-5>]

Bryant, J; Zillman, D. (1996). *Los efectos de los medios de comunicación: Investigaciones y teorías*. Editorial Paidós, Barcelona.

Buss, David (2003). *The evolution of desire: Strategies of human mating*. Basic Books, Nova York.

Buss, D; Shackelford, T. (1997). *Human aggression in evolutionary psychological perspective*. Pergamon. [consultat el 25-04-2016 a <http://www.psy.cmu.edu/~rakison/bussschackleagression.pdf>]

Buss, David (1996). *La evolución del deseo*. Alianza, Madrid.

Butler, L; Koopman, C; Zimbardo, P. (1995). *The psychological impact of viewing the film 'JFK': emotions, beliefs and political behavioral intentions*. Political Psychology.

Cano, A; O'Leary, D. (2000). *Infidelity on separations precipitate major depressive episodes and symptoms of nonspecific depression and anxiety*. Journal of Consulting and Clinical Psychology. [consultat el 12-04-2016 a <http://psycnet.apa.org/psycinfo/2000-02835-003>]

Caruso, Igor (1982). *La separación de los amantes*. Siglo XXI, México.

Cohen-Séat, Gilbert (1977). *La influencia del cine y la televisión*. Breviarios, México.

ContreraS, P; Guzmán, M; Alfaro, C; Jiménez, P. (2011). *Significados asociados a la infidelidad en estudiantes universitarios con estilos de apego seguro e inseguro*. Salud y Sociedad. [consultat el 24-04-2016 a <http://www.saludysociedad.cl/index.php/main/article/viewArticle/36>]

Corner, John (1991). *Meaning, genre and context: The problematics of 'Public Knowledge' in the New Audiences Studies*. Edward Arnold, Londres.

Cornwall, Andrea (2002). *Spending power: Love, Money and the Reconfiguration of gender relations in Ado-Odo, Nigeria*. American Ethnologist. [consultat el 10-04-2016 a <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1525/ae.2002.29.4.963/full>]

Davis, R; Gilpin, A; Loken, B; Viswanath, K; Wakefield, M. (2008). *The role of the media in promoting and reducing tobacco use*. National Cancer Institute,

De Fleur, M.L; Ball-Rokeach, S.J. (1993). *Teorías de la comunicación de masas*. Editorial Paidós, Barcelona.

De La Torre, S. Pujol, M. Rajadell, N. (2005). *El cine, en un entorno educativo. Diez años de experiencias a través del cine*. Narcea, Madrid.

De Miguel, Dora (2009). *La infidelidad en el cine italiano*. Frame. [consultat el 12-05-2016 a fama2.us.es/fco/frame/frame4/estudios/1.18.pdf]

DrigotaS, S; Barta, W. (2001). *The cheating heart: Scientific Explorations of Infidelity*. Researchgate, [consultat el 24-04-2016 a https://www.researchgate.net/publication/247781279_The_Cheating_Heart_Scientific_Explorations_of_Infidelity]

Elmslie, B; Tebaldi, E. (2008). *So, what did you do last night? The economics of infidelity*. Kyklos. [consultat el 20-04-2016 https://www.researchgate.net/publication/4915239_So_What_Did_You_Do_Last_Night_The_Economics_of_Infidelity]

Enciclopèdia Catalana (1996). *Diccionari bàsic llatí-català*. Diccionaris de l'Enciclopèdia, Barcelona.

Fish, Stanley (1980). *Is there a text in this class? The authority of interpretative communities*. Harvard University Press, Londres, Cambridge. [consultat el 12/05/2016 a <http://www.english.unt.edu/~simpkins/Fish%20Acceptable.pdf>]

Flores Auñón, Juan Carlos (1982). *El cine, otro medio didáctico*. Editorial Escuela Española, Madrid.

Forste, R; Tanfer, K. (1996). *Sexual exclusivity among dating, cohabiting, and married women*. Journal of marriage and family. [consultat el 23-04-2016 a http://www.jstor.org/stable/353375?seq=1#page_scan_tab_contents]

Galarza, J; Martínez-Taboas, A; Martínez, D. (2009). *Factores psicológicos asociados a la infidelidad sexual y/o emocional y su relación a la búsqueda de sensaciones en*

parejas puertorriqueñas. Revista Puertorriqueña de Psicología. [consultat el 26-04-2016 a <http://www.redalyc.org/pdf/2332/233216361004.pdf>]

García-Leiva, P; Gómez, J; Canto, J. (2001). *Reacción de celos ante una infidelidad: diferencias entre hombres y mujeres y características del rival*. Psicothema. [consultat el 23-04-2016 a <http://www.psicothema.com/pdf/487.pdf>]

Glass, S; Wright, T. (1985). *Sex differences in type of extramarital involvement and marital dissatisfaction*. Sex Roles.

GLASS, S; WRIGHT, T. (1997). *Reconstructing marriages after the trauma of infidelity*. Halford & H.J. Markman, Chichester, England.

González Paredes, Jordi (2003). *El cine de despacho. O el uso del sexo como influencia social*. JG ediciones, Barcelona.

Gordon, K; Baucom, D; Snyder, D. (2004). *An integrative intervention for promoting recovery from extramarital affairs*. Journal of marital and family therapy. [consultat el 23-04-2016 a <https://public.psych.iastate.edu/ccutrona/psych592a/articles/Infidelity%20intervention.pdf>]

Hirsch, J; Higgins, J; Bentley, M; Nathanson, C. (2002). *The social construction of sexuality: marital infidelity and sexually transmitted disease-HIV risk in mexican migrant community*. Am J Public Health. [consultat el 20-04-2016 a <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/12144974>]

Igartua, J. (2008). *Identificación con los personajes y persuasión incidental a través de la ficción cinematográfica*. Escritos de Psicología.

Igartua, J; Barrios, I; Salas, Piñeiro, V. (2010). *Persuasión a través del cine. Un estudio experimental sobre la recepción e impacto de la película "Camino"*. Universidad de Salamanca. [consultat el 12/05/2016 a <http://www.aeic.org/malaga2010/upload/ok/83.pdf>]

Igartua, J; Paez, D. (1997). *El cine sobre la Guerra Civil Española: una investigación sobre su impacto en actitudes y creencias*. Boletín de Psicología.

Kenrick, D; Keffe, R. (1992). *Age preferences in mates reflex sex differences mating strategies*. Behavioral and Brain Science. [consultat el 25-04-2016 a https://www.researchgate.net/publication/232452027_Age_preferences_in_mates_reflect_sex_differences_in_mating_strategies]

Kinsey, A; Pomeroy, W; Martin, C. (1948). *Sexual behavior in the human male*. Saunders, Philadelphia.

Kinsey, A; Pomeroy, W; Martin, C; Gebhard, P. (1953). *Sexual behavior in the human female*. Saunders, Philadelphia.

Lammers, J; Stoker, J; Jordan, J; Pollman, M; Stapel, D. (2011). *Power increases infidelity among men and women*. Psychological Science. [consultat el 23-04-2016 a <http://leeds-faculty.colorado.edu/mcgrawp/PDF/Lammers.Stoker.Jordan.Pollmann.-Stapel.2011.pdf>]

Lapinski, M; Nwulu, P. (2008). *Can a short film impact HIV-related risk and stigma perceptions? Results from an experiment in Abuja, Nigeria*. Routledge, Londres.

Laumann, E; Gagnon, J; Michael, R; Michaels, S. (1994). *The social organization of sexuality. Sexual practices in the United States*. CSG Enterprises, Londres.

Lawson, Annette (1988). *Adultery*. Basic Books, Nova York.

Loudova, I; Janis, K; Haviger, J. (2013). *Infidelity as a threatening factor to existence of the family*. Elsevier, [consultat el 24-04-2016 a <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1877042813047873>]

Martín Camacho, Javier (2004). *Fidelidad e infidelidad en las relaciones de pareja. Nuevas respuestas a viejos interrogantes*. Dunken Ediciones, Buenos Aires.

Martinez Lucena, Jorge (2009). *Reseña de La pantalla global. Cultura mediática y cine en la era hipermoderna*. Comunicación y Hombre, Barcelona.

McLeod, J; Kosicki, G; Pan, Z. (1991). *On understanding and misunderstanding media effects*. Edward Arnolds, Londres. [consultat el 13/05/2016 a https://www.academia.edu/1865750/On_understanding_and_misunderstanding_media_effects]

Merton, Robert (1968). *Social Theory and Social Structure*. The Free Press, Nova York.

Milkie, Melissa A. (1999). *Social comparison, Reflected Appraisals, and Mass Media: The impact of pervasive beauty images on black and white girls' self-concepts*. University of Maryland. [consultat el 18/05/2016 a http://www.jstor.org/stable/2695857?seq=1#page_scan_tab_contents]

Mills, Wright (1963). *Power, politics and people*. Oxford University Press, Nova York.

Moultrup, D.J. (1990). *Husbands, wives, and lovers: The emotional system of the extramarital affair*. Guilford, Nova York.

Olson, M; Russell, M; Higgins-Kessler, M; Miller, B. (2002). *Emocional processes following disclosure of an extramarital affair*. Marital Fam Ther. [consultat el 22-04-2016 a <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/12382551>]

Pittman, Frank (1989). *Private lies: Infidelity and the betrayal of intimacy*. Norton, Nova York.

Pittman, Frank (1994). *Man enough: fathers, sons and the search for masculinity*. Perigee, Nova York.

Prins, K; Buunk, B; Van Yperen, N. (1993). *Equity, normative disapproval, and extramarital relationships*. Journal of Social and Personal Relationships.

Ramos Gay, Ignacio (2002). “Del vaudeville al cine: estética de la pareja matrimonial de Georges Feydeau en la comedia norteamericana”, *Mujer, cultura y salud. Convivencia sexual y reproductiva*. Conselleria de Sanitat de la Generalitat Valenciana, València.

Real Academia Española. (2001). *Diccionario de la lengua española* (22.aed.). [consultat el 05-04-2016 a <http://www.rae.es/rae.html>]

Reed, S. (2003). *Freedom is the future of sex*. The Gamecock.

Reibstein, J; Richards, M. (1993). *Acuerdos sexuales, matrimonios y aventuras*. Desván del libro, Madrid.

Riviére, Margarita (2003). *El malentendido. Cómo nos educan los medios de comunicación*. Icaria Antrazyt, Barcelona.

Roda Fernández, Rafael (1989). *Medios de comunicación de masas. Su influencia en la sociedad y en la cultura contemporánea*. Centro de Investigaciones Sociológicas, Madrid.

Roscoe, B; Cavanaugh, L; Kennedy, D. (1988). *Dating infidelity: behaviors, reasons and consequences*. Adolescence. [consultat el 21-04-2016 a <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/3381685>]

Rougemont, Denis (1993). *Amor y occidente*. Conaculta, México.

Sagarin, B; Becker, D; Guadagno, R; Nicastle, L; Millevoi, A. (2003). *Sex differences (and similarities) in jealousy. The moderating influence of infidelity experience and sexual orientation of the infidelity*. Human Evolution. [consultat el 13-04-2016 a https://www.researchgate.net/publication/236107604_Sex_differences_and_similarities_in_jealousy_The_moderating_influence_of_infidelity_experience_and_sexual_orientation_of_the_infidelity]

Salmerón García, Beatriz (1997). *Infidelidad, causa o consecuencia de la crisis de pareja*. Psicoterapia integral. [consultat el 23-04-2016 a <http://www.psicoterapiaintegral.com/Articulos/Infidelidad.pdf>]

Schofield, J; Pavelchak, M. (1989). *Fallout from 'The Day After': the impact of a TV film on attitudes related to nuclear war*. Journal of Applied Social Psychology.

Schutzwahl, A; Koch, S. (2004). *Sex differences in jealousy: The recall of cues to sexual emotional infidelity in personally more and less threatening context conditions*. Elsevier. [consultat el 21-04-2016 a <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1090513804000224>]

Seidman, Steven (2015). *The Social construction of sexuality*. Norton & Company, Nova York.

Spanier, G; Margolis, R. (1983). *Marital separation and extramarital sex behavior*. The Journal of Sex Research. [consultat el 23-04-2016 a https://www.jstor.org/stable/3812417?seq=1#page_scan_tab_contents]

Spring, A; Spring, M. (1996). *After the affair: Healing the pain and rebuilding trust when a partner has been unfaithful*. Harper Collins, Nova York.

Steven, Peter (2005). *Dominatrix. La influencia de los medios de comunicación*. Intermon Oxfam, Barcelona.

Thompson, A. P. (1984). *Emotional and sexual components of extramarital relations*. Journal of Marriage and the Family.

Thompson, A.P. (1983). *Extramarital sex: A review of research literature*. Journal of sex research.

TreaS, J; Giesen, D. (2000). *Sexual infidelity among married and cohabiting americans*. Journal of marriage and family. [consultat el 23-04-2016 a <http://vivanautics.com/pdf/TreasGiesen2000.pdf>]

Tsapelas, I; Fisher, H; Aron, A. (2010). *Infidelity: when, where, why*. The Dark Side of Close Relationships II, Nova York. [consultat el 29-04-2016 a <http://www.helenfisher.com/downloads/articles/INFIDELITY.pdf>]

Váldez Medina, J; González, B; Maya, M; Aguilar, P; Arratia, N; TORRES, M. (2013). *Las causas que llevan a la infidelidad: un análisis por sexo*. Acta de investigación psicológica. [consultat el 25-04-2016 a https://www.researchgate.net/publication/287335547_Las_Causas_Que_Llevan_A_La_Infidelidad_Un_Analisis_Por_Sexo]

Varela, Magdalena (2014). *Estudio sobre infidelidad en la pareja: Análisis de contenido de la literatura*. Alternativas Psicología, Universidad Nacional Autónoma de México. [consultat el 23-04-2016 a <http://alternativas.me/attachments/article/54/3%20-%20Estudio%20sobre%20infidelidad%20en%20la%20pareja.pdf>]

Vargas , J; Ibañez, E. (2005). *Problemas maritales: La infidelidad desde una perspectiva de vínculo*. Revista Electrónica de Psicología Iztacala.

Whisman, M; Dixon, A; Johnson, B. (1997). *Therapist's perspectives of couple problems and treatments issues in couple therapy*. Journal of family psychology. [consultat el 21-04-2016 a <http://psycnet.apa.org/index.cfm?fa=buy.optionToBuy&id=1997-05658-009>]

Widmer, E; Treas, J; Newcomb, R. (1998). *Attitudes towards nonmarital sex in 24 countries*. Journal of sex research. [consultat el 21-04-2016 a http://samlib.ru/j/john_1/extra3.shtml]

Wiederman, M.W. (1993). *Evolved gender differences in mate preferences: evidence from personal advertisements*. Ethology and Sociobiology.

Wiederman, M; HURD, C. (1999). *Extradyadic involvement during dating*. Bell State University. [consultat el 29-04-2016 a <http://www.mindmorsels.com/reprints/Hurd.pdf>]

Wiggins, J; Lederer, D. (1984). *Differential antecedents of infidelity in marriage*. American Mental Health Association Journal.